30 SENA 1981-2011

NEWSPAPER POST
ISSN 2221-576X

IL-BELT VICTORIA

Pubblikazzjoni bimensili tal-Bażilika ProtoParrokkjali ta' San Ġorġ | Għawdex

LULJU – AWWISSU 2011

Nru 181

Gaudet Omnia Res Gaulitanæ Insulæ

Jifraħ dak kollu li hu Għawdxi għax tiegħek, Ġorġjan...

mill-Ewwel Priedka tat-Tridu ta' San Ġorġ 2011, Kan. Joe Zammit

FESTA SAN ĠORĠ 2011 | paġni 4-8, 28

IL-BELT VICTORIA: 30 SENA SERVIZZ | paġni 13-17

Editorjal

UFFICCJU EDITORJALI
Ufficcju Parrokkjali Bażilika San Ġorġ Triq il-Karità, Victoria VCT 1200, Għawdex
tel: 21 556 377, fax: 21 556 981, email: info@sangorg.org
web: www.stgeorge.org.mt radio: 104.00MHz FM Stereo

Ħarsa lura u oħra 'l quddiem...

Din il-ħarġa qed timmarka t-tletin sena minn meta bdiet toħroġ din ir-rivista. Kien propju fil-Festa ta' San Ġorġ ta' l-1981 li bdiet toħroġ *Il-Belt Victoria*, u min dak iż-żmien ma waqfet qatt twassal il-leħen tal-parroċċa ta' San Ġorġ, għax dak hu l-għan għaliex twaqqfet u fih sa tippersevera. Minn hawn nirringrazzjaw lill-kollaboraturi kollha li b'xi mod taw il-kontribut tagħhom f'din ir-rivista tul it-tletin sena ta' storja tagħha. Aqraw il-*features* speċjali li f'din il-ħarġa u oħrajn matul din is-sena qed nippreżentawlkom biex infakkru dan l-anniversarju. Imma nħossu li għandna hawn niddedikaw dan l-editorjal lil tema oħra li qed tikkawża t-tħassib tagħna u ta' ħafna...

Hekk kif għaddiet il-festa prinċipali ta' gżiritna u l-ewlenija tar-Rabat f'ġieħ il-Patrun ta' Għawdex San Ġorġ, issa f'nofs Awwissu tiġi ċċelebrata l-festa ta' Marija Mtellgħa s-Sema. Għalina l-Insara din hi festa għażiża u maħbuba, u għalhekk nitnikktu naraw jum Santa Marija jiċċappas b'attività li xejn ma tagħmel ġieħ lil min jorganizzaha u żgur wisq inqas lill-Verġni Mbierka. Dan għax fost l-attivitajiet li jsiru f'beltna kull 15 ta' Awwissu hemm marċ li, bħala parti mir-rotta tiegħu, jgħaddi minn quddiem il-Bażilika ta' San Ġorġ. Meta dan jasal quddiem il-bażilika tagħna, jiżviluppa f'wirja ta' offiżi gravi u ripetizzjoni ta' xenati moqżieża fil-konfront tal-maqdes ta' Alla, fost il-kant ta' kliem oxxen, frażijiet dispreġġattivi indirizzati lejn il-qaddis patrun ta' Għawdex, tfigħ ta' gassijiet fl-arja fid-direzzjoni tal-bażilika, simboli assoċjati mal-qaddis tagħna bl-għan li jirredikolawh, tixjir ta' *banners* offensivi, u bosta ġesti oħrajn xejn xierqa. Niftakru wkoll meta snin ilu ntefgħet żebgħa lejn il-ħitan tal-bażilika... Hawn qed nitkellmu fuq fatti, evidenzjati minn filmati u ritratti, mir-rapporti fuq il-gazzetti, u minn bosta xhieda okulari, li ħafna drabi seħħu taħt l-istess għajnejn tal-forzi ta' l-ordni.

Għalhekk nistaqsu u nistennew tweġiba sinċiera fuq liema hi l-motivazzjoni vera wara dan il-marċ... Naraw differenza bejn li tifraħ int u li tweġġa' lil ħaddieħor intenzjonalment. Min ha jieħu responsabbiltà ta' dawn l-għemejjel? Għaliex min hu fl-awtorità qed jagħlaq għajnejh u jippermetti, donnu mingħajr ebda skruplu, li kull sena tirripeti ruħha din il-manifestazzjoni daqshekk barra minn lokha? Ikun għami min jaħseb jew irid ibellagħha lin-nies li dan il-marċ m'hu joħloq l-ebda tensjoni. Min hu ġenwin dan il-marċ ma jridux jgħaddi minn Pjazza San Ġorġ! Ma tridx wisq għerf biex tifhem li Pjazza ta' San Ġorġ m'hix ir-rotta naturali u loġika ta' dan il-marċ; tant hu hekk li l-marċijiet l-oħrajn kollha organizzati fl-istess festa jgħaddu minn postijiet oħra.

Żgur li dan il-marċ "ta' Santa Marija" ma jirriflettix ix-xewqa tal-Knisja lokali kif imfissra fid-dokument *Nirrestawraw il-festi flimkien* imxandar mill-Kurja ta' Malta fl-2009, fejn naqraw: "[Fejn teżisti] rivalità bla sens ma' parroċċi ġirien, il-marċi m'għandhomx jersqu lejn dawn il-periferiji. Fejn dan huwa impossibbli fil-prattika, wara li jingħata l-permess ta' l-Awtoritajiet tal-Knisja għal din l-eċċezzjoni, il-banda għandha tibqa' għaddejja minn dawn it-toroq bla ma tieqaf, ukoll jekk jinzerta jkun spiċċa d-daqq tal-marċ" (5.3.11). Għalhekk induru b'wiċċna minn quddiem lejn l-awtoritajiet konċernati, intennu bla waqfien ix-xewqa ta' dawk li għandhom rieda tajba li dan il-marċ ma jibqax jgħaddi minn quddiem il-Bażilika ta' San Ġorġ.

KRONAKA PARROKKJALI

Membri ġodda fil-komunità parrokkjali

24/07/2011	**Lili**, bint Harold Mallia u Veronica Aquilina

Ingħaqdu fis-sagrament taż-Żwieġ

01/07/2011	**Louise Cassar** u **Simon Refalo**
02/07/2011	**Angele Scicluna** u **Joseph Ciantar**
08/07/2011	**Maria Mallia** u **Michael Lanzon**
09/07/2011	**Larissa Axiak** u **Timothy Portelli**
23/07/2011	**Joanna Falzon** u **Jason Vella**
23/07/2011	**Ruth Attard** u **John Paul Azzopardi**
30/07/2011	**Joseph Schembri** u **Rita Camilleri**
06/08/2011	**Steve Cassar** u **Ramona Spiteri**

Marru jingħaqdu ma' Kristu Rxoxt

01/07/2011	**Sabine Cassar Alpert**
05/07/2011	**Angela Calleja**
01/08/2011	**M'Angela Formosa**

Il-Belt Victoria hi l-pubblikazzjoni maħruġa kull xahrejn mill-Bażilika ProtoParrokkjali ta' San Ġorġ, bl-għan li twassal il-messaġġ Kristjan u aħbarijiet oħra tal-parroċċa lill-membri tal-komunità parrokkjali mifruxa ma' l-erbat irjieħ tad-dinja. L-ewwel ħarġa ġiet stampata fl-1981 wara deċiżjoni li ttieħdet f'seminar parrokkjali fi Frar ta' dik is-sena, bl-inizjattiva ta' l-Arċipriet Mons. Emanuel Mercieca. Mitbugħa għand *A&M Print*, il-Qala, Għawdex.

BORD EDITORJALI
Francesco Pio Attard, Andrew Formosa, Neville Galea, George Francis Vella
Il-fehmiet tal-kontributuri mhux bilfors jaqblu ma' dawk tal-bord editorjali.

FOTOGRAFIJA
Joe Attard, Dr Michael J. Camilleri, Mario Casha, Andrew Formosa, Ivan Galea, Feliċ Micallef, Tonio Schembri, Mons. Felix Tabone, Joseph J.P. Zammit

MESSAĠĠ mill-Arċipriet

Mons. Pawlu Cardona

cardonapaul@gmail.com

Il-Kelma ta' Alla fil-vaganzi

Għeżież membri tal-parroċċa tagħna u qarrejja ta' *Il-Belt Victoria*, insellmilkom. Il-lum nixtieq naqsam magħkom xi riflessjonijiet li ħadt mit-tagħlim tal-Qdusija Tiegħu l-Papa Benedittu XVI.

Mill-4 ta' Mejju ta' din is-sena, il-Papa, waqt l-udjenzi ġenerali ta' nhar ta' Erbgħa, beda jkellimna fuq il-ħtieġa li nitgħallmu ngħixu b'aktar intensità r-relazzjoni tagħna mal-Mulej. Tkellem fuq it-talb u l-ħtieġa tiegħu: it-talb fil-ħajja u fl-istorja tal-bniedem, u fir-relazzjoni tiegħu mad-divinità; tkellem fuq Abraham, bniedem li kien jintercedi quddiem Alla għad-dinja ta' żmienu; tkellem fuq Ġakobb, li fit-talb tiegħu kien jitqabad ma' Alla; tkellem fuq Mosè, profeta kbir u mexxej fi żmien l-eżodu, li kien jitlob għall-poplu fdat f'idejh; tkellem imbagħad fuq il-profeti, b'mod partikolari l-profeta Elija, imsejjaħ minn Alla biex iwassal il-poplu ta' Israel għall-konverżjoni. Udjenza minnhom għamilha fuq is-Salmi, il-ktieb *per eccellenza* tat-talb.

Nhar it-3 ta' Awwissu l-Papa Benedittu XVI, fil-bidu ta' l-udjenza ġenerali, wera x-xewqa tiegħu li jkompli jitkellem fuq "*l-iskola ta' talb*" u qal li "anki l-lum, b'mod kemmxejn differenti, mingħajr ma nitbiegħed mis-suġġett, insemmi xi aspetti ta' karattru spiritwali u prattiku, u li naħseb li huma utli mhux biss għal min qed igawdi – xi mkien fid-dinja – żmien ta' vaganzi tas-Sajf, bħalna lkoll, iżda għal dawk kollha li huma impenjati fuq ix-xogħol fil-ħajja ta' kuljum".

Kemm huwa importanti fil-ħajja tagħna li jkollna ċans nieqfu ftit mill-attivitajiet ta' kuljum, speċjalment fiż-żmien tas-Sajf, żmien tal-vaganzi. Ġie li naqbdu ktieb f'idejna bix-xewqa li naqrawh. Il-Papa ried jieqaf propju fuq dan il-punt u qal: "Nemmen li kull wieħed u waħda minna għandu bżonn ta' żmien u spazju ta' ġabra, ta' meditazzjoni, ta' kalma... Irroddu ħajr 'l Alla ta' dan kollu! Fil-fatt din il-ħtieġa turina li aħna m'aħniex maħluqin biss għax-xogħol, iżda wkoll biex naħsbu, nirriflettu, jew sempliċiment biex insegwu bil-moħħ u bil-qalb xi rakkont, xi storja li nimmedizimaw ruħna magħha, u f'ċertu sens nidħlu fiha ħalli nsibu ruħna aktar arrikkiti".

Naqraw il-Kelma ta' Alla

Għalik li għandek f'idejk ir-rivista *Il-Belt Victoria*, u forsi wkoll xi ktieb li xtrajtu jew issellifitu biex f'dawn il-vaganzi taqrah, dawn jistgħu jkunu ta' żvog għalik, u din hija ħaġa normali, l-aktar sempliċi. Madankollu, mhux ftit huma dawk li jkollhom biżżejjed ħin biex jiddedikawh għal qari aktar impenjattiv. Il-Papa hawnhekk jagħmel suġġeriment konkret lil kull wieħed u waħda minna: "Għaliex ma niskoprux uħud mill-kotba ta' l-Iskrittura Mqaddsa li m'humiex magħrufa, jew li forsi smajna xi biċċiet minnhom waqt il-Liturġija iżda qatt ma qrajna r-rakkont kollu? Fil-fatt ħafna Kristjani ma jaqraw qatt il-Bibbja u għandhom għarfien wisq ċkejken u superfiċjali tagħha.

Il-Bibbja – kif jgħid l-isem stess – hija ġabra ta' kotba, "librerija" ċkejkna, miktuba matul millenju. Uħud minn dawn "il-fuljetti" li jifformawha jibqgħu mhux magħrufa għall-biċċa l-kbira tan-nies, ukoll tal-Kristjani twajbin.

Uħud huma qosra ħafna, bħall-Ktieb ta' Tobija: rakkont li jiġbor fih is-sens għoli tal-familja u taż-żwieġ; jew il-Ktieb ta' Ester, li fih ir-Reġina Lhudija, bil-fidi u bit-talb, teħles il-poplu tagħha mill-qerda; jew, ktieb iqsar, dak ta' Rut, mara barranija li għarfet 'l Alla u tagħmel l-esperjenza tal-providenza tiegħu. Dawn il-kotba żgħar jistgħu jinqraw f'ħin ta' siegħa.

Kapulavuri awtentiċi u impenjattivi huma l-Ktieb ta' Ġob, li jittratta l-problema kbira tat-tbatija ta' l-innoċenti; il-Ktieb ta' Koħèlet, li nistgħu nsejħulu ktieb modern li jiddiskuti b'mod attwali s-sens tal-ħajja u tad-dinja; il-Ktieb ta' l-Għanja ta' l-Għanjiet, poeżija simbolika stupenda ta' l-imħabba tal-bniedem. Kif qegħdin taraw, dawn huma kollha kotba tat-Testment il-Qadim.

U t-Testment il-Ġdid? Hekk hu, it-Testment il-Ġdid hu aktar magħruf, u l-ġeneri letterarji tiegħu huma inqas diversifikati. Iżda s-sbuħija li taqra Vanġelu wieħed bla waqfien hija xi ħaġa li jeħtieġ li niskopruha, waqt li nirrikmanda l-qari ta' l-Atti ta' l-Appostli, jew ta' waħda mill-Ittri ta' l-Appostli".

Il-Papa mhux biss jurina l-imħabba tiegħu għall-Kelma ta' Alla, iżda qiegħed jistedinna u jissuġġerixxi lil kull wieħed minna biex nitgħallmu nħobbu u nkunu familjari mal-Kelma ta' Alla. Hekk ikompli d-diskors tiegħu: "Fl-aħħar nett, għeżież ħbieb, il-lum nixtieq nissuġġerixxi li żżommu f'idejkom tul dawn il-vaganzi tas-Sajf jew fil-mumenti ta' mistrieħ u ta' pawsa l-Bibbja Mqaddsa, ħalli tiggustawha b'mod ġdid, billi taqraw bla waqfien xi ktieb li jagħmel parti minnha, speċjalment dawk anqas magħrufa u wkoll dawk l-aktar magħrufa, bħall-vanġeli, imma jeħtieġ li naqrawhom bla ma nieqfu, b'mod kontinwu. Meta nagħmlu dan, il-mumenti ta' mistrieħ jistgħu jsiru mhux biss ta' arrikkiment kulturali, iżda wkoll ta' nutriment spiritwali, kapaċi li jrawwam l-għarfien fuq Alla u d-djalogu miegħu, it-talb.

Naħseb li dan hu mod tajjeb kif ngħixu l-vaganzi: nieħdu ktieb ta' l-Iskrittura Mqaddsa f'idejna, biex inkunu xi ftit rilassati u fl-istess ħin nidħlu fil-qalba tal-Kelma ta' Alla u napprofondixxu r-relazzjoni tagħna ma' Alla l-Etern, bħala skop tal-ħin liberu li l-Mulej jogħġbu jagħtina".

Ejjew nagħmlu tagħna din il-proposta li l-Papa qed jagħmlilna għal dan iż-żmien tas-Sajf. Ma ninsewx dak li jgħidilna l-*Kompendju tal-Katekiżmu Kattoliku*: "L-Iskrittura Mqaddsa tagħti għajnuna u ħeġġa lill-ħajja tal-Knisja. Hi ssaħħaħ ulied il-Knisja fil-fidi tagħhom, tmantni lil ruħhom, u hi nixxiegħa safja fil-ħajja spiritwali. Hija r-ruħ tat-Teoloġija u tal-predikazzjoni pastorali. Is-Salmista jgħid: "Hi fanal għal riġlejja l-Kelma tiegħek, u dawl fil-mogħdija tiegħi" (119:105). Il-Knisja tħeġġeġ biex l-Iskrittura Mqaddsa tinqara ta' spiss, għax 'l-injoranza tal-Kotba Mqaddsa tfisser injoranza ta' Kristu' (San Ġlormu)" (n. 24).

Awguri f'għeluq it-tletin sena

Nixtieq nieħu din l-okkażjoni biex nifraħ magħkom ilkoll,

jissokta f'paġna 17...

FESTA SAN ĠORĠ 2011

Ir-rivista tagħna *Il-Belt Victoria* twieldet fl-ambjent tal-festa titulari ta' San Ġorġ. L-ewwel numru ħareġ f'Lulju-Awwissu 1981, propju fil-jiem tal-Festa. Kull darba din il-ħarġa "tal-Festa" tirrapporta bil-kliem u bir-ritratti ċ-ċelebrazzjonijiet titulari f'ġieħ il-Patrun ta' Għawdex. Dan ilha tagħmlu għal dawn l-aħħar tletin sena. Spiss il-paġni tan-nofs jew inkella l-qoxra ta' wara jservu ta' album fotografiku b'tifkira jew *souvenir* tal-Festa ta' dik is-sena. Wieħed irid jiftakar li l-Bażilika ta' San Ġorġ ma tipproduċix hi l-"Ktieb tal-Festa", anki jekk il-pubblikazzjoni annwali maħruġa mis-Soċjetà Filarmonika *La Stella* ma ssirx mingħajr il-kollaborazzjoni tal-parroċċa. Għalhekk, iżjed u iżjed, ir-raba' ħarġa ta' kull sena ta' *Il-Belt Victoria* sservi biex tagħti lill-qarrejja rapport tal-Festa ta' San Ġorġ.

Biex ma nirripetux l-istess affarijiet kull sena, anki jekk kull sena l-Festa ta' San Ġorġ hi oriġinali u ġdida, nippruvaw hawn nitfgħu ħarsitna lejn aspetti li spikkaw jew kienu partikulari fil-Festa ta' din is-sena. Dan qed nagħmluh, iżjed milli bil-kliem, bir-ritratti li spiss jitkellmu waħdihom... Jikkonfermaw tassew kemm il-Festa ta' San Ġorġ – biex nisselfu l-kliem poetika tal-predikatur tat-Tridu ta' din is-sena, il-Kan. Joe Zammit – hi *"festa mżewqa ta' lwien..."* li ftit issib bħalha!

Min-Niċċa 'l barra

M'hemmx dubju li l-Festa ta' San Ġorġ tiġbed fuqha l-għajnejn ta' kulħadd. Dan nistgħu ngħiduh iktar għal din is-sena, billi, wara li s-sena l-oħra l-Festa tagħna xxandret fuq il-programm *Forċina* ta' NET TV, issa għat-tieni darba kellna fostna t-tîm tal-programm televiżiv *Min-Niċċa 'l Barra* ta' *ONE TV*, taħt id-direzzjoni tas-Sur Ray Azzopardi, li mexxew "maratona" ta' xandir nhar il-Festa, minn xi s-6.00am sa xi l-11.00pm, u li qatgħet biss għar-riklami u l-aħbarijiet. Huma rnexxielhom jagħtu stampa ċara ħafna tar-realtà tal-parroċċa u tal-Festa, kif ukoll tal-lokalità, b'għadd impressjonanti ta' *features*, filmati u intervisti. Kif qal l-Arċipriet, fetħu tieqa fuq il-festa tagħna għad-dinja kollha. It-trasmissjonijiet ma kinux ikunu possibbli mingħajr l-assistenza loġistika kbira li ta l-Uffiċċju Parrokkjali, li fil-ġimgħat ta' qabel offra d-disponibbiltà sħiħa tiegħu minkejja l-volum ta' xogħol ieħor li bih kien mgħobbi.

> Kbir San Ġorġ Megalomartri,
> xhud tax-xhieda għal żminijietna,
> tal-Verb xhud, tar-rieda t'Alla
> li jsib xkiel f'għemil ħtijietna.
>
> Ismek żgur li jfisser rebħa
> fuq l-għadu, fuq id-dnub,
> fih hemm ankra li ssalvana
> mill-Ħażin li fiha jdub.

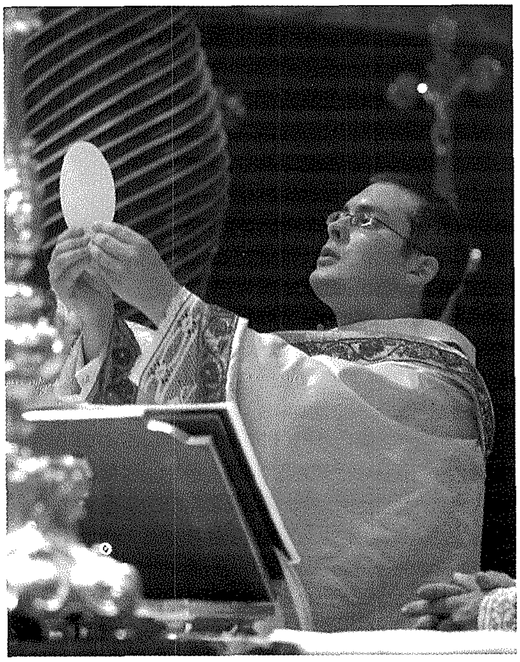

Ċelebrazzjonijiet saċerdotali

Il-Festa ta' din is-sena kellha aċċent kbir "saċerdotali". L-ewwel nett, lejn tmiem Mejju kienet saret l-ordinazzjoni presbiterali ta' Dun Simon Mario Cachia, iben il-parroċċa tagħna, kif ukoll ta' Dun Samuel Grech, li fl-aħħar sentejn ta servizz pastorali fostna, barra li għandu parti sew mill-familja tiegħu Ġorġjana. Dun Samuel mexxa Konċelebrazzjoni Solenni ta' Radd il-Ħajr fil-bażilika tliet ġimgħat qabel il-Festa, waqt li Dun Simon iċċelebra l-Ewwel Quddiesa Solenni tiegħu Ħadd qabel il-Festa, l-10 ta' Lulju 2011, f'ċelebrazzjoni sabiħa ta' ferħ għall-komunità parrokkjali kollha. Il-priedka ta' l-okkażjoni għamilha l-Arċipriet Emeritu Mons. Ġużeppi Farrugia fuq it-tema meħuda mill-Vanġelu, "Xmun, bin Ġwanni, tħobbni int?" (Ġw 21:15).

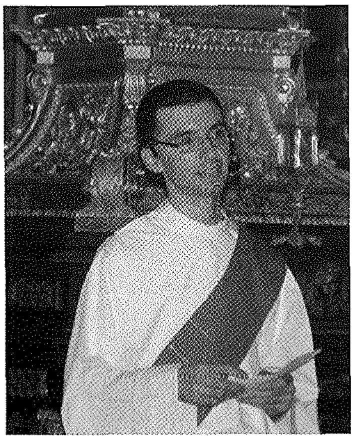

Barra minn hekk, il-komunità Ġorġjana kellha l-opportunità li trodd

il-ħajr lil Alla għad-don tas-saċerdozju ministerjali fl-okkażjoni tal-ġublewijiet presbiterali ta' tliet saċerdoti tagħha. F'Mejju Dun Joseph Mercieca ċċelebra l-ħamsa u għoxrin anniversarju, waqt li fl-istess xahar Mons. Carmelo Scicluna, Teżorier tal-Kapitlu Ġorġjan, ukoll għalaq sittin sena saċerdot. Imbagħad, fil-kuntest tal-Festa, ħmistax qabel San Ġorġ, Mons. Emanuel Curmi ppresieda Konċelebrazzjoni Solenni ta' Radd il-Ħajr fil-bażilika tagħna fl-okkażjoni tal-ħamsin anniversarju presbiterali tiegħu. Il-priedka ta' l-okkażjoni għamilhielu l-Isqof Mons. Mario Grech.

Apprezzajna wkoll il-preżenza tad-Djaknu Daniel Grech, minn Ta' Kerċem, li fost l-oħrajn mexxa ċ-*Ċelebrazzjoni ta' Xhieda Kristjana* nhar it-Tlieta tal-Festa. Daniel ukoll kien qatta' żmien ta' servizz pastorali fil-parroċċa tagħna xi snin ilu.

> Dlonk il-Missier mar fetaħlek tgħanniqa,
> baqgħet fuq spalltek tindokra ż-żmien;
> mogħni bl-imħabba li fawret minn qalbu,
> fiha tgeżwirt u ma tliftha mkien.
>
> Miżmum fuq wiċċ l-idejn fi qlub il-kotra
> li dlonk indunat b'dik f'ħarstek id-dija,
> jixraqlek ismek kien, Ġorġi ta' Lidda,
> li żrajt il-ħajja fl-art b'tiegħek id-dmija.

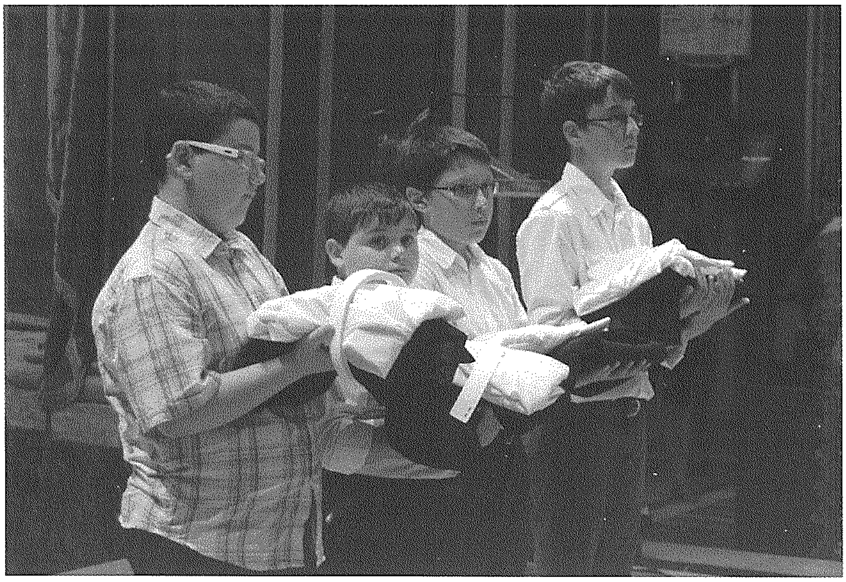

Abbatini ġodda

Mhux ta' min iwarrab għall-ġenb l-impenn ta' l-abbatini fit-twettiq ta' liturġija ċċelebrata kif imiss. L-abbatini huwa ministru tal-Knisja u għandu d-dmir partikulari li jkun għas-servizz ta' l-altar. Fil-parroċċa tagħna għandna grupp ċkejken ta' abbatini li, madankollu, jagħti servizz utli ħafna. Ħadna gost li fl-okkażjoni tal-Festa ta' din is-sena l-*Piccolo Clero* tagħna rajnieh jikber bil-vestizzjoni ta' erba' abbatini ġodda – George Michael Grima, Mark Mizzi, Marstell Portelli u Kristov Scicluna – li saret mill-Arċipriet fl-aħħar jum tan-Novena ta' San Ġorġ. Nawgurawlhom, u nħeġġu aktar subien jitħajru jingħaqdu mal-grupp ta' l-abbatini tal-bażilika tagħna.

Predikazzjoni singulari

Għal ħafna, il-funzjonijiet tat-Tridu ta' San Ġorġ huma fost l-isbaħ ċelebrazzjonijiet liturġiċi li għandna. U nagħtuhom raġun... Il-ġmiel ta' mużika sagra esegwita b'mod impekkabbli u dinjituż, il-qawwa tat-testi liturġiċi, id-dekor tal-liturġija mqaddsa li tistagħna iżjed bl-uffiċċju tal-Kapitlu Lateranensi, iż-żina tat-tempju Ġorġjan imsebbaħ bl-aqwa lbies u maħnuq bil-membri tal-komunità Ġorġjana u m'hix, u fuq kollox il-preżenza f'nofsha ta' l-istatwa titulari ta' San Ġorġ li waħidha hi festa, jagħmlu minn dawn it-tlett ijiem ta' tħejjija prossima kuruna ta' sbuħija u ġieħ. Imbagħad din is-sena, għal darb oħra, fil-Pontifikal tal-Festa konna onorati bil-preżenza tal-President ta' Malta Dr George Abela, waqt li fit-Translazzjoni kellna magħna rappreżentanti ta' l-Ordni Sagru u Kostantinjan ta' San Ġorġ.

> Kif nista' nieqaf u ntemm din il-festa
> li qed tagħmlilna int stess għax nafuk,
> festa li turi l-imħabba li tgħaddi
> minn qalb għall-oħra, f'kull ħin inberkuk?
>
> Induru lejk bi tbissima mrażżnin
> għax kieku qalbna tinferaq f'dal-ħin,
> iżda kif quddiemna int tixref sabiħ
> mogħni b'ta' Alla d-dija l'hemm fih.

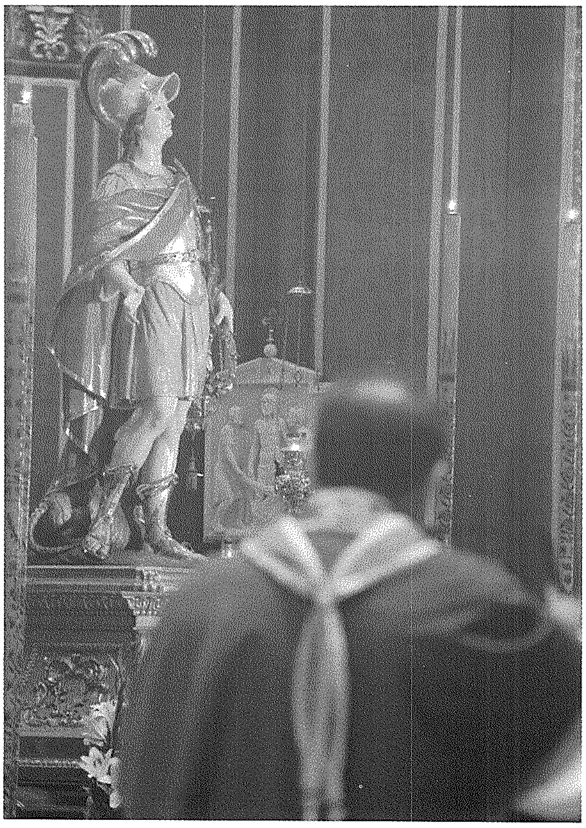

Imma hawn għadna ma semmejniex il-predikazzjoni! Kull sena jkollna fostna predikaturi mill-aqwa li bi kliemhom jedifikawna u jkattru mħabbitna lejn il-Patrun tagħna. Ta' din is-sena kien wieħed mill-iżjed mistennija: il-Kanonku Dr Joe Zammit, bin il-parroċċa tagħna u Arċipriet tal-Qala. Il-ħlewwa tal-kelma ħafifa ta' Dun Joe u d-dehen moħbi taħt l-oratorija poetika tiegħu, qatt nieqsa mir-rima u mżejna wkoll bil-poeproża, jagħmlu mill-istil tal-predikazzjoni tiegħu wieħed tassew uniku u xieraq għal okkażjoni ta' Tridu bħal dak li jsir f'San Ġorġ. Kull kelma tiegħu kienet tappella għall-moħħ daqs kemm għall-qalb. Ispirat mit-tema *"Laudetur Jesus Christus"*, hu ħares lejn il-figura ta' San Ġorġ u għenna nilmħu fiha l-ġieħ ta' Alla nnifsu, billi fil-ħajja u x-xhieda tal-qaddis m'hemmx ħlief it-tifħir ta' Kristu u li jixraq biss lilu. B'hekk it-Tridu sar stedina għall-kontemplazzjoni tal-ġmiel ta' Kristu fil-ġmiel ta' Ġorġi, il-qaddej fidil tiegħu. Kull kelma oħra li biha nixtiequ nfissru kemm kien sabiħ it-Tridu ta' din is-sena aktarx tisfa pretensjoni żejda. Għandna x-xorti li l-priedki nistgħu nerġgħu nisimgħuhom fuq is-sezzjoni *Podcasts* ta' www.lbv104.com.

L-omelija ta' Mons. Isqof fil-Pontifikal tal-Festa, għalkemm fuq stil differenti għal kollox, kien fiha messaġġ attwali ħafna, fejn San Ġorġ ġie ppreżentat lilna qed jagħmlilna l-proposta biex bħala Nsara nfittxu li noħolqu djalogu mad-dinja sekularizzata u postmoderna, spiss maħkuma mill-kurrenti ta' l-Umaniżmu ateu. Kif jidher mill-kwotazzjoni li qed nagħtu hawn, l-Isqof ħass li kellu jindirizza partikularment lill-komunità Ġorġjana bħala aġent ta' din l-evanġelizzazzjoni ġdida fil-kuntest ta' l-għana kulturali li bih tistagħna b'mod uniku: "Din hi l-proposta li nixtieq nagħmel lill-Knisja tagħna, partikularment bl-għajnuna ta' din il-komunità; mhux biss għaliex hija komunità Ġorġjana – u allura San Ġorġ jispirana f'dak li jiena qiegħed naqsam magħkom – imma għax jiena konxju mill-fatt illi qed nitkellem fuq komunità li tgħożż ħafna l-kultura. Jiena nsemmilkom l-eżempju tal-*Victoria International Arts Festival*, li ilu jsir issa erbatax-il sena. M'hux kontribut lejn il-kultura, mhux ta' Għawdex biss imma ta' pajjiżna? Jien konvint illi f'din il-komunità hawn elementi li tistgħu tgħinuni ħalli bħala djoċesi nipproponi din l-azzjoni pastorali: illi niftħu din il-bitħa [tal-ġentili] għal dawk li huma differenti fit-twemmin tagħhom, għal dawk li m'għandhomx twemmin, imma qegħdin infittxu r-risposti tagħna għall-bniedem tal-lum. U jien konvint, nerġa' ngħid, li hawn elementi tajbin f'din il-komunità illi nistgħu naħdmuha din il-proposta f'din l-evanġelizzazzjoni l-ġdida".

> Ma kellix qatt narak u nsir nafek
> u t-taħbita ta' qalbek għaliH
> nisma' tħabbat bi mħabba għajjura
> li fl-eroj biss miżrugħa qatigħ?
>
> Bil-palma tal-martri f'idejk terfa' 'l fuq
> id-dinja li l-ħama tad-dnub ilha dduq,
> biex miegħek għal dejjem bir-rand kollu ġieħ
> lil Alla l-imħabba ta' qalbha tagħtih.

Pubblikazzjoni lussuża fuq San Ġorġ

Jekk kien hemm rigal sabiħ li l-parroċċa rċiviet fil-Festa ta' din is-sena, dan kien żgur il-ktieb ġdid *St George. Gozo's Golden Basilica*, pubblikazzjoni ta' 192 paġna tal-kulur fid-daqs A4, li ġie ppreżentat lill-pubbliku f'serata li nżammet fil-bażilika tagħna nhar il-Ġimgħa 8 ta' Lulju 2011. Il-ktieb, ippubblikat mis-Salesjani Maltin f'kollaborazzjoni mal-Bażilika Ġorġjana, iġorr fuqu żewġ ismijiet prestiġjużi: Dun Charles Cini SDB hu l-editur, waqt li l-fotografu rinomat Daniel Cilia ħa r-ritratti li hemm fih u ħa ħsieb id-disinn; dawn it-tnejn li huma għandhom rabtiet kbar mal-parroċċa tagħna. Fis-serata tal-preżentazzjoni Dun Charles irregala lill-bażilika f'isem il-ġenituri tiegħu affresk oriġinali maħdum mill-artist Taljan Sergio Favotto li juri lill-Verġni Marija b'Ġesù Tarbija f'idha. Żgur li din l-inizjattiva ta' pubblikazzjoni ġdida fuq il-Bażilika ta' San Ġorġ imliet vojt kbir li kien ilu jinħass u wettqet ħolma li kienet ilha mixtieqa, għax hu ktieb li jiġbor f'dehra l-aktar lussuża ġabra tal-materjal essenzjali fuq il-Bażilika ta' San Ġorġ; fih erba'

kapitli: Dr Paul George Pisani jirnexxilu jiġbor fil-qosor l-istorja tal-knisja parrokkjali, Mark Sagona jagħti analiżi artistika dettaljata, Godwin Vella jiffoka fuq il-kult tal-Ġimgħa Mqaddsa u l-ewwel purċissjoni penitenzjali tagħha f'Għawdex, waqt li Marion Zammit iddewwaqna ftit mill-kuluri tal-festa titulari. Mhux ta' b'xejn li mill-ewwel jum li fih wasal mill-Italja fejn ġie stampat, dan il-ktieb mexa u għamel bejgħ li saħansitra ssorprenda lill-pubblikaturi. Grazzi, Dun Charles u Daniel!

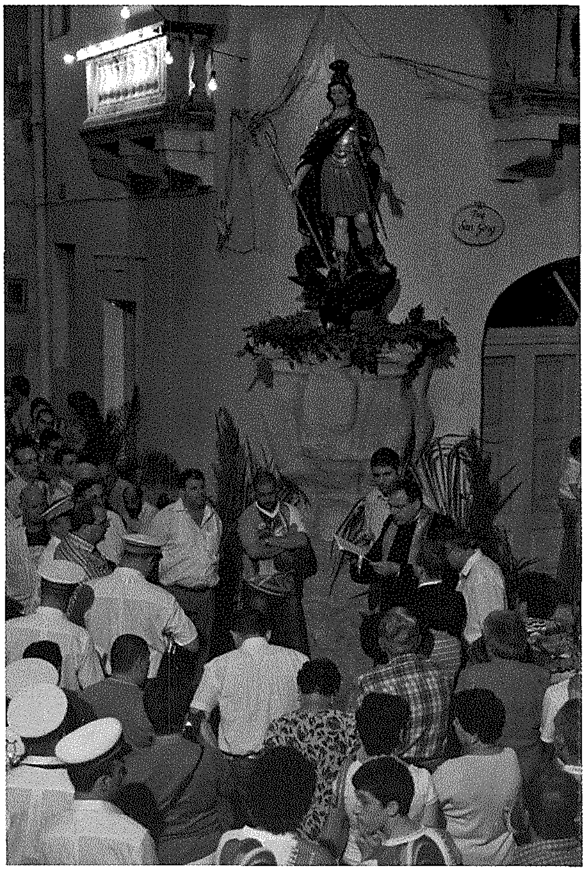

Fuq barra

Ma nissograwx nitkellmu hawn fuq l-aspett "estern" tal-Festa ta' San Ġorġ, li żgur jixraqlu attenzjoni għalih waħdu. Hawn ukoll din il-festa tibqa' l-aqwa ta' Għawdex, iġġennen għal warajha tant ammiraturi, kif jixhdu l-kummenti li jħallulna; kummenti bħal tal-President ta' Malta Dr George Abela li, meta avviċinat mill-intervistaturi ta' *ONE TV*, ma ddejjaqx jgħid li l-mużika tal-Pontifikal tal-Festa tagħna hi unika.

Aspett wieħed li ta' min isemmi mill-festa ta' din is-sena u li għandu rabta wkoll ma' ġewwa, kien it-tlestija fil-ħin tar-restawr tan-niċċa u l-istatwa li l-lum insibu fil-ħâra ta' San Ġorġ tal-Ħaġar, u li huma magħrufa bl-istess isem. L-istatwa, xogħol Ġużeppi Agius magħruf bħala 'Il-Brejbex' fl-1923, għadha kemm ġiet irrestawrata u miżbugħa mill-ġdid minn Frank Cassar, bħala parti minn proġett tal-Kunsill Lokali għar-restawr ta' niċeċ qodma fiċ-ċentru storiku tar-Rabat. L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona bierek il-proġett waqt il-marċ tad-Dimostrazzjoni, il-Ġimgħa 15 ta' Lulju 2011 fil-għaxija.

> Int djamant illi qatt ma nstab bħalek f'ebda art ħlief f'din l-art tar-Rabtin, għax int tilma hemm f'ruħna bid-dija u s-smewwiet biss jixxenqu qegħdin.
>
> Għaliex tistaqsi met'int it-tweġiba ta' kull ma lilna jisraq mis-sliem, tqegħdilna f'fommna t-tama tas-Sema fuq wiċċna jilma d-dawl tal-jiem?

Tħejjija didattika spettakulari

U x'jibqa' mill-Festa kollha? Min-nar, it-tiżjin, il-briju, il-marċijiet, il-kant u ċ-ċapċip, id-daqq tal-qniepen, id-dekorazzjonijiet ta' kull xorta, u l-espressjonijiet l-oħra ta' ferħ? Jibqa' biss dak li saħħaħna fl-imħabba tagħna lejn Alla u lejn il-martri maħbub tiegħu u tagħna San Ġorġ. Ħasra kbira li mhux kulħadd jaħsad dan il-frott! Żgur li ħasduh it-tfal, ġenituri u familjari tagħhom li attendew bi ħġarhom fil-bażilika għad-disa' Ħamisijiet ta' tħejjija u, iktar tard, għall-jiem tan-Novena, li din is-sena nżammet ftit iktar kmieni mis-soltu minħabba l-festa tal-*Prima Messa* li kellna fil-parroċċa.

In-Novena ta' San Ġorġ hi tħejjija spiritwali u pastorali għall-Festa. Il-Quddies, fis-7.00pm, tmexxa miż-żewġ saċerdoti l-ġodda. It-tema magħżula din is-sena għall-episodji drammatiċi fuq San Ġorġ li issa drajna naraw wara l-Vanġelu kienet *Jien kont hemm*, b'xhieda differenti mill-ħajja tal-qaddis ikellmuna fuqu huma stess. L-episodji,

ispirati dejjem mill-kitbiet ta' l-Arċipriet Mons. Salv Borg, din is-sena tħejjew minn Antonella Zammit, li tieħu ħsieb ukoll id-direzzjoni drammatika. Bħala tifkira tqassmet stampa kbira tal-kulur fuq karta ħoxna A3 b'disinji oriġinali, imħejjija apposta fi stil uniku għat-tfal, tal-persunaġġi li kuljum ġew jagħtuna x-xhieda tagħhom. Taħthom kien hemm tifsira tal-messaġġ tal-ġurnata, u maġenbhom spazju vojt fejn kuljum it-tfal irċivew *sticker* biex iwaħħluha fuqu. Għalhekk it-tifkiriet ta' din is-sena, oriġinali kemm fl-għamla u kemm fil-preżentazzjoni, kienu dawn ir-ritratti tal-kulur stampati fuq *stickers*, li kienu jirrappreżentaw episodji mill-ħajja ta' San Ġorġ li ttellgħu fin-Novena tas-sena l-oħra u f'April 2010. Kopja mkabbra ta' din it-tifkira, stampata fuq *canvas* apposta, tqiegħdet fuq il-presbiterju tul id-disat ijiem, biex kull min daħal fil-bażilika seta' jitgħallem fuq is-suġġett tan-Novena. Fuq din ukoll, f'kull ġurnata, it-tfal waħħlu l-i*sticker* li kien imiss dak in-nhar skond it-tema. Kienet tifkira oriġinali tassew li għolliet iżjed il-livell tan-Novena ta' din is-sena, li ntemmet b'ċelebrazzjoni sabiħa li inkludiet il-wiri ta' *feature* awjdoviżiv mill-isbaħ u *party* kbir għal kulħadd fuq il-bejt taċ-ċentru parrokkjali. Idea oħra sabiħa li jixraq ukoll insemmu hawn kienet dik ta' bukkett tal-fjuri, miġbur minn fost it-tfal, li tqiegħed waħdu quddiem l-istatwa ta' San Ġorġ fit-tlitt ijiem tat-Tridu.

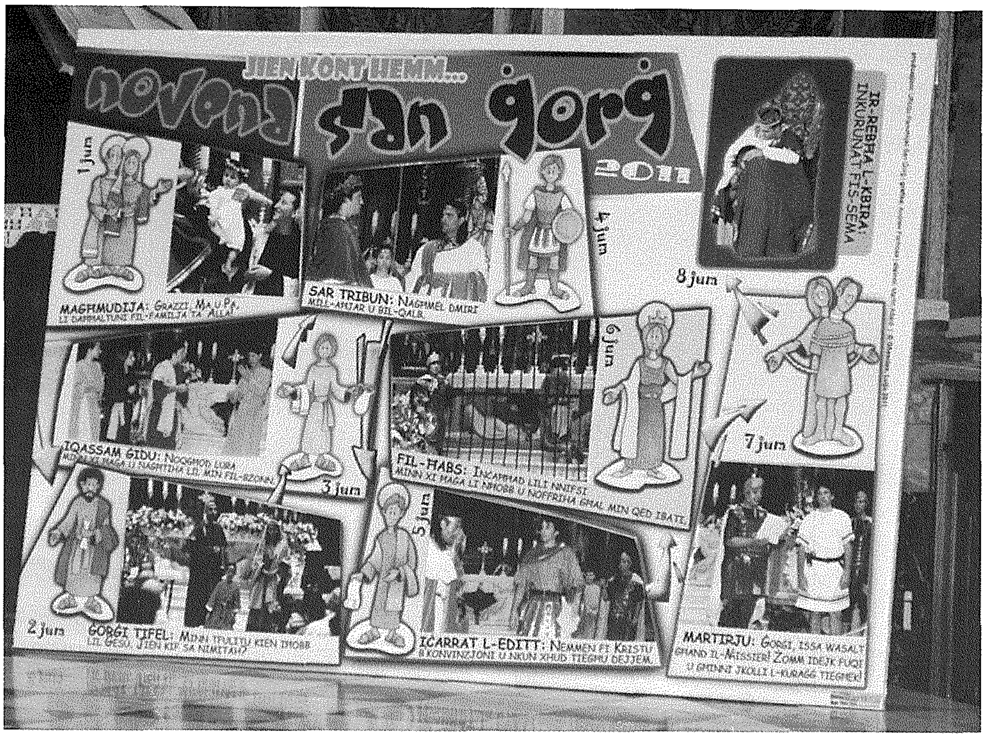

Il-grupp attiv fl-Uffiċċju Parrokkjali, magħmul minn bosta żgħażagħ voluntiera, għal darb'oħra ħa ħsieb l-organizzazzjoni kollha. Ħasra li mhux dejjem tinstab l-aħjar pjattaforma biex inizjattiva pastorali importanti bħalma hi n-Novena ta' San Ġorġ tiġi kkonsolidata u apprezzata għal dak li hi minn kulħadd... forsi għax għadna ma fhimniex biżżejjed li, qabel kollox, il-Festa hi *ta' San Ġorġ*.

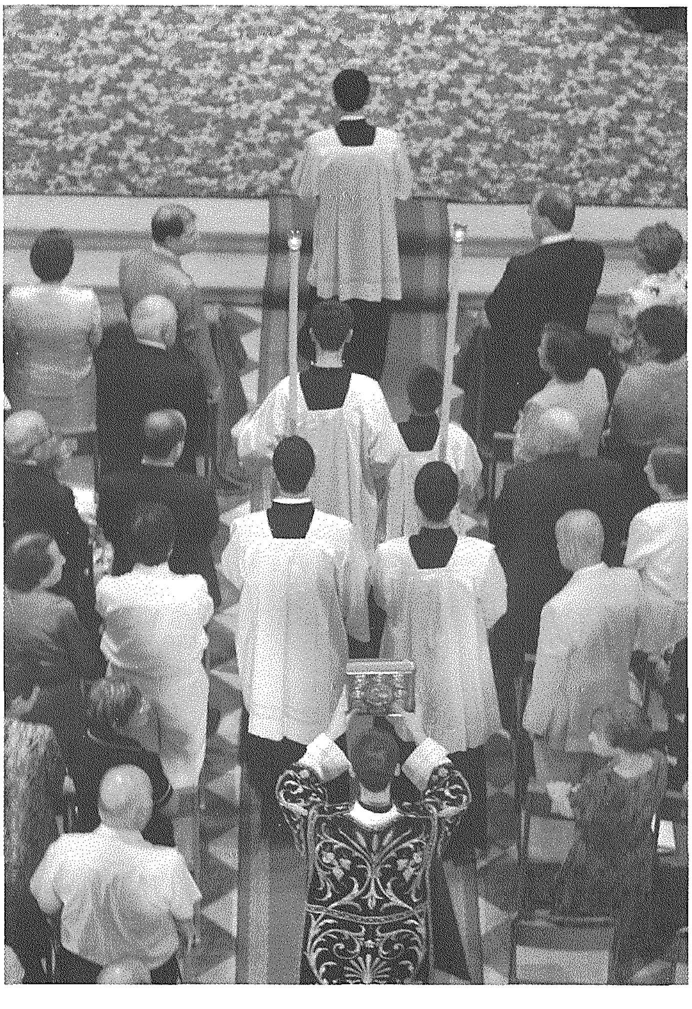

> Int l-għaxqa tal-martri, tal-bieraħ, tal-lum,
> il-għira ta' ġensna, tal-kbir u ż-żagħżugħ,
> l-istilla fuq moħħna li tinżel f'dal-jum
> iżżurna mis-Sema bħal blanzun ifuħ.
>
> Ibq'imraħ b'dik ħarstek ħanina, setgħan
> fuq beltna w gżiritna w pajjiżna Ġorġjan,
> għax fina int tilmaħ il-poplu għatxan
> għal Alla w imħabbtu w tjubitu ħerqan.

L-istanzi miġjuba ma' dan ir-rapport u fuq il-qoxra ta' wara huma kwotazzjonijiet mill-priedki tat-Tridu ta' San Ġorġ 2011, minsuġa mill-Kan. On. Dr Joe Zammit, Arċipriet tal-Qala.

Ħajr għar-Ritratti: Joe Attard, Mario Casha, Daniel Cilia, Anton Farrugia, Andrew Formosa, Feliċ Micallef, Dennis Xuereb, Max Xuereb, Ministeru għal Għawdex, JJP Zammit.

L-isem ta' Ġorġi fl-ilsna Ewropej u ilsna oħra tal-qrib

Dun Geoffrey George Attard

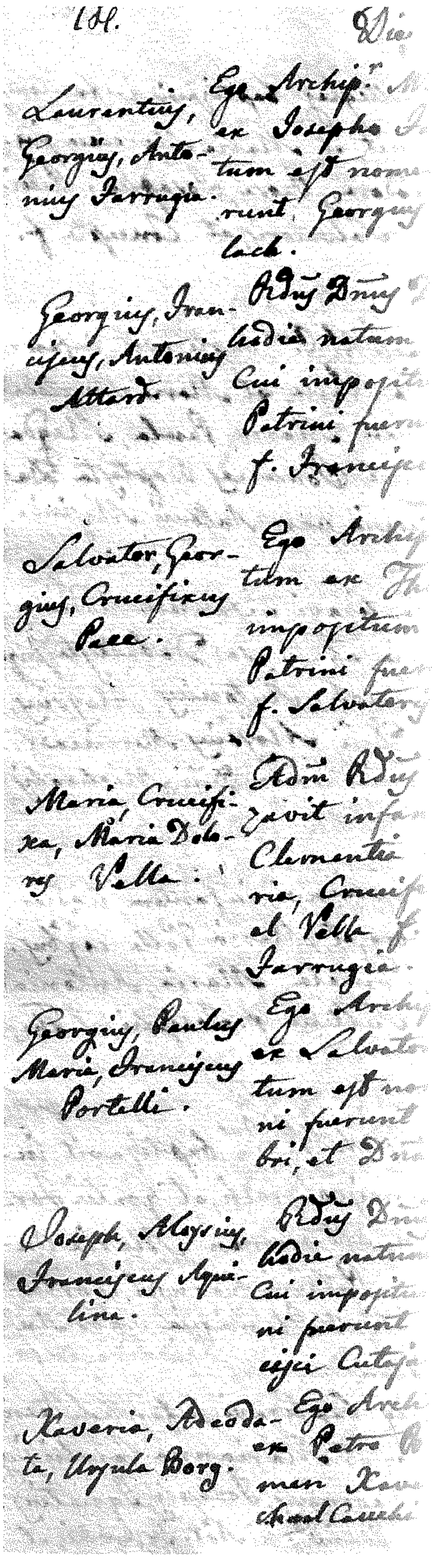

Huwa fatt magħruf li l-isem 'Ġorġ' huwa wieħed popolari ferm u mifrux ma' kullimkien, kemm fl-Ewropa u kemm lil hinn minnha. L-isem għandu oriġni Grieg (γεωργος) u huwa magħmul minn żewġ kelmiet Griegi: il-kelma *ge* (γη) li tfisser 'art' u l-kelma *ergon* (εργον) li tfisser 'taħdem'. Din ta' l-aħħar ġejja minn forma ta' aġġettiv *georgios* li tfisser 'rustiku' jew inkella *georgos* li tfisser 'ħaddiem l-art'.

Kien fl-era klassika li dan l-isem kien stabbilit bħala wieħed personali minħabba r-rabta tiegħu mal-poeżija pastorali. Il-popolarità ta' dan l-isem fl-Ewropa kompliet tikber fi żmien il-Kruċjati minħabba kuntatt aktar mill-qrib ta' l-Ewropej mal-Knisja tal-Lvant li fi ħdanha kienu jeżistu sa minn żminijiet l-iżjed bikrija diversi qaddisin u martri b'dan l-isem, ewlieni fosthom il-Qaddis Martri tal-Kappadoċja li miet fin-Nikomedija fis-sena 303WK.

Hija drawwa sabiħa u ta' min jinkuraġġiha li kemm l-isem 'Ġorġ' u kemm dawn il-varjanti tiegħu jkunu magħrufa minn dawk il-ġenituri li jkunu sa jgħammdu wlied ġodda u li jkunu jridu jsemmu lil wildhom għal dan il-kbir qaddis, ħalli b'hekk tibqa' ħajja d-drawwa qadima ta' missirijietna li jsemmu lil wieħed jew waħda minn uliedhom għal San Ġorġ.

Din li ġejja hija lista selettiva u bl-ebda mod esklussiva tal-varjanti ta' l-isem 'Ġorġ' f'xi ilsna Ewropej u anki oħrajn 'il barra mill-Ewropa. Dawn il-varjanti huma kollha fis-sess maskil.

ISEM	PAJJIŻ	ISEM	PAJJIŻ
Albaniż	Gjergj	Malti	Ġorġ/Ġirġi
Armen	Gevorg	Norveġjan	Jorgen/Georg
Bask	Gorka	Olandiż	Joris/Sjors
Bulgaru	Georgi	Pollakk	Jerzy
Ċek	Jiri	Portugiż	Jorge
Daniż	Jorgen	Rumen	Gheorghe
Estonjan	Juri	Russu	Georgij/Yegor
Fillandiż	Yrjo/Jyrki	Serb	Djordje
Franċiż	Georges	Sirjak (Kristjan)	Gheevarghese
Ġermaniż	Georg	Skoċċiż (Galliku)	Seoras/Deorsa
Grieg	Giorgios	Slovakk	Juraj
Għarbi	Jirjis/Jeryes	Spanjol	Jorge
Ingliż	George	Svediż	Goran/Jorgen
Irlandiż	Seoirse	Taljan	Giorgio
Katalan	Jordi	Tork	Corc
Latin	Georgius	Ukrajin	Jurij
Litwanjan	Jurgis	Ungeriż	Gyorgy
Malawi	Jurjis	Welsh	Sior/Siors/Siorus

Il-ġejjieni ta' l-isem 'Ġorġ' jiddependi minn kull wieħed u waħda minna; mhux biżżejjed li jinsab "dejjem f'qalbna", kif kiteb wisq tajjeb il-poeta ta' San Ġorġ il-Kan. Joe Mejlak. Jonqos biss li nkomplu ngħammdu lil uliedna b'dan l-isem sabiħ u ferm sinifikanti li sa mill-ibgħad żminijiet twaħħad ma' beltna, ma' gżiritna u ma' l-għażiża art twelidna.

Paġna minn Reġistru tal-Magħmudija tas-seklu dsatax miżmum fl-Arkivji Parrokkjali tal-Bażilika ta' San Ġorġ, li tixhed għall-popolarità ta' l-isem 'Ġorġ' fi gżiritna.

Aktar aġġornamenti fl-istazzjon *Leħen il-Belt Victoria*

Neville Galea

Mingħajr għodda u ambjent ideali, l-ebda ħaddiem ma jista' jwettaq tajjeb is-servizz mitlub minnu. Dan jiġri f'ħafna affarijiet fil-ħajja ta' kuljum. Għalhekk, xi żmien ilu, matul laqgħat tal-grupp amministrattiv ta' l-istazzjon ġie deċiż li kien hemm bżonn li jittieħdu ċerti deċiżjonijiet tant meħtieġa biex jitjieb u jitwessa' s-servizz ta' l-istazzjon tagħna, kemm madwar il-Belt Victoria, Għawdex u Malta, u kemm madwar id-dinja. Wara diskussjonijiet ma' diversi nies u professjonisti, l-*equipe* amministrattiv għaddas rasu għax-xogħol u beda jaħseb x'manutenzjoni u aġġornamenti huma meħtieġa biex tintwera aktar l-effiċjenza ta' l-istazzjon u jitwassal l-aħjar servizz lis-semmiegħa. Fosthom insemmu tiġdid fis-sistema ta' *networking* u l-kompjuters, xiri ta' aktar *cameras* għas-sistema ta' l-*online audio & video streaming*, u xiri ta' apparat meħtieġ kemm għall-*equipment room* u kemm għas-sular li jospita fih l-istudjows ta' *Leħen il-Belt Victoria.*

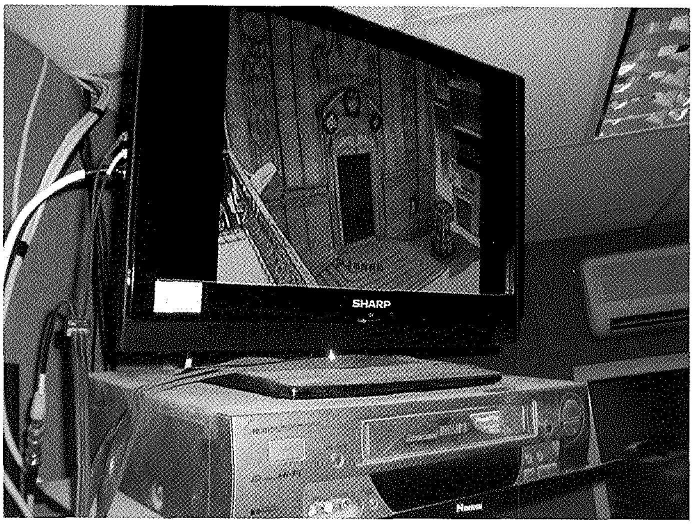

Websajt b'disinn ġdid u tiġdid tal-bini

Kien propju fl-aħħar xhur tas-sena 2009 li ġie deċiż li l-websajt tar-radju tiġi aġġornata waħda sew, issir aktar moderna kif ukoll aktar aċċessibbli. Wara diversi diskussjonijiet, ġie avviċinat is-Sur Kevin Cauchi minn Għajnsielem għal xi ideat u format ġdid. Wara bosta laqgħat u pariri, ħareġ id-disinn li għandna l-lum: format modern li ntlaqa' tajjeb ferm mill-pubbliku. Il-verżjoni l-ġdida tal-websajt ta' l-istazzjon ġiet inawgurata nhar il-Ħadd 4 ta' Lulju 2010 waqt Konċelebrazzjoni ta' Radd il-Ħajr immexxija mill-Arċipriet Emeritu Mons. Ġużeppi Farrugia f'għeluq l-għaxar anniversarju mill-ftuħ ta' l-istudjows il-ġodda ta' l-istess stazzjon fi Pjazza San Ġorġ. *Features* ġodda f'din il-websajt jinkludu s-sistema tad-donazzjonijiet *online*, arkivju mdaqqas ta' *podcasts*, gallarija tar-ritratti, u sistema ta' reklamar. Sar ukoll xogħol ta' manutenzjoni fl-istudjows fit-tielet sular ta' Dar *Leħen il-Belt Victoria*, flimkien ma' tibjid lis-saqaf u lill-ħitan tal-madwar. Dan ix-xogħol sar primarjament fl-okkażjoni ta' l-għaxar anniversarju mill-ftuħ ta' l-istudjows ta' l-istazzjon tagħna.

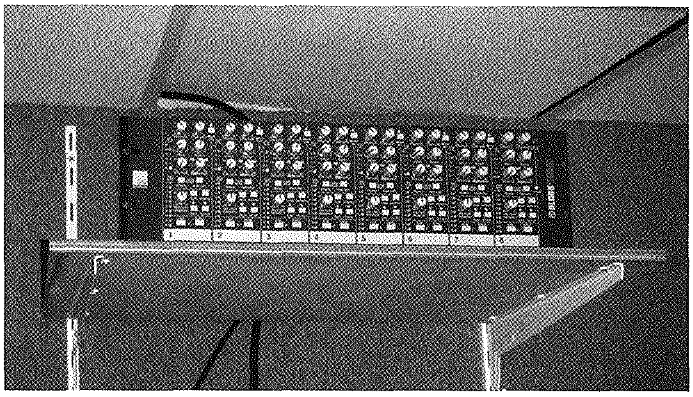

Iktar apparat u sistema aġġornata

Kien ġie deċiż ukoll li jiġġedded u jinbidel xi apparat li jintuża fl-istudjows ta' *Leħen il-Belt Victoria.* Sar *upgrading* importanti fis-sistema kif ukoll xi stallazzjonijiet ġodda ta' apparat fl-istudjows. Dan kollu sar wara li kienu qed jinqalgħu diversi problemi fis-servizz ta' l-i*streaming* u dawk li kienu jsegwu r-radju kienu qed isibu xi xkiel. Inxtara *Klara-Teknik 8 channel dynamic processor*, apparat li jikkontrolla aħjar il-ħoss li joħroġ mill-istudjows; miegħu nxtraw ukoll sitt mikrofoni ġodda tad-ditta *Shure Beta 58A*; inbidlu diversi *connectors* u *cables*; ġew armati żewġ kompjuters ġodda, wieħed li qed iservi bħala *backup* tas-sistema *online* u għas-servizz ta' l-*istreaming* u l-ieħor armat fi *Studio 1* minn fejn joħorġu l-programmi diretti; u xtrajna televixin tad-ditta *Sharp* li ħa post wieħed eqdem.

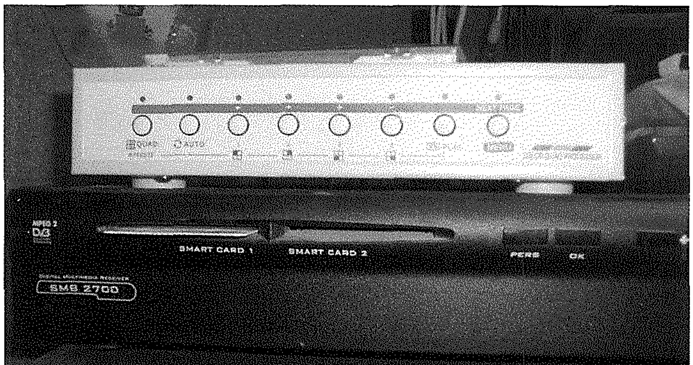

Din is-sena, ftit tal-ġimgħat qabel il-festa titulari ta' San Ġorġ, ġie deċiż li jiżdied apparat ieħor fis-sistema preżenti ta' l-*online audio & video streaming* li bih l-istazzjon tar-radju tal-komunità Ġorġjana jkun jista' jiffunzjona aħjar

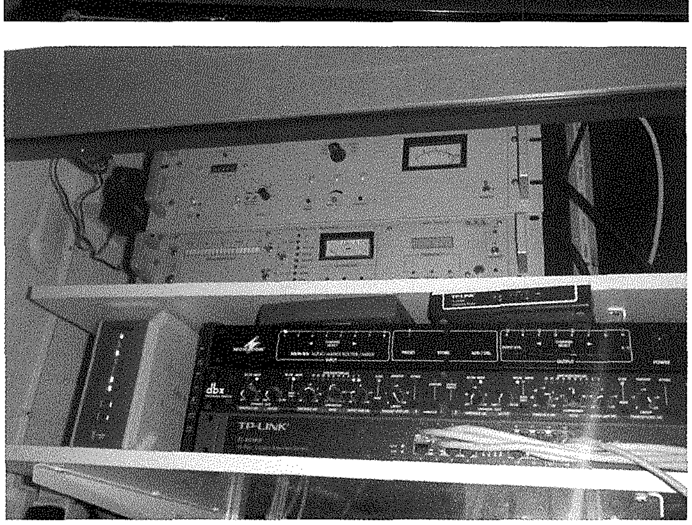

u b'mod aktar effiċjenti. Fost l-apparat li nxtara nsibu *multiplexor* tad-ditta *Real Time Colour Quad Processor*, li bih wieħed ikun jista' jara x'inhu jiġri fuq id-diversi *cameras* istantanjament, waqt li jkun jista' jaqleb minn *camera* għal oħra mingħajr ebda diffikultà jew interruzzjonijiet għalxejn. Inxtrat ukoll *camera* tat-tip *KC 8592P* għal fuq il-bejt tal-bini ta' Dar *Leħen il-Belt Victoria* li fiha tilaqa' r-radju u diversi organizzazzjonijiet oħra; din il-*camera* tiffoka l-aktar fuq il-bieb prinċipali tal-bażilika u parti miz-zuntier u l-pjazza. Inbidlu wkoll diversi *cables* u *connections*, fosthom dawk li jieħdu sal-bażilika. Inxtrat ukoll *capture card* li permezz tagħha jkun jista' joħroġ aħjar l-*online video streaming*.

Ringrazzjamenti

Dan kollu ma setax isir mingħajr l-għajnuna u l-pariri siewja mogħtija minn numru ta' persuni. L-apprezzament tagħna jmur lill-membri kollha tal-grupp amministrattiv, fosthom Dun Effie Masini, Anton Farrugia, Frank Schembri, Antoine Vassallo, Carmel Zammit, George Gauci u Francesco Pio Attard, tax-xogħol li qegħdin jagħmlu. Ħajr ukoll lil George Schembri u l-ħaddiema tiegħu, lil Silvio Schembri, lil Kevin Cauchi, lil John Cauchi tal-*Pro Studios*, kif ukoll lil *Osprey Software Services & Solutions*. Ma rridx inħalli barra l-membri ta' l-Uffiċċju Parrokkjali tal-parroċċa tagħna li dejjem issibhom lesti meta jkun hemm bżonn l-għajnuna.

Inħarsu 'l quddiem... bl-għajnuna tagħkom

Nieħdu gost naraw kemm is-semmiegħa, kemm dawk lokali u kemm l-emigranti, li jsegwuna minn barra minn Malta juru l-apprezzament u l-kritika pożittiva tagħhom għas-servizz li tajna sa issa u qegħdin nagħtu l-lum il-ġurnata. Diġà hemm maħsub aktar rinnovar ta' kemm-il aspett ta' l-istazzjon tal-parroċċa tagħna għas-sena d-dieħla. Fost it-temi nsibu sejħa għal kollaboraturi ġodda, kemm bħala preżentaturi u tekniċi u kemm fl-amministrazzjoni ta' dan l-istazzjon; skemi ġodda ta' riklamar; xiri ta' aktar *cameras* għas-sistema ta' l-*online audio & video streaming*; sistema ta' telefonija ġdida; u ħafna iżjed.

Għalhekk għandna bżonn l-għajnuna tagħkom ilkoll, kemm dik finanzjarja u kemm dik manwali! Dan ir-rinnovar sa jiġi jiswa ftit mhux ħażin, għalhekk kull donazzjoni, żgħira kemm hi żgħira, hija apprezzata ħafna... Is-sistema ta' l-*online donations* fuq is-sit www.lbv104.com qiegħda tiffunzjona. Min jixtieq jagħti d-donazzjoni tiegħu, jista' jagħmel dan ukoll billi jgħaddi s'għand Frank Schembri ta' *Vajringa Supermarket*. Min-naħa l-oħra, min jixtieq jingħaqad mat-tim formidabbli tagħna, jista' jibgħat email fuq lbv104@gmail.com jew javviċina lil xi membru tal-bord amministrattiv ta' dan l-istazzjon.

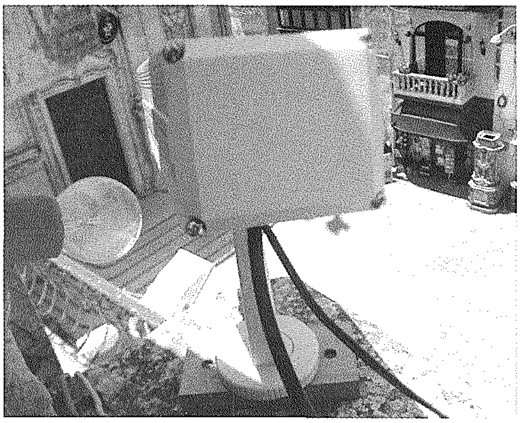

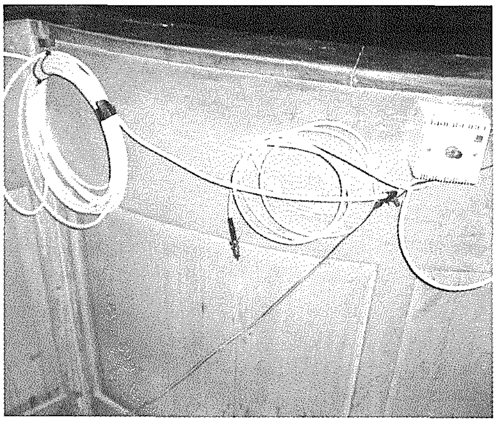

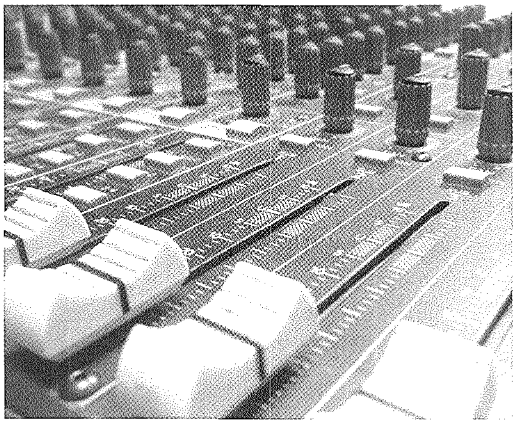

Projector ġdid għall-parroċċa

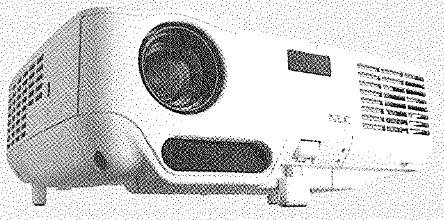

Fil-ħarġa ta' Settembru-Ottubru 2010 ta' din ir-rivista konna ħabbarna li l-parroċċa ta' San Ġorġ kienet għadha kemm investiet fi skrin ġdid. Konna għidna wkoll li issa kien imiss jinxtara *projector*, kemm-il darba jinġabru l-fondi għalih. Hu pjaċir tagħna li minn dawn l-istess paġni nħabbrulkom li, ftit jiem qabel il-festa ta' din is-sena, xtrajna *projector* tad-ditta *NEC* (NP 41), bl-aħħar teknoloġija, biex flimkien ma' l-iskrin ikun jista' jintuża primarjament għall-ħidma pastorali, speċjalment waqt laqgħat u ċelebrazzjonijiet li jsiru għall-gruppi fil-bażilika u fiċ-ċentru parrokkjali. Dan il-*projector* il-ġdid diġà kellna l-okkażjoni nżanżnuh fl-aħħar jum tan-Novena ta' San Ġorġ.

Il-*projector* ġie jiswa fuq €900 u seta' jinxtara grazzi għal ġbir li sar f'attivitajiet ta' *fundraising* kif ukoll għall-offerti ġenerużi ta' diversi benefatturi, fosthom ġenituri tat-tfal li jattendu għall-attivitajiet organizzati lilhom fil-parroċċa; grazzi wkoll lis-Sur John Paul Cefai ta' l-assistenza teknika siewja tiegħu. Napprezzaw dejjem l-appoġġ finanzjarju u morali tagħkom lill-parroċċa, għax hu fl-interess tal-komunità kollha li nkunu aktar "attrezzati" għall-ħtiġijiet pastorali ta' żmienna, anki bl-aħħar teknoloġija medjatika.

Proġett ambizzjuż tal-Kumitat tal-Ġimgħa l-Kbira

jikteb membru tal-Kumitat

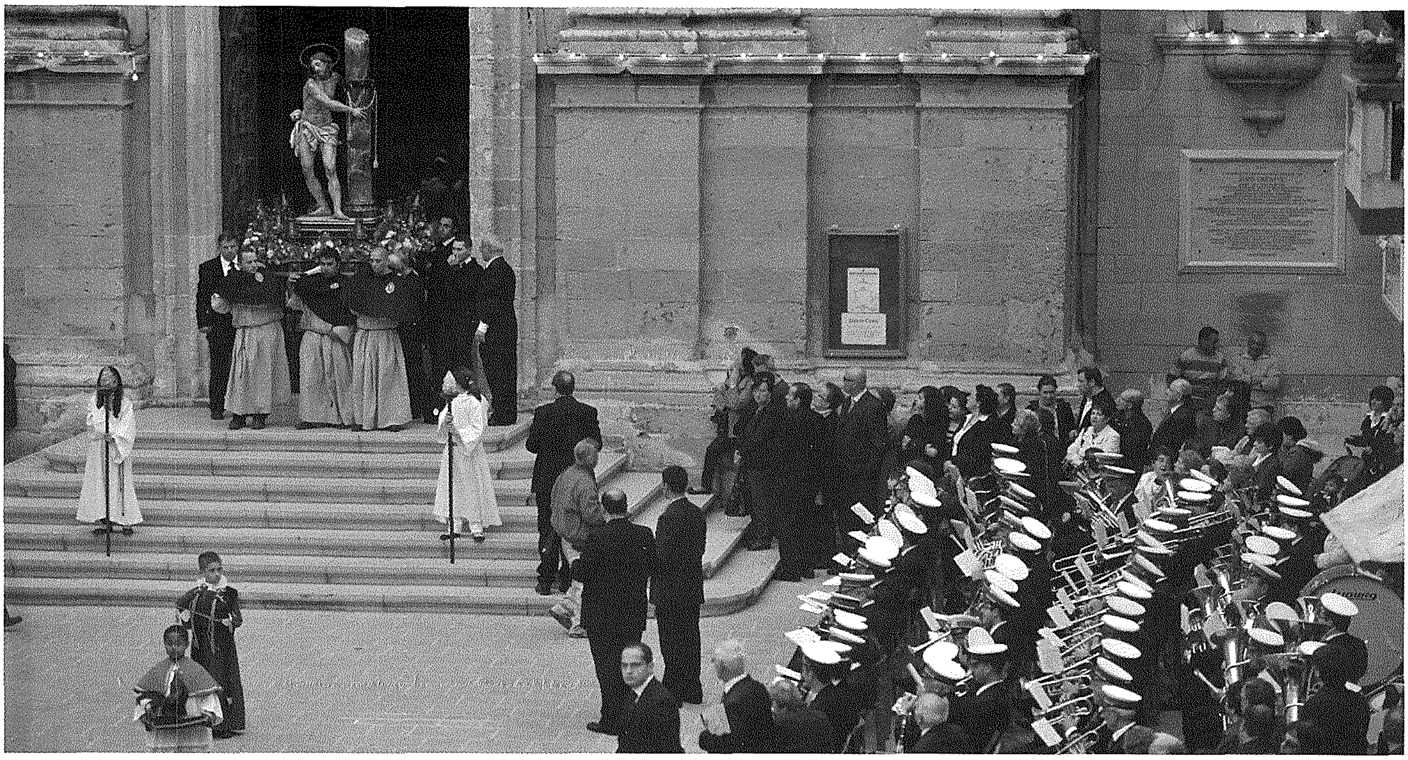

Proġett ambizzjuż tal-Kumitat tal-Ġimgħa l-Kbira, imniedi sentejn ilu imma li ilu maħsub diversi snin, sa fl-aħħar qed naraw il-frott tant mistenni tiegħu. Kienet ilha ħafna tberren f'moħħ il-parruċċani u dawk kollha li għandhom għal qalbhom il-kult tal-Ġimgħa Mqaddsa, li l-Bażilika ta' San Ġorġ ikollha sett komplut u sabiħ ta' vari li jillustraw fl-arti sagra l-ġrajja straordinarja tal-Passjoni u l-Mewt ta' Sidna Ġesù Kristu. Il-pjan – kif imfassal mill-Kumitat – huwa li minn barra r-rinovazzjoni ta' l-istatwi u r-restawr ta' wħud fosthom li ma jirrikjedux tibdil, issir riforma fis-sistema 'tradizzjonali' tal-bradelli, imnebbħa minn dik li tintuża fil-purċissjonijiet popolarissmi, devoti u mill-aktar solenni li jsiru fi Spanja matul il-Ġimgħa Mqaddsa, kif ukoll it-tibdil tal-konfratiji u abiti oħrajn li jintlibsu mill-parteċipanti tal-purċissjoni.

Wara li sentejn ilu ġiet imżanżna l-istatwa ta' Ġesù fil-ġnien tal-Ġetsemani, jew kif inhi magħrufa aħjar, *L-Orazzjoni fl-Ort*, din is-sena żżanżnet it-tieni statwa, dik ta' Ġesù marbut mal-kolonna, bħal ta' qabilha xogħol fl-injam ta' Michael u ibnu Adonai Camilleri Cauchi. Il-kolonna tagħha ġiet maħduma b'sengħa kbira mill-imgħallem Ino M. Attard, li huwa wkoll membru tal-Kumitat tal-Ġimgħa l-Kbira. Qabel ma ngħatat il-kulur, din l-istatwa ġiet esebita fil-bażilika għal jumejn – aktar kmieni fir-Randan, fis-7 u t-8 ta' April 2011 – meta kienet għadha fuq l-injam.

Iżda kellu jkun il-jum tas-Sibt 16 ta' April, eżattament lejlet Ħadd il-Palm, tard wara nofs in-nhar, li xirfet fuq wiċċ il-parruċċani u dawk kollha li għandhom għal qalbhom żmien il-Ġimgħa l-Kbira, espressjoni ta' sodisfazzjon u ammirazzjoni, hekk kif l-istatwa ġdida ta' Ġesù marbut mal-kolonna, kompluta minn kollox, intlaqgħet mill-Banda Ċittadina *La Stella* f'Salib it-Tiġrija u ttellgħet proċessjonalment lejn il-bażilika, akkumpanjata mid-daqq tal-marċi funebri, sinonimi ma' dan iż-żmien partikulari tas-sena, u mill-fratellanzi tal-parroċċa rrappreżentati mill-istendardi rispettivi tagħhom.

Mal-wasla fil-bażilika, l-istatwa tqiegħdet fuq il-bradella temporanja tagħha taħt waħda mill-arkati tal-korsija, biex ftit tal-ħin wara setgħet tibda l-akkademja mużiko-letterarja li fiha ħadu sehem il-Banda *La Stella* u l-Kor tal-Bażilika *Laudate Pueri*. Matul dan il-kunċert, f'bażilika ppakkjata bin-nies, l-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona inawgura uffiċjalment u bierek din l-istatwa ġdida. Din l-istatwa ħarġet mill-ġdid mill-bażilika nhar Ħamis ix-Xirka fil-għaxija, din id-darba flimkien ma' l-istatwi l-oħrajn, fil-purċissjoni devota, l-aktar waħda antika f'Għawdex, u unika fil-gżejjer Maltin għall-istil tradizzjonali li żammet tul l-istorja tagħha.

Il-ħidma tal-Kumitat, imma, m'hix marbuta esklussivament ma' dan il-proġett. Hemm ħafna aktar ħidma, iżda li aħna forsi mhux dejjem ninnutaw jew napprezzaw. Il-ħidma tinkludi l-organizzazzjoni tal-purċissjoni tal-Ġimgħa l-Kbira u dak kollu li din iġġib magħha. Ngħidu aħna, ġiet apprezzata ħafna l-idea li fil-ħruġ tal-purċissjoni jkun hemm is-siġġijiet fil-pjazza għal dawk kollha li jiġu biex jarawha ħierġa; intgħoġob ħafna s-sehem tal-Banda *Konti Ruġġieru* u tal-Grupp ta' l-i*Scouts* li jiġu mistiedna mill-Kumitat biex jingħaqdu mal-Banda *La Stella* fl-akkumpanjament tal-purċissjoni. Matul dawn l-aħħar sentejn bdew jiżżanżnu wkoll konfratiji ġodda għar-reffiegħa ta' l-istatwi u l-ilbies tal-penitenti li jkaxkru s-slaleb, li issa għandhom jgħattilhom rashom kappun vjola li jfakkar fir-rabta tal-Fratellanza ta' Ġesù u Marija ma' l-organizzazzjoni ta' din il-purċissjoni antika.

Il-ħsieb issa huwa li, jekk Alla jrid, il-Kumitat jissokta bix-xogħol fuq l-ilbiesi l-ġodda, filwaqt li s-sena d-dieħla nittamaw li naraw fostna t-tielet statwa ġdida. Dan kollu għandu jgħinna aktar biex nikkontemplaw il-profondità ta' dan iż-żmien mill-isbaħ li fih infakkru l-akbar ġrajja fl-istorja ta' l-umanità.

"IL-BELT VICTORIA"

TLETIN SENA TA' SERVIZZ LILL-PARROĊĊA U LILL-GŻIRA

jikteb Francesco Pio Attard, f'isem il-bord editorjali

Kien bħal dan iż-żmien tletin sena ilu li rat id-dawl l-ewwel ħarġa tar-rivista uffiċjali tal-parroċċa ta' San Ġorġ, *Il-Belt Victoria*, li l-lum qed jaslilkom il-181 għadd tagħha. Għalkemm id-deċiżjoni li l-parroċċa jkollha l-perjodiku stampat tagħha kienet diġà ttieħdet f'seminar parrokkjali fi Frar 1981, l-ewwel numru wasal fl-idejn għall-festa titulari ta' San Ġorġ ta' dik is-sena u kien dak ta' Lulju-Awwissu, billi sa mill-bidu ttieħdet id-deċiżjoni li din tkun rivista bi-mensili, kif bil-ħidma ta' tant kollaboraturi baqgħet sal-lum, l-unika waħda parrokkjali li toħroġ kull xahrejn.

Il-ħolma ta' rivista ġdida tal-parroċċa ħarġet, bħal farfett mill-fosdqa, mix-xewqa li kellu Mons. Isqof Nikol Ġużeppi Cauchi li l-Knisja lokali, iggwidata mill-ftuħ u s-sens ta' aġġornament tal-Konċilju Vatikan II, tagħmel użu iktar għaref mill-forom ġodda ta' l-istampa u l-ġurnaliżmu Kattoliku biex ixxerred il-messaġġ ta' Kristu u tal-Knisja. F'dan is-sens, kienet tweġiba mħeġġa għas-sinjali taż-żminijiet! Nifhmu wkoll il-ħtieġa tagħha fil-kuntest ta' bosta rivisti jew fuljetti parrokkjali oħra li raw id-dawl f'Għawdex fl-istess epoka, kif naraw f'din il-lista:

Isem	Parroċċa	L-ewwel ħarġa	Frekwenza
L-Għid ta' l-Assunta	Il-Katidral	Awwissu 1965	annwali
L-Għolja taż-Żebbuġ	Iż-Żebbuġ	Awwissu 1970	annwali
L-Għajn il-Kbira	Il-Fontana	Ġunju 1973	annwali
Gorgion	Ix-Xewkija	Ġunju 1973	annwali
Leħen il-Qala	Il-Qala	Lulju 1973	kull tliet xhur
Ix-Xagħra	Ix-Xagħra	Rebbiegħa 1976	kull tliet xhur
Il-Belt Victoria	San Ġorġ	Lulju 1981	kull xahrejn
Għajnsielem	Għajnsielem	Awwissu 1981	annwali
Id-Dawl	Il-Munxar	Mejju 1983	annwali
Il-Korpus	L-Għasri	Ġunju 1984	annwali
Luminaria	In-Nadur	Ġunju 1985	kull tliet xhur
Kerċem	Ta' Kerċem	Mejju 1989	kull erba' xhur

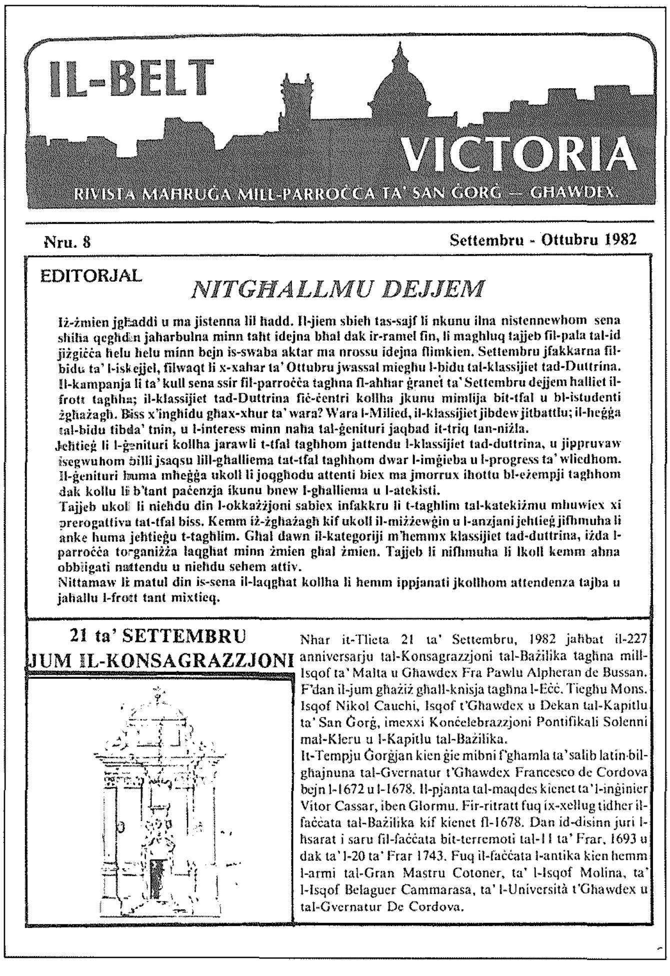
IL-BELT VICTORIA

RIVISTA MAĦRUĠA MILL-PARROĊĊA TA' SAN ĠORĠ — GĦAWDEX.

Nru. 8 — Settembru - Ottubru 1982

EDITORJAL

NITGĦALLMU DEJJEM

Iż-żmien jgħaddi u ma jistenna lil ħadd. Il-jiem sbieħ tas-sajf li nkunu ilna nistennewhom sena sħiħa qegħdin jaħarbulna minn taħt idejna bħal dak ir-ramel fin, li magħluq tajjeb fil-pala tal-id jiżgiċċa ħelu ħelu minn bejn is-swaba aktar ma nrossu idejna flimkien. Settembru jfakkarna fil-bidu ta' l-iskejjel, filwaqt li x-xahar ta' Ottubru jwassal miegħu l-bidu tal-klassijiet tad-Duttrina. Il-kampanja li ta' kull sena ssir fil-parroċċa tagħna fl-aħħar ġranet ta' Settembru dejjem ħalliet il-frott tagħha; il-klassijiet tad-Duttrina fiċ-ċentri kollha jkunu mimlija bit-tfal u bl-istudenti żgħażagħ. Biss x'ingħidu għax-xhur ta' wara? Wara l-Milied, il-klassijiet jibdew jitbattlu; il-ħeġġa tal-bidu tibda' tnin, u l-interess minn naħa tal-ġenituri jaqbad it-triq tan-niżla.
Jeħtieġ li l-ġenituri kollha jarawli t-tfal tagħhom jattendu l-klassijiet tad-duttrina, u jippruvaw isegwuhom billi jsaqsu lill-għalliema tat-tfal tagħhom dwar l-imġieba u l-progress ta' wliedhom. Il-ġenituri huma mħeġġa ukoll li jogħodu attenti biex ma jmorrux iħottu bl-eżempji tagħhom dak kollu li b'tant paċenzja ikunu bnew l-għalliema u l-atekisti.
Tajjeb ukoll li nieħdu din l-okkażżjoni sabiex infakkru li t-tagħlim tal-katekiżmu mhuwiex xi prerogattiva tat-tfal biss. Kemm iż-żgħażagħ kif ukoll il-miżżewġin u l-anzjani jeħtieġ jifhmuha li anke huma jeħtieġu t-tagħlim. Għal dawn il-kategoriji m'hemmx klassijiet tad-duttrina, iżda l-parroċċa torganiżża laqgħat minn żmien għal żmien. Tajjeb li nifhmuha li lkoll kemm aħna obbligati nattendu u nieħdu sehem attiv.
Nittamaw li matul din is-sena il-laqgħat kollha li hemm ippjanati jkollhom attendenza tajba u jaħallu l-frott tant mixtieq.

21 ta' SETTEMBRU
JUM IL-KONSAGRAZZJONI

Nhar it-Tlieta 21 ta' Settembru, 1982 jaħbat il-227 anniversarju tal-Konsagrazzjoni tal-Bażilika tagħna mill-Isqof ta' Malta u Għawdex Fra Pawlu Alpheran de Bussan. F'dan il-jum għażiż għall-knisja tagħna l-Eċċ. Tiegħu Mons. Isqof Nikol Cauchi, Isqof t'Għawdex u Dekan tal-Kapitlu ta' San Ġorġ, imexxi Konċelebrazzjoni Pontifikali Solenni mal-Kleru u l-Kapitlu tal-Bażilika.
It-Tempju Ġorġjan kien ġie mibni f'għamla ta' salib latin bil-għajnuna tal-Gvernatur t'Għawdex Francesco de Cordova bejn l-1672 u l-1678. Il-pjanta tal-maqdes kienet ta' l-inġinier Vitor Cassar, iben Glormu. Fir-ritratt fuq ix-xellug tidher il-faċċata tal-Bażilika kif kienet fl-1678. Dan id-disinn juri l-ħsarat i saru fil-faċċata bit-terremoti tal-11 ta' Frar, 1693 u dak ta' l-20 ta' Frar 1743. Fuq il-faċċata l-antika kien hemm l-armi tal-Gran Mastru Cotoner, ta' l-Isqof Molina, ta' l-Isqof Belaguer Cammarasa, ta' l-Università t'Għawdex u tal-Gvernatur De Cordova.

Dawn kienu tletin sena ta' servizz l-aktar utli lill-parroċċa. Fi żmien meta l-użu ta' l-internet bilkemm konna bdejna noħolmuh u r-radju komunitarju kienu għadu biss ħaġa tal-futur, ir-rivista *Il-Belt Victoria* wasslet il-leħen tal-parroċċa mhux biss sa trufha jew mal-gżira kollha, iżda wkoll 'l hemm minn xtutna u ma' l-erbat irjieħ tad-dinja, fejn kienu u għadhom imxerrda tant emigranti Ġorġjani. Serviet ta' ħolqa tant siewja fix-xibka ta' komunikazzjoni li għandha l-parroċċa ta' San Ġorġ. Biex ninqdew bil-kliem programmatiku ta' l-ewwel editorjal, "permezz ta' din ir-rivista (ser) inwasslulkom dak kollu li l-parroċċa tagħna tixtieq twassal ġo djarkom, sabiex il-leħen tagħna jidwi f'widnejn il-membri kollha, kemm kbar u kemm żgħar, u lkoll kemm aħna nħossuna ħaġa waħda". Il-qalb ta' din il-pubblikazzjoni, biex ngħidu hekk, ħabbtet ma' dik tal-parroċċa fil-mumenti qawwija ta' l-istorja tagħha, kemm dawk ta' ferħ u kemm dawk ta' niket.

L-istess editorjal ta' tletin sena ilu jelenka li din kellha tkun rivista "formattiva u informattiva", għan li nemmnu li ntlaħaq... u kif! F'dawn it-tletin sena r-rivista *Il-Belt Victoria* xerrdet il-kelma t-tajba, il-messaġġ ta' Kristu, il-missjoni tal-parroċċa... imma wkoll kull xorta ta' materjal ieħor ta' interess varju, u dan mhux biss fil-qasam strettament reliġjuż. Fiż-żmien, madwarha tfaċċaw bosta inizjattivi simili li ppruvaw jaqbdu l-art imma sofrew mewta naturali... imma *Il-Belt Victoria* baqgħet, għax sabet art tajba.

Fuq kollox, kif jixhed l-isem sabiħ tagħha, din hi r-rivista li bir-raġun kollu tqis ruħha "leħen" għall-Belt Victoria kollha kemm hi, li tagħha San Ġorġ u l-knisja parrokkjali tiegħu huma l-qalba naturali u l-fulkru soċjali. Dan għamlitu fuq il-passi tal-ġurnal popolarissmu *Leħen il-Belt Vittorja* tas-Soċjetà Filarmonika *La Stella*, li kien joħroġ qabilha bejn l-1957 u l-1962. Għoxrin sena wara li waqaf dan il-ġurnal,

> "Fil-beraħ u bla biża' nsemmgħu leħinna, infissru l-fehma tagħna, ngħallmu lil min ma jafx, nikkoreġu l-iżbalji fejn hemm bżonn, u nagħmlu ftit tal-ġid lilna u lil għajrna...

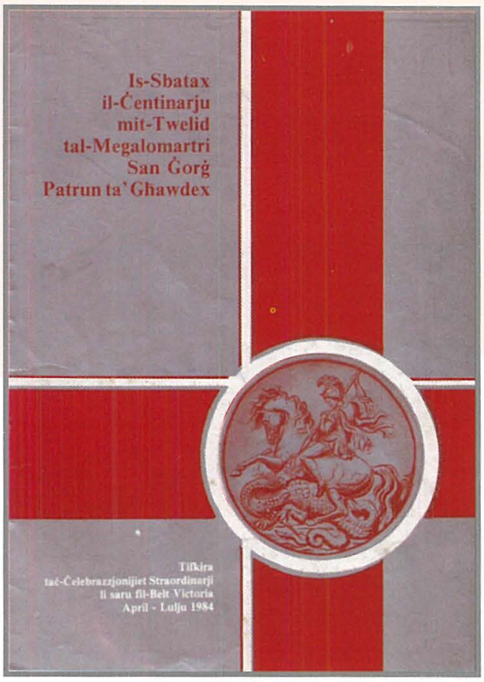
Is-Sbatax il-Ċentinarju mit-Twelid tal-Megalomartri San Ġorġ Patrun ta' Għawdex

Tifkira taċ-Ċelebrazzjonijiet Straordinarji li saru fil-Belt Victoria
April - Lulju 1984

NEWSPAPER POST

IL-BELT VICTORIA

RIVISTA MAĦRUĠA MILL-PARROĊĊA TA' SAN ĠORĠ — GĦAWDEX

Marzu - April 1986 | Nru 29

IL-KAN. DUN SALV BORG - ARCIPRIET GDID

NEWSPAPER POST

Il-Belt VICTORIA

Rivista maħruġa mill-Parroċċa ta' San Ġorġ • Għawdex

Marzu - Ġunju 1998 | Nru. 101 / 102

HARĠA SPEĊJALI

PUSSES TA' MONS DR ĠUŻEPPI FARRUGIA BHALA ARĊIPRIET TAL-PARROĊĊA BAŻILKA TA' SAN ĠORĠ MARTRI ~15 TA' FRAR 1998~

IL-BELT VITTORIA

RIVISTA MAĦRUĠA MILL-PARROĊĊA TA' SAN ĠORĠ — GĦAWDEX.

No. 1 | LULJU - AWISSU 1981

EDITORJAL

Illum, b'wiċċna minn quddiem, qegħdin inħabbtulkom il-bieb ta' djarkom u nitolbukkom tilqgħuna. Żgur li l-ewwel mistoqsija li tberren f'moħħkom ser tkun: "Għaliex ġiet stampata din ir-Rivista?" Għandkom raġun tagħmlu din il-mistoqsija, u aħna, konvinti mix-xogħol li dħalna għalih, inħossuna fid-dmir li nweġbukom.
Il-Parroċċa ta' SAN ĠORĠ, hija parroċċa ħajja u attiva u l-bibien tagħhom huma miftuħa beraħ minn qabel sbiħ il-jum sa' tard bil-lejl. Fiha eluf ta' nies isibu l-kumdità kollha li jistennew f'dik li hi amministrazzjoni ta' sagramenti u affarijiet oħra bħal dawn.

Biss ma nistgħux inserrħu moħħna b'daqshekk. Il-komunità parrokkjali tagħna hija mifruxa mal-erbat irjieħ tar-Rabat, u ħafna huma dawk li għalkemm jiffurmaw parti mill-komunità parrokkjali tagħna jinqdew bi knejjes oħra żgħar aktar qrib lejn djarhom. Minħabba f'hekk qed jgħaddi xi żmien minn meta jkunu żaru l-Knisja tagħna.

B'din is-sitwazzjoni quddiem għajnejna, ħassejna l-ħtieġa ta' din ir-rivista, sabiex isservi ta' ħolqa bejn il-parroċċa tagħna u l-membri kollha tal-komunità parrokkjali, kemm dawk li joqogħdu viċin kif ukoll dawk li huma mxerrda mar-Rabat kollu. Permezz tar.rivista ser inwasslulkom dak kollu li l-parroċċa tagħna tixtieq twassal ġo djarkom, sabiex il-leħen tagħha jidwi f'widnejn il-membri kollha, kemm kbar u kemm żgħar u lkoll kemm aħna nħossuna ħaġa waħda.

Hu l-ħsieb tagħna li din ir-rivista Ġorġjana tkun formattiva u informattiva. Aħna nwegħdukom li nagħmlu ħilitna kollha biex kull darba li nħabbtulkom l-bieb nagħtukom materjal mill-aqwa miktub minn nies ta' l-affari tagħhom, nies li bħalna huma konvinti bl-importanza li għandha l-Parroċċa ta' San Ġorġ tal-Belt Victoria.

Li nistennew mingħandkom huwa biss li
* taċċettawna
* taqraw dak li nwasslulkom
* tgħinuna biex din il-ħolqa ġdida tikber u tissaħħaħ u torbotna dejjem iżjed flimkien.

SAN ĠORĠ MARTRI

WASLET IL-FESTA

Kull meta jibda riesaq ix-xahar ta' Lulju, il-qalb ta' kull Ġorġjan tibda tħabbat bil-qawwi u ġo fiha tħoss bħal ferħ u entużjażmu speċjali. U bir-raġun, għaliex fit-tielet Ħadd ta' dan ix-xahar, il-Parroċċa tagħna tiċċelebra b'sollennità kbira l-festa tal-Patrun t'Għawdex SAN ĠORĠ MEGALOMARTRI.

Dan il-ferħ speċjali li jħossu jimraħ fi qlubhom il-Ġorġjani kollha f'dan iż-żmien tas-sena, jinfirex mal-gżira Għawdxija kollha u jibqa' sejjer ukoll sal-gżira l-oħra oħtna, Malta. Dan jixħduh il-mijiet ta' nies li jiġu għall-festa tagħna minn kull rokna ta' Għawdex u Malta.

IL-BELT VICTORIA

Ħarġa Speċjali F'Għeluq l-1700 Sena Mit-Twelid Ta' San Ġorġ Martri

Nru 10
Lulju - Awissu 1984

NEWSPAPER POST

Il-Belt Victoria

Rivista maħruġa mill-Parroċċa ta' San Ġorġ • Għawdex

Settembru - Ottubru 2003 | Nru 134

Tifkira tal-Festi Ċentinarji

NEWSPAPER POST

Il-Belt Victoria

Rivista maħruġa mill-Parroċċa ta' San Ġorġ • Għawdex

Jannar - Frar 2006 | Nru 148

" INĦOSSNI AT HOME "

Mons. Mario Grech

Il-kapitlu u l-kleru tal-bażilika ta' San Ġorġ jilqa' lil Mons. Mario Grech. 05.02.06 - 10.15am

"Imbierek min ġej f'isem il-Mulej" Għawdex jgħix l-esperjenza ta' isqof ġdid

Francesco Pio Attard - francescopio@waldonet.net.mt

Meta f'April 2005 l-Ispirtu tal-Mulej dawwal lill-Knisja, irrappreżentata fil-kulleġġ tal-kardinali, biex tagħżel lill-kardinal Ġermaniż Josef Ratzinger bħala l-vigarju ġdid ta' Kristu fuq l-art wara l-papa kbir Ġwanni Pawlu II, smajnieha tidwi mal-kolonnat tal-Vatikan il-frażi sabiħa meħuda mis-salmi ta' l-Iskrittura: *"Benedictus qui venit in nomine Domini"* - "Imbierek min ġej f'isem il-Mulej" (Salm 118:26)

Id-djoċesi Għawdxija fl-aħħar xahar setgħet toħroġ minn qalbha din l-istess għanja tas-salmista, b'sens qawwi ta' radd il-ħajr lill-Mulej għall-grazzja ta' ragħaj ġdid għall-qalb ta' Alla, l-isqof l-E.T. Mons. Mario Grech. Żgur li kienu mumenti sbieħ u tabilħaqq partikulari dawk li lkoll kemm aħna għexna fil-ħatra ta' l-isqof il-ġdid tagħna. L-aħbar tan-nomina tal-kappillan tal-parroċċa Ta' Kerċem bħala t-tmien isqof ta' Għawdex, b'digriet tal-papa Benedittu XVI, waslet nhar is-Sibt 26 ta' Novembru 2005. Il-qniepen tal-bażilika Ġorġjana kienu fost l-ewwel li ħabbru b'mota solenni din l-aħbar sabiħa u wisq mistennija għall-gżira tagħna. Fl-istess ħin ħassejna wkoll mill-ġdid sentiment ta' radd il-ħajr u apprezzament għat-tmienja u tletin sena li l-isqof Nikol G. Cauchi għadda fit-tmun tad-djoċesi Għawdxija, li hu mexxa u ggwida

Ikompli f'paġna 3...

F'din il-Ħarġa

Rapport dettaljat taż-żjara ta' Mons. Isqof u Dekan tal-Kolleġjata ta' San Ġorġ bej it-tlieta u l-ħamsa ta' Frar.

Messaġġ ta' l-Arċipriet Mons. Ġużeppi Farrugia — paġna 3

Indirizzi ta' merħba lil Mons. Mario Grech — paġna 7-9

NEWSPAPER POST

Il-Belt Victoria

Rivista maħruġa mill-Parroċċa ta' San Ġorġ • Għawdex

Settembru - Ottubru 2006 | Nru 152

L-AKTAR KNISJA POPOLARI FID-DJOĊESI

	Knejjes	Attendenza
1	Victoria - San Ġorġ	2335
2	Nadur	2101
3	Xagħra	1637
4	Xewkija	1239
5	Għarb - Madonna ta' Pinu	1175
6	Victoria - Katidral	1074
7	Sannat	916
8	Għajnsielem	912
9	Kerċem	830
10	Qala	821

L-iktar knisja "popolari" - x'responsabbiltà!

Antoine Vassallo - vasanti@waldonet.net.mt

Ir-rapport preliminari dwar iċ-ċensiment tal-quddies li sar f'pajjiżna f'Novembru 2005, ikkonferma dak li naħseb konna ilna nafu: il-bażilika ta' San Ġorġ hi l-iktar knisja mfittxija f'Għawdex.

Ovvjament imfittxija mhux biss għall-quddies, iżda anki għal servizzi oħra. Biżżejjed insemmi kemm hu faċli ssib għand min tqerr, għax sigħat twal kuljum ikollna s-saċerdoti fil-konfessjonarji, kemm fil-knisja u kemm fis-sagristija. Anki barra l-ħinijiet ta' espożizzjoni Ewkaristika, ħafna jintasbu quddiem Ġesù Sagramentat - haġa li għandha tiġi ffaċilitata meta titlesta l-kappella l-ġdida. Imbagħad, il-knisja tintuża ta' spiss għal attivitajiet kulturali, ħafna drabi ta' natura ekumenika.

U bħalissa qed nippjanaw proġett biex iżuruha iktar turisti - purċiżha, kif jikkummentawlna dawk li jkollhom "ix-xorti" jidħlu. Opportunità oħra ta' katekeżi u evanġelizzazzjoni.

Iżda sintendi San Ġorġ imfittxija l-iktar għall-quddies: parruċċani, Rabtin, Għawdxin, Maltin, emigranti u barranin isibuha komda u "tilqgħek". Infatti persentaġġ qawwi - kemm matul il-ġimgħa u kemm il-Ħadd - ma jkunux parruċċani. Ma humiex parruċċani uffiċjalment, għax fil-fatt numru kbir tant jattendu regolarment li

Ikompli f'paġna 4

F'din il-Ħarġa

Dun Louis Bezzina (1950 - 2006) — 5

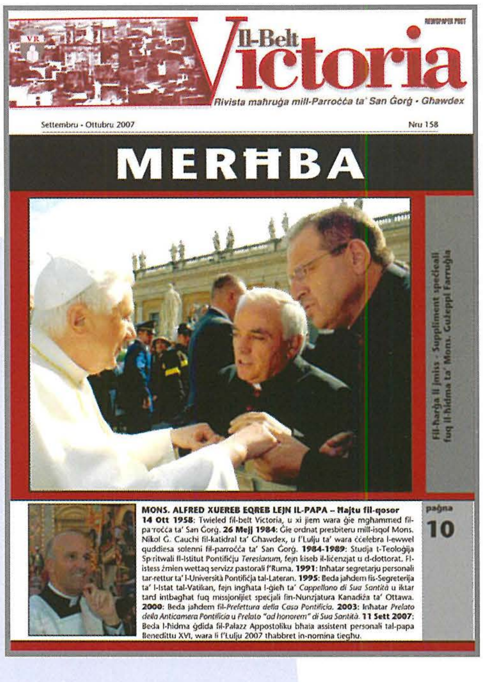

NEWSPAPER POST

Il-Belt Victoria

Rivista maħruġa mill-Parroċċa ta' San Ġorġ • Għawdex

Settembru - Ottubru 2007 | Nru 158

MERĦBA

Fil-ħarġa li jmiss - Suppliment speċjali fuq il-ħidma ta' Mons. Ġużeppi Farrugia

MONS. ALFRED XUEREB EQREB LEJN IL-PAPA – Ħajtu fil-qosor

14 Ott 1958: Twieled fil-belt Victoria, u xi jiem wara ġie mgħammed fil-parroċċa ta' San Ġorġ. **26 Mejju 1984**: Ġie ordnat presbiteru mill-isqof Mons. Nikol G. Cauchi fil-katidral ta' Għawdex, u f'Lulju ta' wara ċċelebra l-ewwel quddiesa solenni fil-parroċċa ta' San Ġorġ. **1984-1989**: Studja t-Teoloġija Spiritwali fl-Istitut Pontifiċju *Teresianum*, fejn kiseb il-liċenzjat u d-dottorat. Fl-istess żmien wettaq servizz pastorali f'Ruma. **1991**: Inħatar segretarju personali tar-rettur ta' l-Università Pontifiċja tal-Lateran. **1995**: Beda jaħdem fis-Segreterija ta' l-Istat tal-Vatikan, fejn ingħata l-ġieħ ta' *Cappellano di Sua Santità* u iktar tard intbagħat fuq missjonijiet speċjali fin-Nunzjatura Kanadiża ta' Ottawa. **2000**: Beda jaħdem fil-*Prefettura della Casa Pontificia*. **2003**: Inħatar *Prelato della Anticamera Pontificia* u *Prelato "ad honorem" di Sua Santità*. **11 Sett 2007**: Beda l-ħidma ġdida fil-Palazz Appostoliku bħala assistent personali tal-papa Benedittu XVI, wara li f'Lulju 2007 tħabbret in-nomina tiegħu.

paġna 10

NEWSPAPER POST

IL-BELT VICTORIA

Pubblikazzjoni bimensili tal-bażilika protoparrokkjali ta' San Ġorġ | Għawdex

MEJJU – ĠUNJU 2010 | Nru 174

SAN ĠORĠ IQARRIBNA LEJN KRISTU

Innutaw f'dan ir-ritratt mill-Quddiesa tal-Papa Benedittu XVI fuq il-Fosos tal-Furjana, nhar il-Ħadd 18 ta' April 2010, fil-għodu, ix-xbieha ta' San Ġorġ imnaqqxa fuq riġel il-gandlier, qrib l-Ewkaristija ċċelebrata mill-Papa. Tfakkarna kemm tassew Ġorġi tagħna jqarribna lejn Kristu Rebbieħ, is-Sultan tagħna... *Ikompli f'paġni 4 u 5.*

...San Ġorġ iberikha din ir-rivista, u l-imħabba li għandna lejh tħeġġiġna biex nagħtuha ħajja twila, mimlija b'ġid kotran u bnin għall-ħajja ta' kuljum. ”

Il-Belt Victoria bdiet u ssoktat toħroġ mill-qalba tal-ħidma kordinattiva tal-parroċċa, jiġifieri l-Uffiċċju Parrokkjali, fejn tant voluntiera taw is-sehem tagħhom biex rawha tikber u tisbieħ. Diġà kkummentajna bnadi oħra fuq it-titjib, fost l-oħrajn, fil-kwalità tal-kontentut u l-preżentazzjoni mal-medda ta' dawn it-tliet deċennji, u s-sehem ta' numru kbir ta' awturi li messew il-pinna tagħhom magħha.

Nittamaw li fl-aħħar ħarġa ta' din is-sena "anniversarja" nkunu f'pożizzjoni li nipprovdulkom indiċi ġenerali tal-ħarġiet kollha ta' dawn l-aħħar tletin sena, kif ukoll, jekk Alla jrid, arkivju elettroniku li jkun aċċessibbli fuq l-internet. Dawn huma żewġ proġetti li qed naħdmu fuqhom u jalla nwettquhom, bl-għajnuna tagħkom. B'hekk niżguraw li din il-librerija ta' volumi ta' aħbarijiet u tagħrif parrokkjali ma tintilifx!

Is-suċċess ta' din ir-rivista jibqa' dak li kkontempla l-ewwel editorjal: li tiġi aċċettata u – inżid ngħid – apprezzata minnkom il-qarrejja; li taqraw dak li nwasslulkom; u li tgħinuna biex din il-ħolqa tikber, tissaħħaħ u torbotna dejjem aktar flimkien. B'mod prattiku, tkunu tgħinuna mhux ftit bil-kritika f'lokha tagħkom, bis-sehem attiv tagħkom bil-kitba jew permezz ta' materjal ieħor utli li nistgħu nippubblikaw, u – fejn tistgħu – bl-għotjiet finanzjarji tagħkom. Ftakru li din ir-rivista mill-bidu kienet u baqgħet tiġi stampata u mqassma b'xejn, meta fil-fatt tiswa ħafna flus biex issir. Kunu intom, għalhekk, il-benefatturi tal-ġejjieni ta' din l-opra ta' ġid kbir, billi tagħtuna l-appoġġ u s-sapport tagħkom bil-mod li taħsbu li hu l-aħjar. Fuq kollox, inħossuh iqawwina l-kliem ta' l-Arċipriet Mons. Emanuel Mercieca fil-messaġġ tiegħu għall-ewwel ħarġa: "Fil-beraħ u bla biża' nsemmgħu leħinna, infissru l-fehma tagħna, ngħallmu lil min ma jafx, nikkoreġu l-iżbalji fejn hemm bżonn, u nagħmlu ftit tal-ġid lilna u lil għajrna. San Ġorġ iberikha din ir-rivista, u l-imħabba li għandna lejh tħeġġiġna biex nagħtuha ħajja twila, mimlija b'ġid kotran u bnin għall-ħajja ta' kuljum".

NEWSPAPER POST

IL-BELT VICTORIA

100 ĦARĠA

RIVISTA MAĦRUĠA MILL-PARROĊĊA TA' SAN ĠORĠ • GĦAWDEX

Jannar – Frar 1998 — Nru. 100

MESSAĠĠ MILL-ARĊIPRIET IL-ĠDID DUN ĠUŻEPP FARRUGIA

Nhar il-Milied li ghadda, fl-omelija tieghu tas-solennita' u mill-ġdid fl-Aħħar tas-Sena, Mons Isqof Nikol Cauchi heġġeġ lill-komunita' nisranija miġbura madwaru fil-Bażilika ta' San Ġorġ biex titlob halli jkollha *"raghaj spiritwali skond il-qalb t'Alla"*. Jien kont hemm u flimkien ma l-insara preżenti tlabt skond il-hsieb ta' Mons Isqof. U kien dan l-ewwel hsieb li feġġ quddiem ghajnejja meta, ftit jiem wara, l-istess Mons Isqof gharrafni li, wara li kien sema' l-fehmiet tas-saċerdoti tal-Parroċċa u ta' ghadd ta' lajċi mpenjati, kienet ix-xewqa tieghu li jiena niehu t-tmexxija tal-Komunita' Parrokkjali ta' San Ġorġ bhala l-Arcipriet taghha.

"Raghaj spiritwali skond il-qalb t'Alla" - dan hu li nixtieq inkun ghalikom kollha li tiffurmaw il-Komunita' Parrokkjali ta' San Ġorġ fil-Belt Victoria. Hu fid-dawl ta' din ix-xewqa li jiena ser naghti ruhi - ghalikom li diga nafkom personalment jew li ghadni rrid nitghallem isimkom, ghalikom

ikompli f'paġna 3

GRAZZI DUN SALV...

Il-Bord Editorjali, flimkien mal-Kapitlu u l-Kleru u l-Komunita' Parrokkjali kollha, jixtieq irodd hajr lil Mons Salv Borg għall-ħidma li huwa wettaq mill-1986 'l hawn meta kien l-Arċipriet tal-Parroċċa tagħna. L-umilta', il-bżulija u l-għaqal li wera Dun Salv, f'dawn l-aħħar ħdax-il sena li matulhom kellu f'idejh il-kura ta' l-erwieħ, kienu apprezzati minn kulħadd. F'mumenti diffiċli Dun Salv għaraf iżomm il-kalma u dejjem offra l-id tal-ħbiberija lil kull min resaq lejh. Dun Salv wera mħabba kbira lejn il-parroċċa tagħna u dan jixduh ix-xogħlijiet kollha li saru kemm dam Arċipriet, fosthom ir-restawr tal-Kwadru ta' l-Erwieħ, ir-restawr fl-Orgni, restawr fuq l-istatwi ta' San Ġorġ, tal-Kuċifiss u ta' San Mikiel, il-bini ta' kampnar ġdid, żewġ statwi fil-faċċata tal-Bażilika, id-dekorazzjoni tal-bradella ta' San Ġorġ u oħrajn.

Iżda kienet il-preżenza kontinwa tiegħu li għenet bil-bosta biex il-ħidma pastorali li wettaq tħalli frott mixtieq. L-omeliji, il-priedki, is-siegħat twal ta' qrar, il-ħidma tiegħu fost it-tfal; kollha huma xiehda ta' l-impenn serju li kellu matul dawn is-snin. J'Alla Dun Salv jibqa' joffri l-għajnuna tiegħu, kif aħna ċerti li ser jagħmel, u minn qalbna nawgurawlu u nirringrazzjawh ta' dak kollu li għamel għall-parroċċa tagħna

NEWSPAPER POST

IL-BELT VICTORIA

RIVISTA MAĦRUĠA MILL-PARROĊĊA TA' SAN ĠORĠ • GĦAWDEX

Lulju – Awissu 1997 — Nru. 97

Il-Kelma ta' l-Arcipriet

San Ġorġ jibni lilu nnifsu fuq "Il-Ġebla tax-Xewka"

Iż-żmien ghaddej ġmielu. Is-Sena 2000 ghodda waslet. Diġa qegħdin fil-fażi tat-tħejjija proprja li l-Q.T. il-Papa Ġwanni Pawlu II xtaq li kull kemm aħna nagħmlu biex niċċelebraw kif jixraq is-Sena Mqaddsa - is-Sena 2000, il-bidu tat-tielet millennju.

Il-Papa ried li din is-sena 1997 ikollha bħala ċ-ċentru tagħha lil ĠESÙ KRISTU, il- "Ġebla li warrbu l-bennejja" iżda li saret "il-Ġebla tax-Xewka". Huwa jrid li kull kemm aħna nissaħħu fil-Fidi u nifhmu iżjed u nghixu dejjem aħjar il-Magħmudija tagħna.

U min jista' jgħinna sabiex nersqu iżjed lejn Kristu u ninbidlu f'ġebel ħaj biex inkomplu ngħinu fil-bini tal-Knisja ta' Kristu?

Żgur li l-Patrun ta' Beltna u tal-Ghawdxin kollha, San Ġorġ Megalomartri, huwa mezz mill-iktar effikaċi biex nilħqu dan l-iskop qaddis.

San Ġorġ, wild familja nobbli ta' Anici, mgħallem sewwa mill-ġenituri tiegħu dwar Kristu, l-Iben ta' Alla, li sar bniedem u miet għalina, biex jifdina u jsalvana, ħabrek u stinka biex jibni lilu nnifsu fuq il- "BLATA SAMMA". Fassal ħajtu fuq Kristu; ħaddan u għamel tiegħu t-tagħlim ta' Kristu; ħabb dak kollu li ħabb Kristu; suldat qalbieni li mexa fuq il-passi ta' Kristu.

ikompli f'paġna 2

San Ġorġ – l-Ewwel Statwa Titulari f'Għawdex restawrata mill-ġdid fl-1996

Il-Belt Victoria

Rivista maħruġa mill-Parroċċa ta' San Ġo[rġ]

[...] – Ġunju 2000

L-ARĊIPRIET IĦABBAR IĊ-ĊENTINARJU L-KBIR TA' SAN ĠORĠ TAS-SENA 2003

[...]aqt il-Konċelebrazzjoni Solenni li saret fl-okkażjoni tas-Solennita [t]a' San Ġorġ fit-30 ta' April, l-Arċipriet Mons Ġużeppi [ħ]abbar iċ-Ċentinarju l-Kbir [ta]s-sena 2003.

[...]ġika ta' San Ġorġ li ta' kull [...]t-23 ta' April, din is-sena [...]rita għall-Ħadd 30 tax-[...]abba li fit-23 t'April ħabat [...]Kbir. Fit-30 ta' April il-Parrokkjali ta' San Ġorġ [...]ma' bosta knejjes oħra dedikati lil San Ġorġ imxerrdin mad-dinja Nisranija, kemm dik oċċidentali kif ukoll orjentali, biex tfakkar il-martirju glorjuż ta' San Ġorġ permezz ta' Konċelebrazzjoni Solenni li tmexxiet mill-Arċipriet Mons. G Farrugia, fl-assenza ta' Mons Isqof li kien jinsab Ruma. Fil-Konċelebrazzjoni ħa sehem il-Kapitlu tal-Kolleġġjata flimkien mal-membri tal-Presbiterium Parrokkjali, il-mużika li tmexxiet minn Prof. Joseph Vella, Maestro di Cappella, bis-sehem tal-Kor Laudate Pueri tal-Bażilika.

Fl-omelija mqanqla [...] Arċipriet tkellem [...] ta' San Ġorġ jiftiħ[...] ta' Kristu Mqajjem [...] rrifera għad-disk[...] Damiani, isqof [...] għex bejn l-10[...] omelija tiegħu [...] kien qal: "Il-festa [...] mal-ferħ ta' l-[...] prezzjuża tlegq [...] ssebbaħ id-delħ[...]fih". Mons Arċip[...] l-oħra ta' l-istes[...]

LBV IL-BELT VICTORIA

RADJU "LEĦEN IL-BELT VI[CTORIA]"

Huwa pjaċir tagħna ngħarrfukom li l-istazzjon tar-Radju "Leħen il-Belt Victoria" għadu kemm ingħata liċenzja semi-[...] jista' ixandar bla waqfien għal matul is-sentejn li ġejjin. Għa[...] [...]bda t-trassmisjonijiet tiegħu nhar il-Ħadd 25 ta' Ġunju fuq Frekwenza 104 FM S[...]

[IL]-FESTA TA' SAN ĠORĠ FUQ L-INTE[RNET]

www.stgeorge.org.mt

[...] speċjalment l-emigranti, għandhom ikunu jafu li l-Konċelebrazzjoni Ponti[fikali] [...]i Pontifikali (7.00pm) tal-Festa ta' San Ġorġ, nhar il-Ħadd 16 ta' Lulju, se jigu [...] Paġ[na] tal-Bażilika ta' San Ġorġ bl-indirizz: www.stgeorge.org.mt Din is-sena [...] [p]rova jidhol f'dan is-site ikun jista' jagħmel dan bla diffikulta'. Għalhekk nitolbu [...] [...]ull offerta tista' tingħata lill-Arċipriet jew tintbagħat bil-posta f'dan l-indirizz: "Homepage", Uffiċċju [...] Bażilika San Ġorġ, Victoria, Għawdex, Malta.

NEWSPAPER POST

Il-Belt Victoria

Rivista maħruġa mill-Parroċċa ta' San Ġorġ • Għawdex

Mejju - Ġunju 2005 — Nru 144

MESSAĠĠ MILLL-ARĊIPRIET MONS ĠUŻEPPI FARRUĠIA

Insellem lilkom, il-qarrejja ta' din ir-rivista, u, permezz tagħkom, lill-familji, lill-benefatturi, il-ħbieb u lill-parruċċani kollha ta' San Ġorġ.

Insellem ukoll, waqt li qed insellem lilkom, lill-Missier Imqaddes ġdid tagħna, il-Papa Benedittu XVI, li wara l-mewt tal-qaddej t'Alla Ġwanni Pawlu II, Alla onisu għażlu bħala s-suċċessur ta' l-appostlu Pietru. Permezz tal-komunjoni tagħna ma' l-Isqof Nikol G. Cauchi, nassigurawh it-talb u kull appoġġ u ubbidjenza fil-ħidma tiegħu għas-servizz ta' Ġesù, u tal-Knisja.

NITOLBU GĦAL FESTA QADDISA

Diġà ċċelebrajna t-tielet Ħamis ta' San Ġorġ u dan ifisser li l-festa l-kbira hija magħna. F' dawn id-disa' ġimgħat ta' qabilha għandna nitolbu sabiex, bl-għajnuna ta' Alla, jirnexxielna nħarsu l-karattru Kristjan tal-festa ta' San Ġorġ, karattru li huwa mhedded minn influss dejjem akbar ta' elementi sekulari u ta' indifferenza għall-Fidi. F' Alla jirnexxielna flimkien inħarsu dak li hu tajjeb fil-festa tagħna, nikkoreġu dak li dan l-aħħar ma baqax isir tant tajjeb u nagħtu l-prijorità, li s'issa ipprovajna dejjem nagħtu lil dak li hu l-aktar importanti.

TIFKIRIET LI JIXIRQILHOM JITFAKKRU

Kif diġà semmejt f'ħarġa reċenti tal-Bullettin tal-Ħadd, is-sena li qegħdin fiha hija sena ta' tifkiriet sinjifikattivi għall-Parroċċa ta' San Ġorġ, u tabilħaqq għal Għawdex kollu.

Dawn jinkludu l-500 sena mill-ħatra ta' Dun Anglu Monnara bħala kappillan ta' dik li, kif jgħidulna l-istorici, fi żmienu kienet tabilħaqq il-parroċċa ta' Għawdex, u l-450 sena mill-ħelsien tal-kappillan Dun Lawrenz de Apapis mill-iskjavitù f'Kostantinopli Misilma. M'għandna qatt ninsew li dan is-saċerdot kien benefattur ta' l-Għawdxin kollha.

Anniversarju ieħor huwa dak tal-250 sena mill-konsagrazzjoni tal-knisja parrokkjali ta' San Ġorġ li l-Għawdxin kollha kienu stinkaw biex jibnu flok dik ta' qabilha, akbar u isbaħ minnha, bejn l-1672 u l-1678. San Ġorġ hija l-knisja li wara li nbniet saret il-mudell tal-knejjes parrokkjali l-oħrajn kollha ta' Għawdex.

Din is-sena taħbat ukoll il-200 waħda mill-mewt tal-kappillan eroj ta' l-Għawdxin, Dun Saver Cassar, li, bħala arċipriet tal-kolleġġjata tal-kastell, kien jeżerċita l-kura ta' l-erwieħ tal-parroċċa tar-Rabat bħala kappillan ta' San Ġorġ. L-Arċipriet Cassar kien il-kap-kmandant ta' l-Għawdxin fid-difiża ta' ġżirithom.

Tifkira ta' ċerta rilevanza storika hija dik tat-talba li l-kleru ta' San Ġorġ kien għamel Ruma sabiex fil-parroċċa tar-Rabat jitwaqqaf kulleġġ ta' kanonici Lateranensi, liema talba, 100 sena ilu, ġiet formalment miċħuda minn Ruma. It-talba kellha l-appoġġ sħiħ ta' l-Isqof Giovanni M Camilleri, benefattur ieħor kbir ta' San Ġorġ. Saret reàltà ftit 75 sena wara bl-intervent ta' l-Isqof Nikol Ġużeppi Cauchi li, b'qieħ lil San Ġorġ, ried li hu u s-suċċessuri tiegħu jkunu d-dekan u l-ewwel dinjità tal-kolleġġjata Ġorġjana.

HABEMUS PAPAM

BENEDETTU XVI

Kummenti mill-ewwel "editur"

Minn meta bdiet toħroġ fl-1981 sa l-2005, is-Sur Michael A. Cassar kien prinċipalment responsabbli mit-tfassil u l-editjar tar-rivista *Il-Belt Victoria.* Michael, li sakemm ħareġ bil-pensjoni xi sninu ilu kien iħaddan il-professjoni ta' edukatur, kien kollaboratur attiv ħafna fl-amministrazzjoni tal-parroċċa, u flimkien ma' bosta oħra ra lil din ir-rivista tikber, mill-ewwel passi ta' tarbija tat-twelid għal raġel fl-aħjar ta' żmienu. Dawn huma l-kummenti li ħallielna fl-okkażjoni tat-tletin sena mit-twaqqif ta' din ir-rivista.

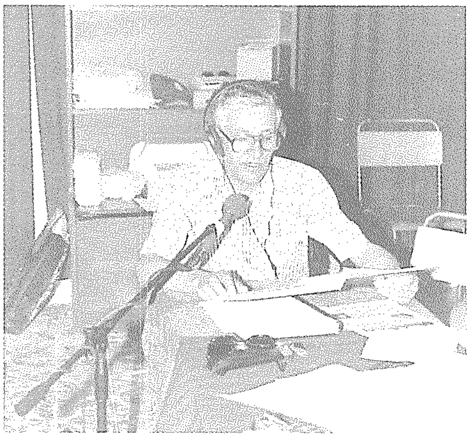

Wara li kien sar seminar fid-Dar *Stella Maris*, iż-Żebbuġ, fl-1981, meta kellu f'idejh it-tmexxija tal-parroċċa Mons. Emanuel Mercieca, ġie deċiż li tibda tiġi ppubblikata rivista bl-isem *Il-Belt Victoria.*

Naturalment dak iż-żmien ma kienx hawn il-mezzi tal-komunikazzjoni li għandna l-lum. Allura, billi l-parroċċa tagħna hija mifruxa mar-Rabat kollu, inħass il-bżonn li kull xahrejn tinħareġ rivista. Fl-ewwel ħarġa tar-rivista nsibu messaġġi mill-Isqof Nikol Ġ. Cauchi u mill-Arċipriet Mercieca.

Niftakar li meta l-Arċipriet Mercieca mar l-Awstralja, hu kien ġab miegħu l-indirizzi ta' Ġorġjani li xtaqu jibdew jirċievu din ir-rivista. Għamilna wkoll appell lill-parruċċani kollha biex jagħtuna indirizzi tal-familjari tagħhom fl-Istati Uniti, il-Kanada u l-Ingilterra. *Il-Belt Victoria* ma kinitx iżżomm bir-riklami imma b'donazzjonijiet mill-qarrejja.

Meta bdiet toħroġ ir-rivista, ġiet irreġistrata u b'hekk kellna l-obbligu li nibagħtu kopja lill-Bibljoteka ta' Malta u ta' Għawdex u lil xi ħadd ieħor. Jiena ma kontx l-editur, għax dak iż-żmien, billi kont impjegat tal-Gvern, ma stajtx inkun. Allura bħala editur deher Dun Feliċ Tabone.

Billi kienet toħroġ kull xahrejn, kellna dan il-pjan f'moħħna... Il-ħarġa ta' Jannar-Frar toħroġ f'nofs Frar biex inġibu l-programm ta' l-Eżerċizzi Spiritwali. Fil-ħarġa ta' Marzu-April kien ikollna tagħrif fuq il-Ġimgħa Mqaddsa u l-festa liturġika ta' San Ġorġ. Fil-ħarġa ta' Mejju-Ġunju kien ikun hemm tagħrif differenti. Il-ħarġa ta' Lulju-Awissu konna noħorġuha kmieni f'Lulju biex inkopru l-Festa tagħna. Dik ta' Settembru-Ottubru kienet tiftaħ is-sena soċjali, u naturalment dik ta' Novembru-Diċembru kienet tkun fuq il-Milied.

Kif ingħad fl-ewwel ħarġa, l-għan kien li noħolqu djalogu mal-parruċċani mingħajr ma noħolqu xi tip ta' kunflitti. Nittama li dan l-iskop ilħaqnieh. Kontributuri kien ikollna dejjem, imma naturalment trid tistinka. Imma kollox mexa ħarir, u nittama u nawgura li l-iskop li għalih bdiet tiġi ppubblikata jibqa' f'moħħ kulħadd.

...jagħlaq minn paġna 3

għeżież qarrejja, fl-okkażjoni tat-tletin sena minn meta ħarġet għall-ewwel darba din ir-rivista bi-mensili, *Il-Belt Victoria.* Kien fi żmien il-mibki Arċipriet Mons. Emanuel Mercieca, fi Frar 1981, li waqt seminar parrokkjali gie deċiż li noħorġu din il-pubblikazzjoni. L-ewwel ħarġa kienet ta' Lulju-Awwissu 1981. Is-Sur Michael A. Cassar kien l-ewwel 'editur' tiegħu, ħadem ħafna u għal żmien twil, biex il-lum din ir-rivista għandha dan is-suċċess hekk kbir. Grazzi, Michael!

Din ir-rivista hija strument utli ħafna biex nifformaw u ninformaw lill-qarrejja Ġorġjani kollha, u mhux biss. F'din ir-rivista nsibu d-djarju tal-parroċċa, artikli li jitkellmu fuq avvenimenti partikolari ta' matul is-sena pastorali, kif ukoll fuq suġġetti interessanti rigward temi partikolari bħall-istorja tal-bażilika, u tant suġġetti oħrajn. Insibu wkoll il-Kelma ta' l-Arċipriet, u ġie li kienu ppubblikati l-omeliji, speċjalment ta' l-Isqof, f'ċirkustanzi partikulari. Hija mezz ta' formazzjoni spiritwali u jkun hemm kontributi ta' formazzjoni duttrinali, liturġika u kulturali. Dan biex ma nsemmux ukoll is-supplimenti okkażjonali li joħorġu minn żmien għal żmien.

Kelma ta' ħajr

Nixtieq mill-qalb insellem u nirringrazzja lill-bord editorjali attwali għall-ħidma siewja tiegħu u għall-impenn sħiħ tiegħu biex iwassal għarfien fuq il-ħajja tal-komunità parrokkjali lill-qarrejja mhux biss fi xtutna, iżda lil hinn minna, fl-Ewropa, fl-Awstralja u fl-Amerika. Jeħtieġ verament napprezzaw dan l-isforz hekk kbir u li jitlob sagrifiċċju mhux żgħir minn min jieħu ħsieb ir-rivista. Ma ninsewx li dan kollu jsir gratwitament, u għalhekk nagħmel appell biex tagħtu l-kontribut tagħkom. Il-Mulej ikun magħkom u jdawwalkom. Grazzi, u awguri mill-qalb lil *Il-Belt Victoria*!

Nirringrazzja lill-Qdusija Tiegħu l-Papa Benedittu XVI għal din ir-riflessjoni li permezz tagħha ġejna mdawlin u nawguralkom qari siewi tal-Kelma ta' Alla u ta' kull letteratura oħra tajba. Il-Mulej iberikkom.

GAZZETTI MIS-SNIN SITTIN, SEBGĦIN U TMENIN

Billi bħalissa fl-Arkivju tal-Bażilika ta' San Ġorġ għaddej xogħol ta' ġbir ta' materjal relatat mal-parroċċa mill-gazzetti lokali ta' l-imgħoddi, inkunu grati lejn dawk il-qarrejja li huma fil-pussess ta' ħarġiet mill-perjodu bejn l-1960 u l-1990 li jistgħu jagħtuna nota tad-dati tagħhom biex imbagħad nagħmlu fotokopja għall-arkivji tagħna. Għadna wkoll infittxu ritratti qodma mill-istorja ekkleżjastika u soċjali tar-Rabat li nistgħu nagħmlu kopja tagħhom, fost l-oħrajn ta' saċerdoti Rabtin. Grazzi ta' l-għajnuna tagħkom.

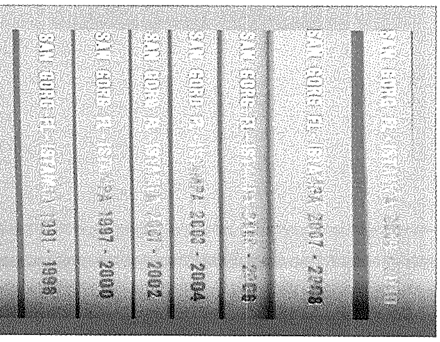

Mons. Lwiġi Vella u San Ġorġ

F'Jannar li għadda, fil-*Banca Giuratale* fi Pjazza Indipendenza, il-Belt Victoria, il-Kunsill tal-Kultura u l-Informazzjoni fi ħdan il-Ministeru għal Għawdex tella' wirja kommemorattiva fuq Mons. Lwiġi Vella (1859-1928), magħruf aħjar bħala Dun Alwiġ ta' Savina. Devot kbir ta' l-Ewkaristija, f'ħajtu Dun Alwiġ iddistingwa ruħu bħala wieħed mill-aktar ulied nobbli ta' beltna u ta' gżiritna, u ħaddan karigi importanti fid-djoċesi. Barra minn hekk, hu kien saċerdot ta' ħajja qaddisa, oratur ta' fama, awtur ta' bosta kitbiet u talb, kif ukoll pubblikatur. Kien hu li fl-1887 beda joħroġ *Id-Devot ta' Marija* u fl-1908 kompla b'*L-Ewkaristija. Ħabbar ta' Ġesù Sagramentat.* Fl-okkażjoni tal-wirja li saret f'ġieħu, tlabna lil Mons. Anton Gauci, neputi tiegħu, jagħtina artiklu għal din ir-rivista li jittratta d-diversi rabtiet li Monsinjur Vella kellu mal-parroċċa ta' San Ġorġ. Ħajr ukoll lil Mons. Gauci u lil Dun John Meilak għall-istampi li pprovdewlna għal ma' l-artiklu.

Sa mill-bidu tal-ħajja tiegħu, Mons. Lwiġi Vella jew, kif huwa komunement magħruf, Dun Alwiġ ta' Savina, kien marbut sewwa mal-knisja ta' San Ġorġ. Fil-fatt, kif hemm imniżżel fit-tieni volum tal-*Liber Baptizatorum* tal-parroċċa ta' San Ġorġ, kien hawn li huwa rċieva s-sagrament tal-Magħmudija mill-Arċipriet Mikiel Buttigieg fil-11 ta' Diċembru 1859 u ġie mogħti l-isem ta' Lwiġi. L-Arċipriet Buttigieg huwa dak l-istess arċipriet li, aktar tard, sar l-ewwel Isqof ta' Għawdex. San Ġorġ kien il-knisja fejn il-ġenituri ta' Lwiġi, Mikiel Vella u Maria Teresa Mercieca, kienu regolarment imorru għad-dmirijiet reliġjużi tagħhom, fost l-oħrajn il-Quddiesa ta' kuljum.

Ir-rabta ta' Dun Alwiġ ma' San Ġorġ insibuha anki sa mit-tfulija tiegħu. Kien f'San Ġorġ li ċ-ċkejken Lwiġi kien jittieħed jisma' l-Quddies u kien hawn li, aktar tard, huwa beda anki jgħin il-Quddies. Wara li ħa t-tonsura, meta kellu biss sittax-il sena, Lwiġi kien iservi regolarment f'San Ġorġ. Fil-kitba tiegħu hemm imniżżel li fit-2 ta' Marzu 1878 huwa ħa parti bħala seminarista fil-funeral tal-Papa Piju IX, il-lum beatu, li kien inżamm f'San Ġorġ.

F'dik l-istess sena, 1878, fit-8 ta' Diċembru huwa għamel parrinu fil-Magħmudija tan-neputi tiegħu Mikiel f'San Ġorġ. U fil-21 ta' l-istess xahar Lwiġi ġie ordnat lettur u eżorċista f'ordinazzjoni miżmuma f'San Ġorġ mill-Isqof Pietru Pace. L-istess annotamenti tiegħu jgħidulna li s-seminarista Lwiġi ħa parti f'purċissjoni minn San Ġorġ għall-knisja tal-Kapuċċini, li kienet inżammet bl-istatwa ta' San Ġorġ bħala talba għax-xita. Kien fl-istess knisja ta' San Ġorġ li s-seminarista Lwiġi reġa' assista għall-Magħmudija tan-neputijiet Maria Carmela u Ġorġ fl-21 ta' April 1881 u fil-11 ta' Mejju 1881 rispettivament: din l-aħħar ġurnata kienet l-ewwel jum tat-Tridu ta' San Ġorġ, filwaqt li s-saċerdot li għammed kien ħuh Dun Ġużepp. Dun Alwiġ saħansitra jinnota meta żar il-knisja ta' San Ġorġ fl-okkażjoni tal-Ġublew tal-Papa Ljun XIII tas-sena 1881.

Jinnota wkoll li, wara li ġie ordnat suddjaknu, fil-15 ta' Jannar 1882 huwa għamel ministru f'San Ġorġ f'Quddiesa solenni fil-festa ta' l-Isem ta' Ġesù. Imbagħad, wara li ġie ordnat saċerdot fit-23 ta' Diċembru 1882, fil-31 ta' l-istess xahar ta' Diċembru Dun Alwiġ qaddes f'San Ġorġ l-ewwel Quddiesa solenni tiegħu, li kienet saret bil-mużika ta' zijuh il-Kan. Ġorġ Mercieca u li fiha l-Kan. Giuseppe Farrugia kien għamillu l-paneġierku.

Għall-bidu tal-ħidma saċerdotali tiegħu u għal bosta snin wara, Dun Alwiġ baqa' jagħmel parti mill-kleru ta' San Ġorġ. Xhieda uffiċjali ta' dan hija ż-Żjara Pastorali ta' l-Isqof ta' Għawdex Mons Giovanni M. Camilleri tas-snin 1892-1893, fejn jitniżżel mal-kleru ta' San Ġorġ, bħalma kien niżżlu mal-kleru ta' San Ġorġ l-Isqof Pietru Pace fiż-Żjara Pastorali tiegħu tas-snin 1878-1879, meta Dun Alwiġ kien għadu kjeriku.

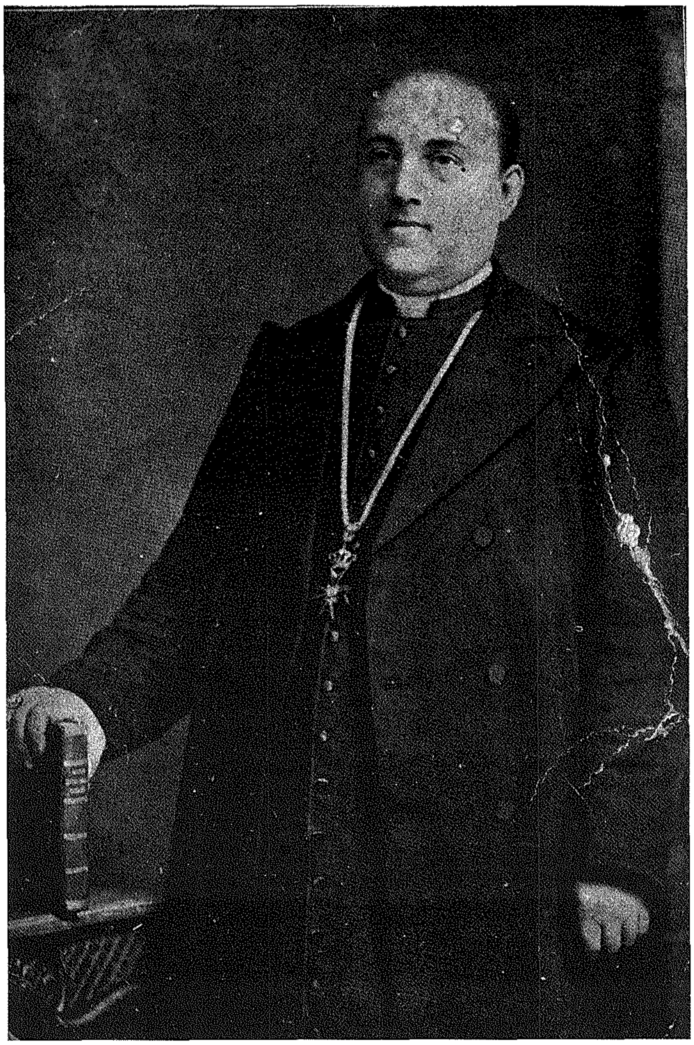

Ritratt mis-santa tal-mewt ta' Mons. Lwiġ Vella, 17 ta' Lulju 1928.

Dawk iż-żminijiet, fis-sena 1890, Dun Alwiġ kien diġà xandar il-magħruf ktieb tiegħu *Il-Ħajja ta' San Ġorġ Martri*. Dan il-ktejjeb, ta' mhux inqas minn 253 faċċata, kien wieħed mill-ewwel kotba tiegħu, traduzzjoni ta' xogħol tal-ħabib tiegħu Ġużè Muscat Azzopardi PL. Għall-pubblikazzjoni ta' dan ix-xogħol kien il-Kan. Teol. Giuseppe Farrugia, magħruf bħala "Tal-Vers", li lil Dun Alwiġ għamillu n-*Nihil Obstat*.

Il-knisja ta' San Ġorġ kienet il-knisja fejn Dun Alwiġ kien iqaddes kuljum. U kien ukoll hawn fejn prinċipalment huwa kellu l-konfessjonarju tiegħu, li fih kien jgħaddi sigħat sħaħ iqarar. Kienu mijiet il-penitenti tiegħu, minn kull parti tar-Rabat.

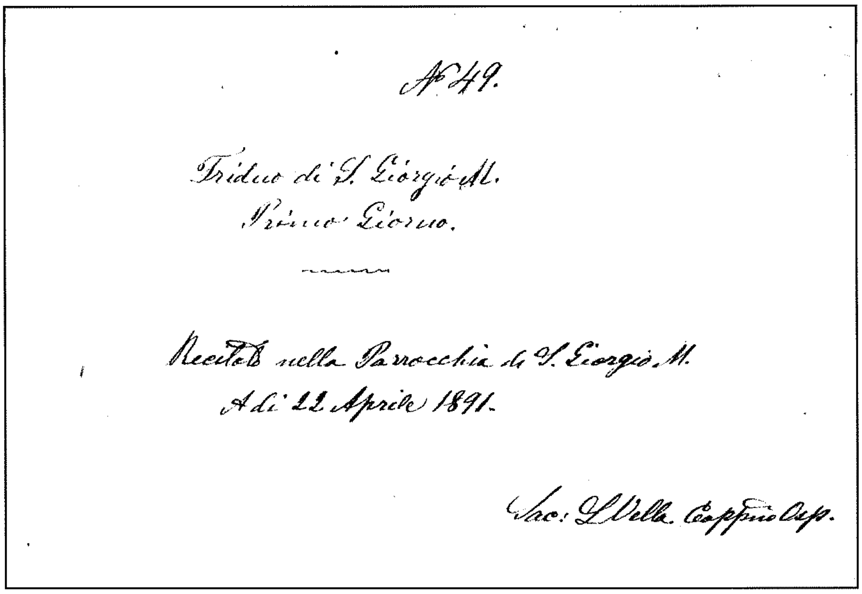
N° 49.

Tridu di S. Giorgio M.
Primo Giorno.

Recitato nella Parrocchia di S. Giorgio M.
A di 22 Aprile 1891.

Sac: L. Vella Cappno Ap.

Xellug: Ritratt ta' Dun Alwiġ f'età żagħżugħa.
Fuq: Dettall mill-qoxra tal-manuskritt ta' l-ewwel priedka tat-Tridu ta' San Ġorġ li Mons. Vella għamel għall-festa titulari fil-knisja parrokkjali ta' San Ġorġ, 22 ta' April 1891.

L-istorja turina li fis-sena 1885 Dun Alwiġ kien diġà ppriedka f'San Ġorġ, għalkemm kien ilu tliet snin biss saċerdot. Dan kien fil-31 ta' Mejju 1885, meta għamel il-konklużjoni tax-xahar ta' Mejju. Spiss ħafna kien jippriedka f'San Ġorġ. Fis-sena 1887 ippriedka fuq il-Preżentazzjoni ta' Marija u fl-1888 fuq San Franġisk Saverju. Fis-sena 1896 Dun Alwiġ għamel f'San Ġorġ anki l-Eżerċizzi Spiritwali: dawn kienu jikkonsistu f'seba' priedki, l-ewwel waħda fuq il-Ħniena ta' Alla.

Minn paġna 33 sa paġna 39 tal-ktieb tiegħi *Dun Alwiġ ta' Savina* hemm imniżżla mhux inqas minn 26 priedka li għamel f'San Ġorġ mis-sena 1885 sas-sena 1899, bl-isem tagħhom u bid-data ta' meta saru. Imbagħad, minn paġna 101 sa paġna 108 hemm imniżżla l-ismijiet u d-dati ta' 21 priedka oħra fl-istess knisja ta' San Ġorġ, l-aħħar waħda fis-6 ta' Mejju 1922, jiġifieri sitt snin qabel ma miet. Fost dawn il-priedki hemm paneġierċi fl-okkażjoni ta' l-ewwel Quddiesa ta' saċerdoti bl-ismijiet tas-saċerdot li jkun, Eżerċizzi Spiritwali aktar minn darba, Missjoni lill-poplu tar-Rabat u Tridu tal-Madonna ta' Lourdes f'Ġunju 1908. Ma rridux inħallu barra t-Tridu ta' San Ġorġ, li kien għamel fl-1891. L-Arċipriet Feliċ Refalo kellu idea tajba ħafna ta' Dun Alwiġ bħala predikatur!

Meta ġiet biex tinbena l-knisja ta' Savina, kien l-imsemmi Kan. Teol. Giuseppe Farrugia li għamel il-pjanta tagħha, liema knisja fil-bidu ta' Marzu 1903 kienet lesta kważi minn kollox, tant li fit-8 ta' Frar 1903 l-Isqof Camilleri fetaħha għall-pubbliku. Fl-Għasar ta' l-okkażjoni kien il-Kan. Alfons M. Hili li ffunzjona.

Meta l-istess knisja ta' Savina kellha bżonn tikber, minħabba l-Opri Ewkaristiċi, u kellha bżonn ta' għajnuna minn benefatturi, fost dawn kien hemm l-Arċipriet Feliċ Refalo. Kienet il-knisja li mbagħad fetaħ uffiċjalment il-Kardinal Domenico Ferrata fid-29 ta' April 1913. F'dik l-okkażjoni kienu ħadu sehem iż-żewġ baned tal-Belt Victoria. Il-Banda *La Stella* wasslet lill-Kardinal sal-Palazz ta' l-Isqof, filwaqt li l-Banda *Il Leone* daqqet minn fuq il-bjut u fi Pjazza Savina.

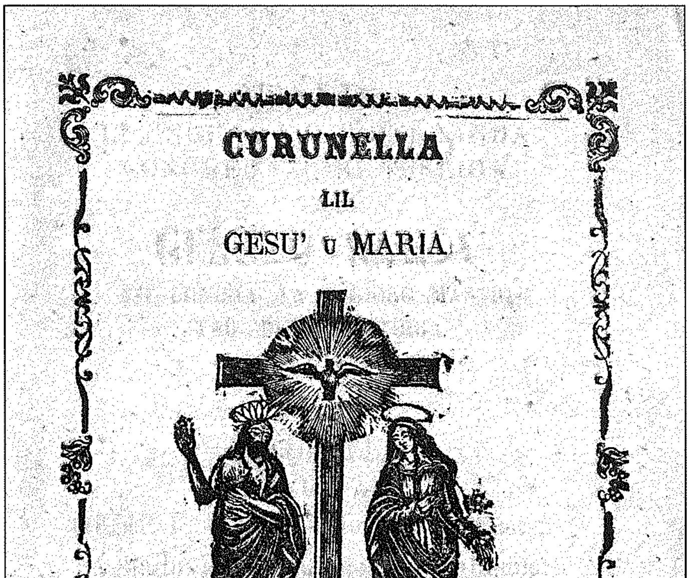
CURUNELLA
LIL
GESU' U MARIA
GHAUDEX
1891.

Kurunella għall-festa ta' l-Ismijiet Imqaddsa ta' Ġesù u Marija ċċelebrata fil-knisja parrokkjali ta' San Ġorġ, miktuba u mxandra minn Mons. Vella fl-1891.

Meta Dun Alwiġ waqqaf l-Adorazzjoni Perpetwa fil-knisja ta' Savina, bil-Gwardji ta' l-Unur fis-sena 1904, huwa kellu mijiet ta' msieħba mir-Rabat u mijiet oħra mill-irħula

IL HAJA
TA
SAN GIORG MARTRI
MALTA
1890.

ta' Għawdex. Anzi, kien hemm saħansitra ħafna minn Malta, fost l-oħrajn mill-Belt Valletta, mill-Imdina, minn Tas-Sliema u min-Naxxar. Mill-Belt Victoria kien hemm 455 u b'kollox fuq it-800. Fost il-paniġeristi li Dun Alwiġ kien isejjaħ f'Savina, kien hemm Mons. Lett. Alfons M. Hili.

Interessanti ħafna li ngħidu li, meta miet l-Arċipriet Feliċ Refalo fis-sena 1917, dan Dun Alfons mar ħdejn Dun Alwiġ fid-dar tiegħu sabiex jara jekk Dun Alwiġ kienx sa jagħti l-konkors ħalli jsiru hu l-Arċipriet tar-Rabat. Dun Alfons kellu idea kbira ta' Dun Alwiġ u l-ħbiberija bejniethom kienet ukoll waħda kbira. Dak in-nhar Dun Alfons qal lil Dun Alwiġ: "Inti sa tagħti għal Arċipriet? Biex, jekk inti tagħti, jiena ma nagħtix". U Dun Alwiġ wieġbu: "Le, Fonz, m'iniex sa nagħti. Dak il-post għalik jgħodd". U fil-fatt Dun Alfons sar l-Arċipriet tar-Rabat wara l-Arċipriet Feliċ Refalo. Miet fis-sena 1944. Kont fil-funeral tiegħu u niftakar li, huma u sejrin bih minn San Ġorġ lejn il-Katidral, daħħluh għal ftit tal-ħin fil-*Banca Giuratale* tat-Tokk, peress li bdiet nieżla x-xita.

F'Lulju tas-sena 1909 Dun Alwiġ ħa ħsieb biex fil-knisja ta' San Ġorġ tibda ssir siegħa adorazzjoni bl-espożizzjoni tas-Sagrament f'kull Ħamis ta' wara t-tielet Ħadd tax-xahar, ħaġa li kienet irnexxiet ħafna, bil-knisja mimlija bin-nies. Meta fis-sena 1910 Dun Alwiġ ġab l-istatwa ta' San Tarċisju bħala protettur tal-*Piccoli Paggi*, kien lill-ħabib tiegħu Dun Alfons li huwa qabbad biex jagħmel id-diskors taċ-ċirkustanza.

U meta l-Arċipriet Dun Alfons ried jippreżenta ruħu bħala kandidat politiku fl-elezzjoni ta' wara l-għoti tas-*Self Government* mill-Ingilterra lil Malta, Dun Alfons mill-ġdid mar ħdejn Dun Alwiġ biex jara jekk dan kiex sa jippreżenta ruħu bħala kandidat. Dak in-nhar qallu: "Għax jekk toħroġ int, jien ma noħroġx". Imma Dun Alwiġ mill-ġdid wieġbu: "Le, Fonz, oħroġ għall-affari tiegħek". U fil-fatt l-Arċipriet Hili kien ħareġ kandidat u ntgħażel. Dik il-ħabta, f'Malta u Għawdex, is-saċerdoti kienu jistgħu joħorġu kandidati għall-politika. Anzi f'Malta saċerdot kien anki Ministru ta' l-Edukazzjoni: Mons. Enrico D'Andria, li miet fis-sena 1933.

ID-DEVOT TA MARIA

KARI MALTI TA CULL XAHAR

Min isib Lili isib il hajja, u jakla is-sahha min ghand Alla. Prov: VIII. v. 35.

Min irid jissieheb ghal las tmen soldi cull sit xughur. Il kheh imur ghal Madonna ta Pinu.

Leuuel Sena. Ghaudex 1887. N. 1. Decembru.

LID-DEVOTI TA MARIA

Il fini li ghalih seirin natu bidu lil dan il Kari hua:

1. Leuuelnet biex inxerdu dejem izied fil Gzeier taghna id-devozioni u l' imhabba lein l'Omm taghna Maria.

2. Fit tieni loc sabiex incomplu ix-xeuka ta bosta min Malta u Ghaudex li talbuna uisk drabi li jarau migjub fil lsien taghna malti dach li jinkara "fil *Messaggiere di Maria*" fuk bosta u sbieh grazzi li keda continuament taghmel maghna il *Madonna ta Pinu* ivvenerata bi gbira devozioni fedin il gzira ta Ghaudex.

3. Fit tielet loc sabiex nghar fu lil in sehbin fedan il Kari ir-regali u il pellegrinaggi, li saru u li isiru tul ix-xahar u irġ fil Cnisia tal Madonna li semmeina.

I. Sena — N° 1.
Jannar
1908.

VENITE ADOREMUS

L'EUCARISTIA
HABBAR
TA
GESU' SACRAMENTAT

Jena u il hobs haj, li inzilt mis-sema ...
Min jecol dan il hobs ighejx ghal dejjem.
Joan. VI. v. 51. 59.

LILL HBIEB TAGHNA
DEVOTI TA GESÙ SACRAMENTAT.

L' isem li tajna lill dan il Kari zghejr ta cull xahar, juri bizzejjed fukiex sejjer jitchellem u liema ù il fini tieghu.

L' EUCARISTIA: dana l' isem jigbor fih dac collu li nistghu nghejdu fuk Gesù Sacramentat, fuk dan is-Sacrament ta l' Imhabba li permezz tieghu Sidna Gesù Cristu ghogbu jibka maghna bniedmin *bhala Ichel* tar-ruh taghna, *bhala Vittima* issacrificata culljum fis-Sacrificiu tal kuddiesa, *bhala Missier* ta-

Direttur: Mons. Can. Teol. Luigi Vella DD.
Ghaudex – Belt Vittoria – Piazza S. Sabina.

Fuq.
Il-Ħajja ta' San Ġorġ Martri, imsejsa minn Mons. Vella fuq dik ta' Ġużè Muscat Azzopardi, u stampata f'Malta fl-1890.

Xellug 1:
L-ewwel ħarġa ta' *Id-Devot ta' Marija*, Diċembru 1887.

Xellug 2:
L-ewwel ħarġa ta' *L-Ewkaristija*, Jannar 1908.

Membru tal-komunità Ġorġjana tirċievi l-*Pro Ecclesia et Pontifice*

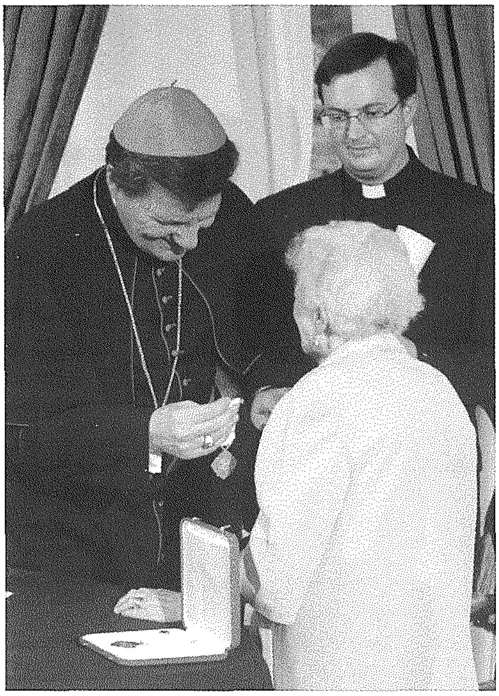

Il-ferħ ta' jum is-solennità festiva ta' San Ġorġ din is-sena kompla jikber bl-aħbar li twasslitilna minn Ruma dak in-nhar fil-għodu, permezz tat-tieni segretarju tal-Papa, Mons. Alfred Xuereb, li s-Sinjura Antoinette Frendo, membru anzjana tal-parroċċa tagħna, kienet qed tiġi mżejna mill-Papa Benedittu XVI bl-ogħla onirifiċenza li s-Santa Sede tista' tagħti lil membru lajk Kattoliku. Din hi l-midalja *Pro Ecclesia et Pontifice* (Għall-Knisja u l-Papa), li tingħata lil dawk il-lajċi li jkunu ddistingwew ruħhom għall-ħidma tagħhom favur il-Knisja u wrew devozzjoni partikulari għall-Vigarju ta' Kristu.

Iċ-ċerimonja ta' l-għoti uffiċjali ta' din l-onorifiċenza saret fil-Kurja Veskovili ta' Għawdex nhar il-Ħamis 4 ta' Awwissu 2011, fis-7.30pm, fejn l-E.T. Mons. Mario Grech, Isqof ta' Għawdex, libbes din il-midalja prestiġjuża lis-Sinjura Frendo u lil tliet lajċi oħra Għawdxin li ġew innominati għaliha mid-Djoċesi ta' Għawdex. Għaċ-ċerimonja kien preżenti wkoll Mons. Filippo Colnago, segretarju personali tan-Nunzju Appostoliku f'Malta l-E.T. Mons. Tommaso Caputo, li f'isem il-Qdusija Tiegħu għadda l-parċmina lil dawk li rċivew dan il-ġieħ. F'diskors ċkejken li għamel Mons. Grech, hu qal li Antoinette u sħabha huma eżempju ħaj għall-bqija tal-komunità Kattolika lokali fil-lealtà lejn it-tagħlim tal-Knisja u fil-komunjoni mas-Sede ta' Pietru.

Antoinette Frendo m'hix l-ewwel membru tal-parroċċa tagħna li rċiviet dan l-unur. Biżżejjed insemmu lill-artist Rabti l-Kav. Wistin Camilleri, li fl-1965 ukoll kien ingħata dan il-ġieħ mill-Papa Pawlu VI. Naturalment, lil Antoinette nifirħulha u nawgurawlha kull saħħa u hena.

Antoinette Frendo, imwielda Camilleri, twieldet il-Belt Victoria, Għawdex, fil-31 ta' Mejju 1926, minn Ġużepp u Maria Camilleri, u ġiet mgħammda fil-knisja parrokkjali ta' San Ġorġ mill-Arċipriet Mons. Alfons Maria Hili. Trabbiet f'familja ta' tnax, fosthom ħuha l-mibki Patri Bonaventura M. Camilleri OFMCONV S.TH.D., li, fost ħidmiet oħra, għal bosta snin kien professur tat-Teoloġija Dommatika fis-Seminarju Maġġuri ta' Għawdex.

Mal-bidu ta' l-Azzjoni Kattolika f'Għawdex, fl-1933, issieħbet bħala membru. Maż-żmien, fi ħdan l-Azzjoni Kattolika hi qdiet bħala presidenta djoċesana tal-Fergħa tan-Nisa, presidenta taċ-Ċirklu *Sant'Anna*, u presidenta ta' l-Assistenza Soċjali. Tat is-sehem sħiħ tagħha biex tikber u tissaħħaħ id-dimensjoni ta' karità, speċjalment fiż-żjajjar lill-morda fl-isptar, id-djar ta' l-anzjani, kif ukoll fi djarhom stess. Għal snin kienet responsabbli bħala presidenta mill-organizzazzjoni ta' attivitajiet reliġjużi u soċjali għar-romol. Hi ppromoviet b'mod assidwu l-ħidma fl-Azzjoni Kattolika u kienet strumentali biex jiġu mħajra jissieħbu membri ġodda fil-ħidma appostolika ta' dan il-moviment. Kienet ukoll imsejħa biex tagħti konferenzi fid-diversi ċirkli, mhux biss ta' l-Azzjoni Kattolika iżda wkoll tal-Leġjun ta' Marija, u laqgħat parrokkjali madwar Għawdex.

Għal ħafna snin kienet attiva bħala membru fil-Kumitat tal-Morda u l-Anzjani f'Għawdex, fil-kwalità tagħha ta' membru ta' l-Azzjoni Kattolika. F'dan il-kuntest mexxiet ħafna 'l quddiem is-solidarjetà mal-morda fi djarhom, b'mod partikulari fix-xiri ta' apparat apposta li jgħin biex tittaffa t-tbatija tal-morda fis-sodda. Għal ħafna snin organizzat ħarġiet reliġjużi-kulturali u pellegrinaġġi, kemm f'Għawdex u kemm f'Malta, li minnhom ibbenefikaw b'mod speċjali anzjani u l-familjari tagħhom minn Għawdex kollu.

Qdiet bħala presidenta, segretarja u membru tal-*Ladies Society* imwaqqfa minn Dun Ġużepp Farrugia, aktar tard arċipriet, fl-1983 fi ħdan il-parroċċa ta' San Ġorġ. Kienet ukoll minn ta' quddiem fit-twaqqif u l-organizzazzjoni tal-kumitat parrokkjali tal-Promozzjoni Umana, liema organu uffiċjali twaqqaf fi żmien l-Arċipriet Mons. Emanuel Mercieca. Kienet strumentali biex tinħoloq xibka ta' komunikazzjoni u solidarjetà ma' diversi familji u membri tal-parroċċa u 'l hinn minnha. Għal ħafna snin iffrekwentat b'regolarità bħala adoratriċi tas-Santissmu Sagrament fil-knisja Ta' Savina, u kienet ukoll waħda mid-Dami tas-Seminarju.

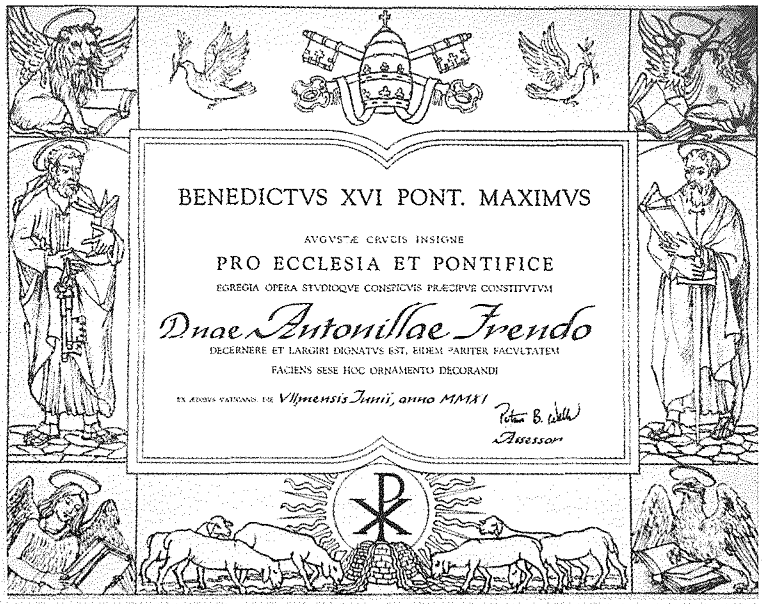
BENEDICTVS XVI PONT. MAXIMVS

AVGVSTÆ CRVCIS INSIGNE

PRO ECCLESIA ET PONTIFICE

EGREGIA OPERA STVDIOQVE CONSPICVIS PRÆCIPVE CONSTITVTVM

Dnae Antonillae Frendo

DECERNERE ET LARGIRI DIGNATVS EST, EIDEM PARITER FACVLTATEM

FACIENS SESE HOC ORNAMENTO DECORANDI

EX ÆDIBVS VATICANIS, DIE *VII mensis Iunii, anno MMXI*

Assessor

Bejn is-snin 1947 u 1956 kienet għalliema fl-iskejjel primarji tal-Gvern, fejn għamlet żmien tgħallem Malta kif ukoll Għawdex. Miżżewġa lil George, hi rabbiet familja ta' ħames ulied, u l-lum hi wkoll nanna ta' sitta. Fl-1979 rebħet, flimkien ma' żewġha, il-Premju *Qalb tad-Deheb* imniedi mill-Moviment Ta' Kana f'Għawdex, u fl-1994 ġiet innominata minn Għawdex għall-Premju Nazzjonali *L-Anzjana tas-Sena* bħala rikonoxximent ta' snin twal ta' ħidma ta' solidarjetà u promozzjoni umana fid-diversi aspetti tagħha, liema premju ġie mogħti lilha.

Qaddisin "Ġorġjani"

RABTIET MAL-KULT TAL-PATRUN TAGĦNA U MA' DAN IT-TEMPJU DDEDIKAT LILU | 35

Antoine Vassallo
vasanti@maltanet.net

Il-Beatu John Henry Newman

(tifkira liturġika fid-9 ta' Ottubru)

John Henry Newman intlaqa' fil-Knisja Kattolika mill-Beatu Domenico Barberi fid-9 ta' Ottubru 1845, fi tmiem mixja twila u tqila. Fl-awtobijografija *Apologia Pro Vita Sua* stqarr: "Ħassejtni dieħel il-port wara vjaġġ imqalleb, b'ferħ li għadu ħaj fija!". Jingħad li l-Prim Ministru Gladstone ddeskriva dan il-pass bħala "l-ikbar rebħa għall-Knisja mir-Riforma Protestanta 'l hawn". Lil oħtu Jemina, inkwetata bid-deċiżjoni ta' ħuha li jirriżenja minn *vicar*, kien kitbilha: "Issa ilni konvint li l-Knisja Rumana hi l-vera. Nemmen li noffendi 'l Alla jekk nibqa' kif jien. Nibża' nitħad il-grazzja divina".

Dawk li jiktbu fuqu jħobbu jagħtu importanza liż-żmien li kien fil-Mediterran, inkluża Malta, minn tmiem l-1832, u l-marda fi Sqallija, meta rrepeta: "Qatt ma dnibt kontra d-Dawl tal-Kelma ta' Alla". Sadattant studja bil-reqqa s-Santi Padri, speċjalment "ħbiebi tar-raba' seklu": "Huma għamluni Kattoliku!". Kienu snin ta' valutazzjoni intellettwali rigoruża: fl-aħħar intebaħ li ma setax jikkuntenta ruħu bit-"triq tan-nofs"; il-kuxjenza wasslitu għall-firda definittiva, anki jekk trawmatika. Ovvjament baqa' jgħożż il-ġid li rċieva; baqa' marbut mat-tradizzjonijiet validi fl-Anglikaniżmu. Iżda snin wara, meta kien hemm min semma li qiegħed jerġa' jaħsibha, wieġeb: "Inkun veru imbeċilli jekk fi xjuħiti kelli nitlaq l-art tnixxi ħalib u għasel biex immur f'belt it-taħwid u dar l-iskjavitù!". Ma ninsewx li sa mill-1833 kien involut fl-*Oxford Movement* – sforz biex iċ-*Church of England* terġa' ssib l-għeruq Kattoliċi.

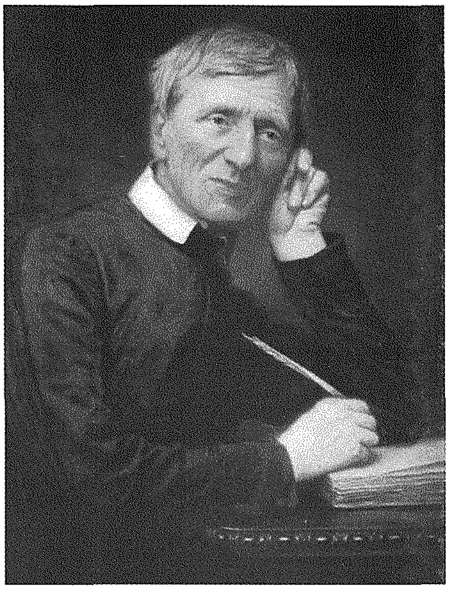

Fil-ħafna kitbiet tiegħu mhux darba u tnejn semma lil San Ġorġ. Ngħidu aħna, fil-*Historical Sketches* jagħti "qima lil San Ġorġ" (mill-ħarġa ta' Mejju 1859 tal-perjodiku *Rambler*) u fil-*Verses on Various Occasions* jiddeskrivih bħala kavallier "bla għajb jew biża'" (*Valentine to a Little Girl*). Iżda l-aqwa raġuni għax "Ġorġjan" hi l-fatt li, meta l-Papa Ljun XIII ħatru kardinal fl-1879 fl-ewwel konċistorju tiegħu, tah it-titlu ta' San Giorgio al Velabro – għażla li tidher "naturali" peress li l-qaddis hu patrun ta' pajjiżu. Ftit ġimgħat wara kellu okkażjoni jirreferi għall-"glorjuż Martri" meqjum f'din il-bażilika venerabbli issa taħt ir-responsabbiltà tiegħu. U "nivvinta" rabta oħra Ġorġjana: waħda mill-opri letterarji l-kbar tiegħu, *The Dream of Gerontius*, iġġib l-istess isem ta' missier il-Patrun tagħna!

Newman kien twieled fl-1801: sa minn żgħoritu kien jolqtok bħala ħawtiel, kwiet u mistħi. Kien iħobb jaqra, anki l-Bibbja; iżda kellu ħmistax qabel ma sar prattikanti, b'fehma ċara ta' tagħlim u dommi. Minkejja problemi f'saħħtu u fis-sitwazzjoni finanzjarja ta' missieru, irnexxielu jinħatar *Fellow* fl-Università ta' Oxford. Fl-1825 ġie ordnat u sar kurat; barra ħidma parrokkjali, kien jikteb ħafna, ġibda li kompliet, flimkien ma' l-imħabba għall-mużika, tul ħajtu kollha: artikli, kotba, ittri, konferenzi u poeżiji. Waħda minn dawn, biex nillimita ruħi għal dan l-eżempju, saret innu bil-lingwa Ingliża mill-iktar magħruf u popolari fi kwalunkwe denominazzjoni: *Lead, kindly Light.* U nsemmi li *Christmas without Christ* kitibha l-Lazzarett hawn Malta waqt mawra fil-Mediterran fl-1833.

Kull ma jmur kien jargumenta dejjem iktar bil-qawwa fil-kitba u d-diskorsi tiegħu fuq dubji fuq l-Appostoliċità tal-"Protestanti", tant li tkeċċa mill-pożizzjonijiet li kellu. Kien qiegħed jersaq għad-deċiżjoni personali definittiva; fost l-oħrajn, impuls sew tawhulu kwotazzjoni minn Santu Wistin (*"securus judicat orbis terrarum"*, kontra l-eretiċi Donatisti) u l-pjan li titwaqqaf djoċesi f'Ġerusalemm b'isqof li jintgħażel darba mill-Gvern Anglikan Ingliż u darba mill-Gvern Luteran tal-Prussja. Fl-1843 għamel l-aħħar priedka ta' Anglikan, u rriżenja mill-aħħar inkarigu. Fl-1846 ġie ordnat saċerdot Kattoliku f'Ruma mill-Kardinal Franzoni u rċieva dottorat mill-Papa Piju IX.

Newman sar membru tal-Kongregazzjoni ta' l-Oratorjani, imwaqqfa minn San Filippu Neri, u fl-1848 beda Oratorju f'Birmingham, bi skola famuża miegħu. Anki peress li kienet għadha kemm reġgħet twaqqfet ġerarkija Kattolika fil-pajjiż, bosta ħarsu bl-ikrah lejh. Forsi b'riżultat ta' dan, tilef kawża ta' libell inġustament, iżda n-nefqa ġabruhielu, anzi biż-żejjed inxtrat art b'kappella u ċimiterju, fejn indifen. Fl-1854 aċċetta l-istedina ta' l-isqfijiet ta' l-Irlanda biex ikun rettur-fundatur tal-*Catholic University of Ireland.* U biż-żmien il-maġġoranza fehmet sew il-kobor tal-ħsieb tiegħu: bosta kienu dawk li saru Kattoliċi minħabba fih. Kitbietu influwenzat il-Konċilju Vatikan II, u hemm erba' kwotazzjonijiet tiegħu fil-*Katekiżmu* (1992). Jeżistu ċentri bl-iskop li jxerrdu tagħlimu u d-devozzjoni lejh. Żgur m'hux possibbli tgħid kollox fuqu! Wara li ġie ddikjarat venerabbli fl-1991, il-konferma ta' miraklu bl-interċessjoni tiegħu wasslet biex Benedittu XVI, waqt l-ewwel żjara statali fil-Gran Brittanja minn Papa – b'motto dak li ħa l-Kardinal Newman stess: *"Cor ad cor loquitur"* ("Qalb tkellem lil oħra") – għollieh għall-qima ta' l-altari fid-19 ta' Settembru 2010.

Iktar tagħrif tahulna Dun Geoffrey George Attard fin-numru 176 ta' din ir-rivista, u nissuġġerilkom taqraw l-artiklu ta' Dun Fabio Attard SDB *fil-volum enċiklopediku* SAN ĠORĠ, *paġna 65.*

ROKNA għat-tfal

Għeżież tfal,

Kif intom? Nittama li tinsabu tajbin u li qed tgawdu l-vaganzi tas-Sajf. Dan għalhekk jiġi, u għalhekk l-iskejjel jagħlqu l-bibien tagħhom: biex intom issibu ħin għall-mistrieħ u għad-divertiment. *"All work and no play will make Jack a dull boy"*, jgħidu l-Ingliżi, u hekk hu. Kollox irid ikun fil-ħajja: hemm ħin għax-xogħol imma hemm ħin ukoll għall-mistrieħ. Student bil-għaqal isib ħin għal kollox. Mela la bħalissa s-Sajf, iddevertu kemm tifilħu, araw li ma tkorrux, u agħmluha dejjem ma' kumpanija tajba. Sibu ħin ukoll biex tagħtu daqqa t'id id-dar u, iktar importanti minn hekk, tabbandunawx il-kotba għal kollox. Iddedikaw ftit ħin kuljum għal qari tajjeb u bis-sens. Araw ukoll l-aħbarijiet biex tkunu tafu x'għaddej madwarna.

Ċert li gawdejtu sew il-festa sabiħa ta' San Ġorġ li kellna: festa kbira mifruxa fuq għadd ta' jiem li ġibdu lejn il-belt tagħna ħafna nies minn kull rokna tal-gżira tagħna u minn Malta wkoll. Iltqajt ma' ħafna minnkom lebsin il-flokkijiet tal-festa, jiġru mal-marċijiet u anki preżenti għall-funzjonijiet sbieħ li kellna fil-bażilika. Issa dan kollu għadda u ninsabu f'Awwissu, meta fir-Rabat ikollna festa oħra kbira u għażiża ddedikata lil Ommna Marija Mtellgħa s-Sema bir-ruħ u l-ġisem. Araw li ssibu ħin tmorru tinvistawha u fil-jum tal-festa tagħha ma titilfux il-Quddiesa u t-tqarbina, għax Ommna Marija b'dawn li tieħu gost l-iżjed. Taraw li l-festi qed jitgerbu ġmielhom, għax iż-żmien ma jistenna lil ħadd u, kif jgħid il-qawl Malti, "Ħadd wara Ħadd fl-aħħar tasal ta' kulħadd".

Mela agħmlu użu tajjeb miż-żmien u ma tagħmlu xejn ħażin jekk kultant u tant tirfsu l-għatba tal-librerija u tissellfu xi żewġ kotba! George J. Cassar u sħabu jkunu qed jistennewkom biex jaqdukom u jgħinukom. Tinsewx li ktieb tajjeb huwa teżor...

Iz-Ziju Joe

Tpinġija li qasmet magħna l-qarrejja regolari tagħna Graziella Gambin għall-festa ta' din is-sena, li turi lil San Ġorġ fuq iż-żiemel u rebbieħ fuq id-dragun.

KOMPETIZZJONI

Ħa ngħaddu issa għall-kompetizzjoni u naraw min jaf ikompli dawn l-erbat iqwiel li ġejjin.

...l-għeneb iħallik tmissu.
...l-baħar tibda tisma' ħissu.
Il-gendus jintrabat minn qrunu u...
Tieħu bla ma trodd...

Ibagħtu t-tweġibiet tagħkom liz-Ziju Joe, 11/"Marjos, Triq Sir Paul Boffa, Victoria VCT 2111, Għawdex, sa nhar l-Erbgħa 31 ta' Awwissu 2011. Bix-xorti fost dawk li jwieġbu tajjeb għandna ktieb bil-Malti ġentilment mogħti lilna minn Dr Joe Zammit Ciantar.

Ir-rebbieħa tal-kompetizzjoni li għamilna fil-ħarġa ta' Marzu-April 2011 għall-isbaħ poeżija fuq San Ġorġ huma tnejn, u ħa nagħtuhom premju kull wieħed: Graziella Gambin ta' Nru 14, Flat 2, Triq il-Għajn, il-Fontana, u Owen Micallef Sultana ta' Flat 15, Triq Dr Anton Tabone, il-Belt Victoria.

Donazzjonijiet

Paul Grech (Victoria) – €20 | Dr Eddie Rapa MD (Tas-Sliema) – €10.

Inġeddu l-appell tagħna lil dawk kollha li jistgħu jgħinuna b'donazzjoni, ċkejkna kemm hi ċkejkna.
Ibagħtu d-donazzjonijiet tagħkom fuq l-indirizz li jinsab fit-tieni paġna.

Mużew tagħna - Mużew għal kulħadd | 14
LEJN TWETTIQ TA' ĦOLMA

Antoine Vassallo
vasanti@maltanet.net

Restawr u Disinn

Fil-5 ta' Awwissu 2011 sa fl-aħħar deher ir-riklam għar-restawr ta' l-altar maġġur l-antik. Ir-riklam minnu nnifsu ma tridx xi għerf biex tiktbu, għalkemm anki għal ħaġa "żgħira" hekk hemm ir-regolamenti; id-diffiċli hu d-dokument biex jitqassam lil dawk li juru interess. Allura domna mhux ħażin niddiskutu u nemendaw abbozz wara l-ieħor. Jikkonsisti fi ftit paġni mhux ħażin u talbuhulna ditti kemm barranin u kemm Maltin – sinjal sabiħ!

Ħassejna li, barra l-kundizzjonijiet u l-proċeduri ta' kuntratt bħal dan, inklużi l-kriterji għall-għażla, kellna nżidu ftit tagħrif fuq l-importanza storika u artistika ta' l-altar. Imbagħad sintendi ridna nuru ċar x'aħna nistennew minn min jintgħażel: nefqa ta' xi €40,000 fuq dan l-aspett tal-proġett tirrikjedi pjan dettaljat u serju!

Ħafna mill-qarrejja żgur jiftakru li, minħabba l-entużjażmu għall-altar il-ġdid "tal-Bażilika" ħamsin sena ilu, ma ngħatatx l-attenzjoni xierqa fiż-żarmar tal-"qadim", anki jekk ma nistgħux ngħidu li ma kienx apprezzat il-valur sustanzjali tiegħu **(ara ritratt 1)**. Allura ta' min jirringrazzja lil Frank Mizzi li – kważi kważi fuq inizjattiva personali tiegħu – ħa ħsieb li l-biċċiet ma jintilfux u jinġabru b'mod li ma jkomplux jitkabru.

Bħala parti mill-ħidma tagħna għall-ħolqien tal-Mużew, il-partijiet kollha ttieħdu f'garaxx **(ara ritratt 2)** fejn seta' jsir studju bir-reqqa kollha, u hekk nissimplifikaw ftit ix-xogħol tar-restawraturi. Għalkemm konna għadna ma nafux kif sa nkunu nistgħu nħallsu, mill-ewwel konna "deċiżi" li dan l-altar ma jistax jitħalla barra minn dan iċ-ċentru kulturali ġdid. U allura kemm ilqajna bil-qalb l-opportunità li offrietilna l-iskema tal-Ministeru għal Għawdex fil-viżjoni *eko-Għawdex*! Fil-ħarġiet ta' qabel spjegajt x'seħħ minn meta mlejna l-formola bil-mira tagħna lejn tmiem l-aħħar ta' l-2010. Allura ma għandi bżonn inżid xejn iktar ħlief li sa jkun possibbli żżuru u taraw il-proċess tar-restawr u li sa jinżamm rendikont fotografiku biex jiġi ppubblikat. Dan stess isir parti mill-wirt kulturali li jirtu ta' warajna!

Sintendi l-altar sa jkun wieħed biss mill-esibiti, u l-intern tal-Mużew irid jitlesta qabel. Fil-fatt dan l-aspett miexi sew, anki jekk strutturalment jidher li ma tħarrikniex minn fejn wasalna qrib il-Milied! Kif semmejt tant drabi, anki waqt is-sensiela ta' kull nhar ta' Tlieta fuq

jissokta f'paġna 27...

L-altar maġġur il-qadim tal-Bażilika ta' San Ġorġ qed jiżżarma f'Novembru 1960 biex jagħmel wisa' għall-ġdid (Ħajr: Frank Mizzi).

Biċċiet mill-altar maġġur il-qadim imqiegħda waħda ħdejn l-oħra għar-restawr u l-bini mill-ġdid tiegħu.

Programm Operazzjonali I – Politika ta' Koeżjoni 2007-2013
Ninvestu fil-Kompetittività għal Kwalità ta' Ħajja Aħjar
Proġett parzjalment iffinanzjat mill-Unjoni Ewropea
Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali (ERDF)
Rata ta' Kofinanzjament: 72.25% Fondi UE; 12.75% Fondi Nazzjonali; 15%NGOs
Ninvestu fil-futur tagħna

Mid-Djarju Parrokkjali

KRONAKA TAL-PARROĊĊA

Ġunju - Lulju 2011

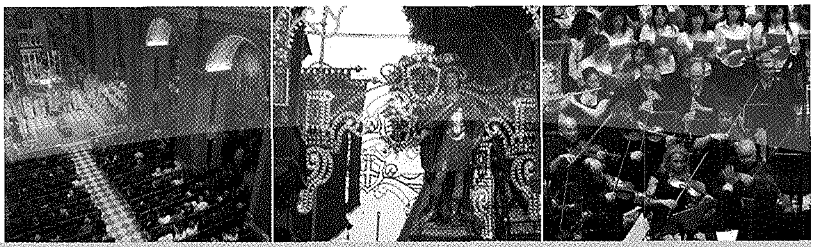

Andrew Formosa

info@sangorg.org

» **2 ta' Ġunju**

Fil-għaxija: L-Arċipriet temm uffiċjalment it-Tberik tal-Familji għal żmien l-Għid

06.00pm: Kull nhar ta' Ħamis komplew fil-bażilika d-disa' Ħamisijiet ta' San Ġorġ, b'saċerdoti differenti tal-parroċċa jiġu mistiedna jmexxu l-Quddiesa u jagħmlu l-omelija fuq il-qaddis.

» **4 ta' Ġunju**

08.15pm: Il-Kor *Laudate Pueri* tella' l-kunċert *Tina l-Ħlewwa* fil-bażilika bħala parti mill-attivitajiet ta' *Lejlet Lapsi Notte Gozitana 2011*. Fost attivitajiet oħrajn, il-Kunsill tal-Kultura u l-Informazzjoni fi ħdan il-Ministeru għal Għawdex tella' fil-*Banca Giuratale* wirja b'abbozzi ta' pitturi tal-Prof. Gian Battista Conti fil-Bażilika ta' San Ġorġ.

» **8 ta' Ġunju**

08.00pm: Fetħet l-erbatax-il edizzjoni tal-*Victoria International Arts Festival* bl-inawgurazzjoni ta' mudell ta' *Antunes Harpsichord* tas-sena 1785 u kunċert fuqu mill-pjanista Ingliża Bridget Cunningham, taħt il-patroċinju tal-Prim Ministru l-Onor. Dr Lawrence Gonzi; dan l-istrument mużikali nxtara b'fondi minn skema ta' *eko-Għawdex* fi ħdan il-Ministeru għal Għawdex. Il-festival kellu kunċerti kważi kuljum, li nżammu fil-bażilika, fl-Awla *Mons. Giuseppe Farrugia*, jew fi Pjazza San Ġorġ.

» **19 ta' Ġunju**

07.00am: Fetħet l-iskeda sħiħa ta' l-istazzjon komunitarju *Leħen il-Belt Victoria* għall-Festa ta' San Ġorġ.

09.00am: L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona mexxa konċelebrazzjoni konventwali, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, fis-solennità tat-Trinita Qaddisa.

» **21 ta' Ġunju**

02.15pm: Inżammet fil-Ministeru għal Għawdex iċ-ċerimonja ta' l-iffirmar tal-kuntratti bejn l-istess Ministeru u diversi entitajiet non-governattivi Għawdxin għall-għoti ta' fondi għal proġetti bħala parti mill-viżjoni *eko-Għawdex* tal-Gvern għal Għawdex. Fost dawn l-organizzazzjonijiet kien hemm il-*Victoria International Arts Festival Foundation*, il-*Fondazzjoni Belt Victoria* u l-Kumitat Storiku-Kulturali tal-bażilika.

» **22-24 ta' Ġunju**

07.00pm: Dun Geoffrey George Attard, saċerdot mill-parroċċa tagħna u vigarju koperatur fil-parroċċa ta' Marija Assunta fiż-Żebbuġ, għamel it-tliet priedki tat-Tridu fl-okkażjoni tal-Festa ta' San Ġorġ fil-knisja parrokkjali u arċimatriċi tiegħu f'Ħal Qormi.

» **23 ta' Ġunju**

07.30pm: Fuq stedina ta' l-Ordni ta' San Ġwann flimkien mal-Fondazzjoni tal-Kon-Katidral ta' San Ġwann u l-Kapitlu Metropolitan, il-Kor *Laudate Pueri* tella' kunċert korali fl-istess kon-katidral, li nżamm taħt il-patroċinju tal-President ta' Malta Dr George Abela u d-dħul minnu mar għall-karità.

08.00pm: Il-*Ħbieb tal-Mużew* fi ħdan il-*Fondazzjoni Belt Victoria* organizzaw *BBQ-Buffet* fi Pjazza San Ġorġ bħala *fundraising* għall-proġett tal-mużew.

» **26 ta' Ġunju**

09.00am: Dun Ġużepp Gauci mexxa Quddiesa fis-solennità tal-Ġisem u d-Demm Imqaddsa tal-Mulej u fi tmiemha mexxa purċissjoni Ewkaristika qasira, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, li daret ma' Pjazza Indipendenza u ntemmet bil-Barka Ewkaristika fil-bażilika.

11.00am: Is-saċerdot novell Dun Samuel Grech, mill-parroċċa tal-Madonna ta' Loreto f'Għajnsielem, mexxa konċelebrazzjoni solenni ta' radd il-ħajr għad-don tas-saċerdozju, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru. Kanta l-Kor *Laudate Pueri*, u l-priedka ta' l-okkażjoni għamilha l-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona. Dun Samuel kien ilu għal dawn l-aħħar sentejn jagħti s-servizz pastorali tiegħu fil-parroċċa tagħna.

» **27 ta' Ġunju**

06.00pm: Bħala parti mill-Programm tal-Festa, Mons. Emanuel Curmi, direttur tal-*Caritas* djoċesana u fundatur u direttur ta' Dar *Arka*, mexxa Quddiesa fil-bażilika għall-persuni b'diżabbiltà. Wara saret ikla għalihom fid-dar parrokkjali, organizzata mill-*Ladies Society*.

» **29 ta' Ġunju**

07.00pm: Fetħet in-Novena ta' San Ġorġ bħala tħejjija għall-Festa, bit-tema *Jien kont hemm*. Tul id-disat ijiem ittellgħu episodji, bis-sehem ta' atturi kbar u żgħar, fejn diversi personaġġi taw xhieda personali fuq il-ħajja ta' San Ġorġ. It-test tħejja minn Antonella Zammit, li ħadet ħsieb id-direzzjoni drammatika, waqt li l-produzzjoni kollha kienet ta' l-Uffiċċju Parrokkjali. Fl-ewwel ġurnata tqassmet stampa kbira lit-tfal li fuqha mbagħad setgħu jwaħħlu *stickers* b'episodji differenti fuq il-ħajja ta' San Ġorġ li kienu jitqassmulhom waħda kuljum. Din it-tifkira kienet ukoll riprodotta fuq *canvas* kbir li tqiegħed fuq il-presbiterju. Il-Quddies tmexxa mis-saċerdoti novelli Dun Samuel Grech (l-ewwel erbat ijiem) u Dun Simon M. Cachia (mill-ħames sat-tmien jum), li wara kull episodju għamlu riflessjoni ċkejkna. Tul in-Novena nżammet ukoll il-Kampanja ta' Ġenerożità. In-Novena din is-sena bdiet tlitt ijiem qabel is-soltu minħabba l-*Prima Messa* ta' Dun Simon.

» **3 ta' Lulju**

11.00am: Mons. Emanuel Curmi mexxa koċelebrazzjoni solenni ta' radd il-ħajr, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, fl-okkażjoni tal-ħamsin anniversarju presbiterali tiegħu. Kanta l-Kor *Laudate Pueri*, u l-priedka ta' l-okkażjoni għamilha l-E.T. Mons. Mario Grech, Isqof ta' Għawdex.

» **7 ta' Lulju**

06.00pm: L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona mexxa konċelebrazzjoni fl-aħħar jum tan-Novena ta' San Ġorġ, li fiha saret il-vestizzjoni lil erba' abbatini ġodda. Wara l-Quddiesa ntwera *feature* awdjoviżiv fuq il-kult ta' San Ġorġ, li ntemm billi l-kongregazzjoni laqgħet fil-bażilika bil-kant u ċ-ċapċip l-istatwa ta' San Ġorġ Żagħżugħ. Wara

li nqrat it-talba għall-interċessjoni ta' San Ġorġ, l-istatwa ħarġet lura akkumpanjata mid-daqq ta' l-innu popolari *Lill-Kbir Martri San Ġorġ*. Wara li ntemmet iċ-ċelebrazzjoni fil-bażilika, sar *party* kbir għat-tfal, l-adolexxenti u l-familjari kollha tagħhom fuq il-bejt taċ-ċentru parrokkjali.

» 8 ta' Lulju

10.00am: Mons. Anton Borg, vigarju parrokkjali, mexxa konċelebrazzjoni, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, għall-anzjani u l-morda tal-komunità, bis-sehem tal-voluntiera Għawdxin ta' l-Ordni ta' San Ġwann, li fiha ġie amministrat is-sagrament tal-Griżma tal-Morda. Wara saret *tombola get-together* għalihom fiċ-ċentru parrokkjali, organizzata mil-*Ladies Society*.

08.00pm: Saret il-preżentazzjoni uffiċjali tal-ktieb ġdid *St George, Gozo's Golden Basilica*, li fetħet b'xi motetti sagri u innijiet mill-Kor *Laudate Pueri*. Għamlu d-diskorsi tagħhom Mons. Arċipriet Pawlu Cardona, l-editur tal-pubblikazzjoni Dun Charles Cini SDB, il-kritiku ta' l-arti Joe Camilleri, u l-erba' awturi. Fi tmiem is-serata, Dun Charles ippreżenta lill-bażilika f'isem missieru u ommu affresk tal-Verġni Marija b'Ġesù Tarbija f'idha, xogħol l-artist Taljan Sergio Favotto. Il-ktieb kien għall-bejgħ mill-bażilika bil-*prepublication price* ta' €35.

» 10 ta' Lulju

04.45pm: Il-Banda Ċittadina *La Stella* u l-*Victoria Scout Group* akkumpanjaw lis-saċerdot novell tal-parroċċa tagħna, Dun Simon Maric Cachia, minn Triq Alfons Maria Hili sa Pjazza San Ġorġ, fil-korteo ta' qabel il-*Prima Messa* tiegħu li fih kien akkumpanjat mill-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona u l-Arċipriet Emeritu Mons. Ġużeppi Farrugia, is-seminaristi, il-ġenituri, familjari u ħbieb tiegħu.

05.15pm: Dun Simon għamel l-ingress solenni tiegħu fil-bażilika, fejn bierek lill-miġemgħa preżenti waqt il-kant ta' l-antifona *Tu es sacerdos* mill-Kor *Laudate Pueri*, li anima ċ-ċelebrazzjoni kollha.

05.30pm: Dun Simon mexxa l-Ewwel Quddiesa Solenni ta' Radd il-Ħajr tiegħu, li fiha l-Kor *Laudate Pueri*, taħt id-direzzjoni tal-Kan. George J. Frendo, assistent *maestro di cappella* tal-bażilika, esegwixxa l-*Missa Papæ Marcelli* ta' Giovanni Pier Luigi da Palestrina, u motetti sagri u innijiet oħra. L-Arċipriet Emeritu Mons. Ġużeppi Farrugia għamel il-priedka ta' l-okkażjoni.

» 11 ta' Lulju

08.00pm: Intemmet l-erbatax-il edizzjoni tal-*Victoria International Arts Festival* bil-Kunċert Sinfoniku u Korali taħt id-direzzjoni tal-Prof. Joseph Vella, bis-sehem tal-Kor *Laudate Pueri*, l-Orkestra Filarmonika Nazzjonali ta' Malta, *The Girls and Men of Rochester Cathedral*, u s-solisti Scott Farrell, Simon Abdilla Joslin u Miriam Cauchi. Fil-kunċert ġew esegwiti xogħlijiet korali u strumentali ta' Mozart, Barber u Vella nnifsu.

» 12 ta' Lulju

06.00pm: L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona mexxa konċelebrazzjoni solenni, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, fil-knisja tar-Ragħaj it-Tajjeb, fiż-żona ta' Taċ-Ċawla.

08.00pm: Sar il-ħruġ ta' l-istatwa titulari ta' San Ġorġ min-niċċa, fost l-entużjażmu tal-folla li ħonqot il-bażilika u l-pjazza.

09.15pm: Il-Grupp *23four>>* organizza madwar l-istatwa ta' San Ġorġ iċ-*Ċelebrazzjoni ta' Xhieda Kristjana*, li din is-sena tmexxiet mid-Djaknu Daniel Grech u kellha t-tema *Intom il-melħ ta' l-art (Mt 5:13)*; fil-fatt iċ-ċelebrazzjoni kienet tinkludi *feature* awdjoviżiv u fiha tqassmu tifkiriet marbuta ma' l-istess tema.

» 13 ta' Lulju

06.30pm: Mons. George Grima mexxa l-kant solenni ta' l-Għasar ta' l-ewwel jum tat-Tridu ta' San Ġorġ, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru. Dritt wara, il-Kan. On. Dr Joe Zammit, saċerdot mill-parroċċa tagħna u arċipriet tal-parroċċa ta' l-Immakulata Kunċizzjoni u San Ġużepp tal-Qala, għamel l-ewwel priedka tat-Tridu. Wara saret it-talba tal-Kurunella, u mbagħad Mons. George Bezzina mexxa ċ-ċelebrazzjoni Ewkaristika li ntemmet bil-Barka Sagramentali. Ġew esegwiti l-innu *Georgi Miles Inclite* ta' Mons. Giuseppe Farrugia u l-antifona *Beatus Georgius* b'mużika ta' Paolo Fiammingo u versi ta' San Pier Damiani, mill-kor u l-orkestra taħt id-direzzjoni tal-Prof. Joseph Vella, *maestro di cappella*. Il-kant sar mill-Kor *Laudate Pueri* u l-i*Schola Cantorum Gregoriana* tal-bażilika, li f'dan l-ewwel jum kienu akkumpanjati minn *The Girls and Men of Rochester Cathedral* taħt id-direzzjoni ta' Samuel Rathbone. Għal din is-sena nġab ukoll baritonu ġdid mill-Italja: Alessandro Tirotta.

» 14 ta' Lulju

09.00am: L-Arċipriet Emeritu Mons. Ġużeppi Farrugia mexxa konċelebrazzjoni solenni, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, b'suffraġju ta' l-erwieħ tar-ragħajja spiritwali u s-saċerdoti mejtin tal-parroċċa, fi tmiem l-ewwel jum tat-Tridu.

06.30pm: Mons. Felix Tabone, vigarju parrokkjali, mexxa l-Għasar Solenni tat-tieni jum tat-Tridu. Iċ-ċelebrazzjoni Ewkaristika tmexxiet mill-Kan. Emanuel Buttigieg. Il-bqija sar kollox bħall-jum ta' qabel.

» 15 ta' Lulju

09.00am: L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona mexxa konċelebrazzjoni solenni, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, b'suffraġju tal-membri tal-parroċċa li ħallew din id-dinja matul is-sena li għaddiet, fi tmiem it-tieni jum tat-Tridu.

06.30pm: Mons. Alfred Xuereb, it-tieni segretarju tal-Papa Benedittu XVI, mexxa l-Għasar Solenni tat-tielet u l-aħħar jum tat-Tridu. Iċ-ċelebrazzjoni Ewkaristika tmexxiet mill-Kan. George DeBrincat. Il-bqija sar kollox bħall-jum ta' qabel.

Fil-għaxija: Waqt il-marċ tad-Dimostrazzjoni, xħin l-istatwa ta' San Ġorġ ta' Barra kienet waslet ħdejn San Ġorġ tal-Ħaġar, l-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona bierek ix-xogħol ta' restawr u żebgħa mill-ġdid li għadu kemm saru fuq in-niċċa ta' San Ġorġ tal-Ħaġar.

» 16 ta' Lulju

09.00am: L-E.T. Mons. Ġużeppi Mercieca, Arċisqof Emeritu ta' Malta, mexxa konċelebrazzjoni pontifikali, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru, f'għeluq it-Tridu Mqaddes. Wara t-tqarbin tkanta t-*Te Deum*.

06.20pm: Il-Banda Ċittadina *La Stella* laqgħet fi Pjazza San Ġorġ lill-E.T. Mons. Mario Grech, Isqof ta' Għawdex u Dekan tal-Kolleġġjata, li ġie akkumpanjat mill-kapitlu u l-kleru.

06.30pm: L-E.T. Mons. Mario Grech, assistit minn delegazzjoni tal-Kapitlu Katidrali, mexxa t-Translazzjoni u l-Ewwel Għasar Pontifikali tas-solennità. Ħadet sehem ukoll delegazzjoni ta' l-Ordni Sagru, Militari u Kostantinjan ta' San Ġorġ. Ġew esegwiti l-*Vespri per la Solennità di San Giorgio Martire* ta' Mons. Giuseppe Farrugia u ż-żewġ antifoni *Beatus Georgius* ta' Mro Paolo Fiammingo u Mons. Giuseppe Farrugia.

07.45pm: L-Arċipriet Emeritu Mons. Ġużeppi Farrugia mexxa ċ-ċelebrazzjoni Ewkaristika li tulha ġie esegwit it-*Tantum Ergo in onore di San Giorgio Martire* ta' Mons. Giuseppe Farrugia.

» 17 ta' Lulju

07.00am: L-istazzjon *ONE TV* fetaħ trasmissjoni diretta ta' jum il-Festa, li baqgħet sejra ġurnata sħiħa permezz tal-programm popolari televiżiv *Min-niċċa 'l barra*, taħt id-direzzjoni ta' Ray Azzopardi.

08.00am: Il-kapitlu u l-kleru akkumpanjaw lill-E.T. Mons. Mario Grech, Isqof ta' Għawdex u Dekan tal-Kolleġġjata, mill-Palazz Veskovili fi Triq ir-Repubblika sal-Bażilika Ġorġjana, fejn sar il-kant tat-Terza fis-sagristija maġġuri.

08.20am: Il-Banda *Ite ad Joseph* tal-Qala laqgħet lill-E.T. Dr George Abela, President ta' Malta, fi Pjazza San Ġorġ bl-Innu Malti.

08.30am: L-E.T. Mons. Mario Grech, assistit minn rappreżentanti tal-Kapitlu Katidrali, mill-Kapitlu Lateranensi u l-kleru tal-bażilika, u membri tal-kleru sekulari u reliġjuż, mexxa l-Pontifikal tal-Festa, li fih niseġ ukoll l-omelija. L-E.T. Dr George Abela, President ta' Malta, mexxa l-ġemgħa preżenti. Tul il-pontifikal ġiet esegwita l-*Mass in D Major "Princeps Martyrum" in honour of St George* taħt id-direzzjoni tal-kompożitur tagħha u *maestro di cappella* tal-bażilika, il-Prof. Joseph Vella.

05.00pm: Mons. Ġużeppi Attard, Arċipriet tal-Katidral, mexxa l-aħħar Quddiesa tal-ġurnata.

06.00pm: L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona mexxa ċ-ċelebrazzjoni solenni tat-Tieni Għasar tas-solennità, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru.

07.00pm: Il-Banda Ċittadina *La Stella* laqgħet il-ħruġ tal-purċissjoni pontifikali ta' San Ġorġ bl-innu reliġjuż *Georgius natus est*, mużika tal-Prof. Joseph Vella u versi tal-Kan. Joe Mejlak, u, wara, bl-eżekuzzjoni ta' l-innu l-kbir immortali *A San Giorgio Martire*, mużika ta' Giuseppe Giardini Vella u versi tal-Prof. Luigi Billion.

07.30pm: Bdiet timmarċja l-purċissjoni pontifikali, immexxija minn Mons. Pawlu Cardona, it-tieni dinjità tal-Kapitlu Ġorġjan, assistit minn rappreżentanti tal-Kapitlu Katidrali, u bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru tal-bażilika, l-ordnijiet reliġjużi tal-Belt Victoria, is-seminaristi tad-djoċesi u l-fratellanzi tal-bażilika. Il-Banda Ċittadina u Dekana *La Stella* akkumpanjat b'marċi reliġjużi.

10.00pm: Il-purċissjoni bdiet dieħla lura fil-bażilika, hekk kif l-istatwa ta' San Ġorġ ġiet akkumpanjata mid-daqq ta' l-innu popolari *Lill-Kbir Matri San Ġorġ*, mużika ta' Vincenzo Ciappara u versi ta' Patri Akkursju Xerri OFM, fost iċ-ċapċip u l-entużjażmu tal-Ġorġjani Għawdxin, u folol ta' Maltin u barranin preżenti fi Pjazza San Ġorġ.

10.30pm: L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona mexxa l-aħħar ċelebrazzjoni tal-Festa, li kienet tinkludi l-kant ta' l-Antifona u l-Barka Ewkaristika. Wara, l-Arċipriet għamel ir-ringrazzjamenti dovuti lil dawk kollha li għenu fl-organizzazzjoni tal-Festa.

» 22-28 ta' Lulju

L-Arċipriet Mons. Pawlu Cardona mexxa pellegrinaġġ parrokkjali fil-belt ta' Lourdes.

» 25 ta' Lulju

08.30am: Fetħet l-iskeda ridotta tas-Sajf ta' l-istazzjon komunitarju *Leħen il-Belt Victoria*.

» 27 ta' Lulju

07.30pm: Saret ħarġa u ikla r-Ramla għall-grupp ta' l-abbatini.

» 29 ta' Lulju

06.00pm: Dun Simon M. Cachia ċċelebra Quddiesa għall-membri tal-grupp ta' l-adolexxenti tal-parroċċa fil-kappella tal-Kunċizzjoni fil-Qala u wara kellhom għawma u barbikju għalihom fil-bajja ta' Ħondoq ir-Rummien.

» 31 ta' Lulju

11.00am: Is-saċerdot novell Dun John Meilak, mill-parroċċa tal-Katidral, mexxa konċelebrazzjoni solenni ta' radd il-ħajr għad-don tas-saċerdozju, bis-sehem tal-kapitlu u l-kleru. Kanta l-Kor *Laudate Pueri*, u l-priedka ta' l-okkażjoni għamilha Mons. Anton Borg, vigarju parrokkjali.

07.30pm: Il-Kor *Laudate Pueri* flimkien ma' l-orkestra, taħt id-direzzjoni tal-Prof. Joseph Vella, esegwew il-*Mass in D Major "Princeps Martyrum" in honour of St George* fil-knisja parrokkjali tas-Salvatur, Ħal Lija, fl-okkażjoni tal-ħamsa u għoxrin anniversarju presbiterali ta' Mons. Charles Scicluna, Promutur tal-Ġustizzja fil-Kongregazzjoni tad-Duttrina tal-Fidi.

... jaqbad minn paġna 24

Leħen il-Belt Victoria, ma' l-għażla tad-disinjaturi bdew konsultazzjonijiet fuq l-aqwa mod kif jintużaw bl-iktar mod effiċjenti – u "modern" – l-ispazji disponibbli. Żjara oħra minn wieħed minnhom seħħet mill-10 ta' Lulju. Kienet propjament *"working holiday"* li kkonvinċejnieh bla wisq tbatija jinkludilha l-Festa; u altru milli ma ddispjaċihx! L-ewwel nett kien hemm in-naħa "professjonali", għax seta' japprezza fil-prattika xi tfisser din il-ġimgħa li tant kellimnieh fuqha u li kien qabel li għandha tingħata enfasi awdjoviżiva. U "umanament" verament impressjona ruħu bit-tiżjin mat-toroq u l-pjazez, bil-parteċipazzjoni qawwija u bil-livell taċ-ċelebrazzjonijiet.

Iżda ma ħallejnihx jiddeverti biss! Fil-fatt, barra diskussjonijiet informali, kellna tliet laqgħat twal miegħu biex niffinalizzaw – wara riflessjoni bir-reqqa – id-disinni. Għax la ħuma u lanqas aħna ma nikkuntentaw ħlief bl-aqwa! Fil-fatt erġajna anki dorna mal-post, u komplejna nirfinaw u ntejbu. U ftehemna kif sa nwettqu s-"sinsla" jew kolonna ċentrali, li tant ġibdet l-għajn; u issa bdejna nakkwistaw il-materjal għaliha. Malli mbagħad irritorna lejn l-Ingilterra, lesta l-pjanti biex it-tekniċi min-naħa tagħna – imqabbdin u voluntiera – jibnu d-dokumenti meħtieġa għas-sejħat marbuta ma' affarijiet bħal ilma, elettriku u saqaf; b'dawn it-tlieta rrid ninkludi tant oħrajn.

Iva, issa sa jkollna diversi għażliet x'nagħmlu għal bosta servizzi u għall-akkwist ta' apparat. Allura l-infiq sa jkun qawwi ukoll. Hu veru li 85% tal-ispejjeż eliġibbli jħallashomlna l-programm tal-Fondi Ewropej għall-Iżvilupp Reġjonali, bi flus kemm mill-Unjoni Ewropea u kemm nazzjonali; hu veru ukoll li akkwistajna għajnuna mill-Fond ta' Kofinanzjament tas-Segretarjat Parlamentari għall-Konsumaturi, Kompetizzjoni, Kunsilli u Konsultazzjoni. Iżda mingħajrkom ma nistgħux naslu! Diġà kontu numru mdaqqas dawk li lqajtu s-sejħa għall-iskema *€150 agħmilhom elf*, bi sħubija għal għomorkom fil-Fondazzjoni u dħul b'xejn fil-Mużew; ħadtu sehem ukoll fl-okkażjonijiet ta' *fundraising* li l-Ħbieb bdew jorganizzaw. Allura nkompli nħeġġeġ għall-imitazzjoni! B'hekk verament tkunu tistgħu tgħidu b'sodisfazzjon – u kburija – li dan il-Mużew "tiegħi"!

Rebħa l-ħolma ta' l-anġli henjin
u tagħna lkoll illi għadna mexjin,
rebħa li l-ġieħ tgħolli tal-qaddisin
u fosthom Ġorġi, għax miegħu mgħannqin.

Festa mżewqa ta' lwien u murtali
bik fil-bieb, bl-għajnejn fuqek imdemmgħa,
kull qalb togħxa, mifdija bl-Imħabba,
għax fik tilmaħ tal-ħażen it-temma.

F'għajta waħda tinfexx għalenija
dik li ġġib l-isem tiegħek, dil-ġemgħa,
għax int b'sebħek minn dejjem żejjintha
u ħabbartha ma' rjieħet is-sema.

Tixgħel ruħna bi ġmielek, o Ġorġi,
xhud mill-aqwa ta' mħabba żonqrija,
lill-kbir Alla b'inċens jitla' ġieħek
miġbur f'għanja għalik, f'sinfonija.